

СРПСКА РЕЧ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 69 ● АПРИЛ 1993. ● 20.000 ДИНАРА

КРВАВА БАЈКА КАРЛОВАЦ — КАРЛОБАГ — К...

НАСТАВАК ДОСИЈЕА ШЕШЕЉ

ГАЛЕРИЈА „ФАНТАСТИКА“

ОТКУП

- старог новца
- старог накита
- ордења
- бродских, стоних, ручних, џепних сатова
- сребрних предмета
- стилског намештаја: салона, витрина, комода
- слика познатих мајстора

17, 18, 19, 20. ВЕК

БЕОГРАД, Бранкова 16, тел. (011) 631-025
РАДНО ВРЕМЕ: 9—12 и 16—19,30

СОФИХ

**ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ, ЛИЗИНГ И ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ СА О.
О. 32000 ЧАЧАК, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 30,**

Тел/фах: 032/32-473

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИЈСКИ
КОЛЕГИЈУМ

ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Радо Марковић

САРАДНИЦИ: Никола Ми-
лошевић, Младен Мар-
ков, Коста Чавошки, Ми-
ленко Бучетић, Владан
Василијевић, Никола Бур-
зан, Гордана Суша, Ми-
лица Лучић Чавић, Надеж-
да Гађе, Зоран Петровић
— Пироћанац, Ејуб Штит-
кевац, Љиљана Шоп, Или-
ја Давидовић, Небојша
Реџић, Златко Чобовић,
Сандра Скоко

РЕДАКЦИЈА: Драгослав
Грујић, Славица Лазић,
Александар Цветковић,
Сандра Петрушић, Сандра
Јанковић, Благојца Стоја-
новић, Милена Поповић,
Ђорђе Вукоје (фоторепор-
тер).

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13—15, I улаз,
11000 Београд

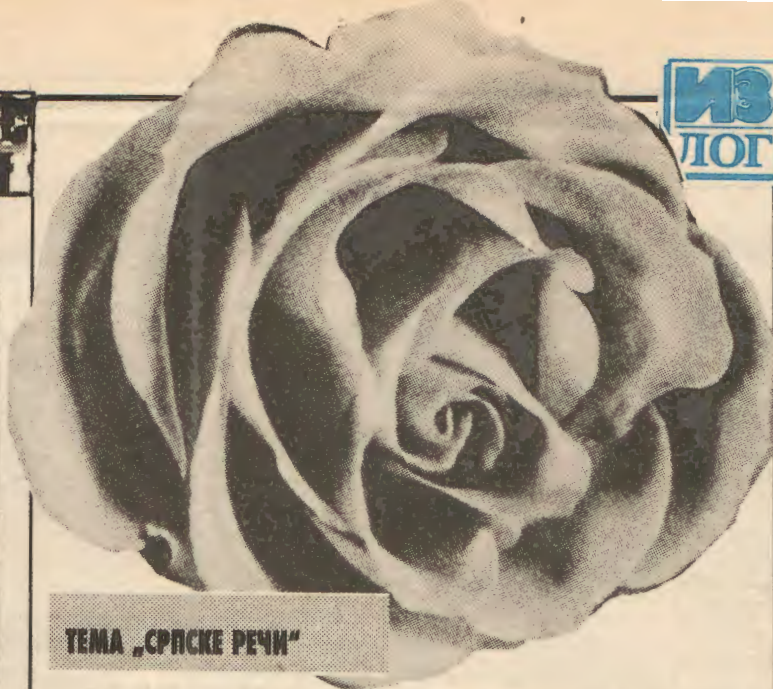
ТЕЛЕФОНИ:
011/620-891 и 628-242
(секретаријат), 625-937
(редакција)

ТЕЛЕФАКС: 624-598

ЖИРО РАЧУН: динарски
60801-603-27562, девиз-
не уплате слати чеком на
адресу „Српске речи“

Лист излази сваког другог
понедељка
Рукописи и фотографије се
не враћају
Штампа ДП „Борба“, Ко-
совска 26, Београд

Мишљењем Секретарија-
та за информације Репуб-
лике Србије бр.
413-01-221/91-01 од 15.
фебруара 1991. одређена
је стопа пореза од 3%.

ТЕМА „СРПСКЕ РЕЧИ“

ВЕЛИКА ПЉАЧКА МАЛЕ СРБИЈЕ

СТР. 16-25

БУЏЕТ СРБИЈЕ:

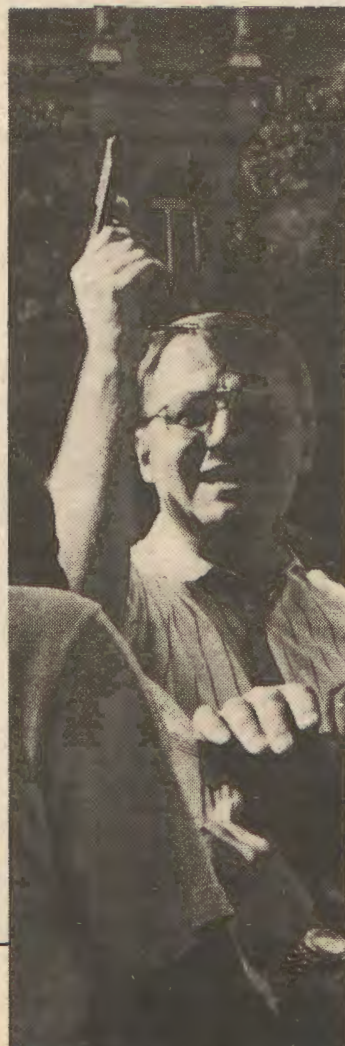
СЛОБИ
2.366 ДЕМ
МЕСЕЧНО

СТР. 32-33

ДОСИЈЕ ШЕШЕЉ (II):

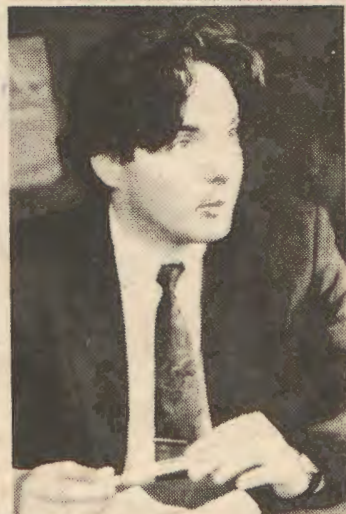
УЗОР —
ХИТЛЕР

СТР. 42-45

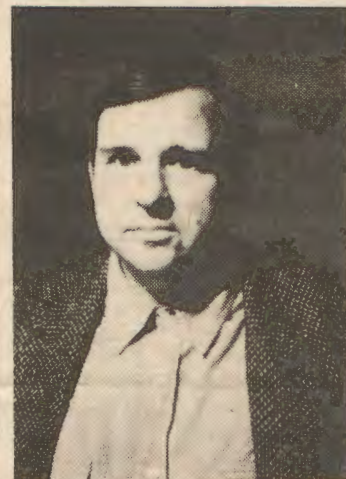

ИЗ
ЛОГ

„СРПСКА РЕЧ“ РАЗГОВАРА
СА:

ВЛАДАНОМ
ГАЈИЋЕМ

ГОРАНОМ
МАРКОВИЋЕМ

Marković Vesna

Zeleni venac
Uga Bogdanova 15
629-408

ПИСМО ДАНКУ ПОПОВИЋУ

У броју 494 „Дуга“ је објавила чланак Данка Поповића „МИ, ОН И ЊЕГОВИ“, у коме аутор „Милутина“ позива — без трунке стида — Србе да гласају за Милошевића и његову пљачкашку банду. Ово је још један од — нажалост — многобројних примера удворишког става многих српских интелектуалаца (нарочито књижевника) који се већ 48 година улагују провереним непријатељима нашег народа кога су ојадрили више него иједан окупатор који је по Србији вршљао после пропасти на Косову.

„Сви ми се чуде“, почиње свој жалосни чланак (објављен у још жалоснијем режимском листу „Дуга“) ова продана душа коју су Срби сматрали Србином углавном због „Милутина“, „био сам четник а гласао сам за Њега, за кога кажу да је комуниста што Он и не пориче.“ (За Милошевића бива, КАЖУ ДА ЈЕ КОМУНИСТА — ИНАЧЕ ДАНКО ПОПОВИЋ ТО НИЈЕ ЗНАО)

„И они други су били комунисти“ (мисли наравно на опозицију) „али сад перу руке, па сам ја на крају гласао за ОНЕ (комунисте) који се не крију“, тријумфално изјављује Данко Поповић убеђен да ће му српски читаоци за ово издајство још и пљескати. За сваки случај „стриц“ Данко додаје „да је могао додуше да не гласа ни за једне ни друге“ (ни за бивше ни садашње комунисте) ал, каже „опет ни то не иде: имаш децу, имаш унучад, једни на послу, други чекају посао, није здраво замерати се ОНИМА КОЈЕ МОРАШ МОЛИТИ“?

Нема шта, леп пример нашим несрећним Србима од стране „бившег четника“, мада бих ја додао да се ту ради и о БИВШЕМ СРБИНУ.

Онако успут, упитао бих га шта би од Србије остало да су његови преци тако резонавали па пред силом једноставно повили шију и трпели зулуме? Или да су се сви потурчили не би ли некако преживели без „ЗАМЕРАЊА ОНИМА КОЈЕ МОРАШ МОЛИТИ“?

Очигледно си „стриче“ Данко побркао појмове и по свему бих рекао да је време да се оканеш оловке и писања. Незгодно је писати у клочећем ставу особито у твојим годинама, а још је незгодноје обично издају српских националних интереса правдати страхом за децију будућност. Твоја ће деца морати да црвене пред људима због твог понижавајућег и недостојног агитовања у корист српских злотвора за које си ето „гласао из ината и ЗАТО ШТО СУ ТЕ НАЉУТИЛИ ОНИ КОЈИ СУ ТРАЖИЛИ ДА НЕ ГЛАСАШ ЗА ОНОГ ЗА КОГА ТИ НЕ БИ НИ ГЛАСАО.“!? (Док си се уствари прихватао најпрљавијег посла блаћења српске прошлости и величања те хаотичне банде српских гробара).

И не само то! Усуђујеш се да јавно тврдиш да „ОТКАКО ЗНАМО ЗА СЕБЕ (ми Срби) МИ СМО НИКО И НИШТА, А САД НАМ СЕ НАЈЕДНОМ ГОВОРИ ДА СМО НАРОД.“

Просто напросто да човек не поверује својим очима. Шта је онда остало за све оне

многобројне српске непријатеље широм света, кад познати српски писац каже да „СМО НИКО И НИШТА И ДА НАС НИКО НИКАД НИЗАШТА НИЈЕ ПИТАО?“ Па ти несрећни бивши Србине не агитујеш само за комунистичку банду на власти у Србији, већ и за повампирене усташе и Алијине интегрите који сличне изјаве плаћају гомилама немачких марака. Ти Србе једноставно срозаваш у блато у коме се сам налазиш од тренутка кад си се „кр(ве)ном обешто ђаволу“, па тако тераш воду на комунистичку и усташко-муслиманску воденицу. Кажеш затим да си гласао за Милошевића зато што је он остао ОНО ШТО ЈЕ И БИО, ДОК „ОВИ ДРУГИ“ САД ПЕРУ РУКЕ. Код Милошевића дакле цениш његову комунистичку постојаност, док си ти једноставно „преврнуо фурак“ и срозаваш у категорију оних бескичмењака који су се комунистима продали због ситних користи и привилегија које поштени Срби с гнушањем одбацују. (Бивши четник постао комунистичка пришипетља која сад критикује „бивше“ комунисте који више не желе да буду комунистичке пришипетље). Рекло би се да си још и уверен да ће Срби испод „Рудника и на Моравама“ ову твоју издају и срозаваше у блато да пропрате пљескањем, што је најбољи доказ твог моралног пада (политичке и духовне метаморфозе) али и одсуства сваког здравог размишљања. Ставио си се на страну оних којима је засигурно „одзвонило“, иако се тачан датум њиховог одласка са српске сцене још не може тачно одредити.

Беда је то мој „стриче“ Данко, велика беда за једног „бившег четника“ да српски народ гура у комунистичке чељусти хвалећи те ненасите пљачкаше чије су руке до рамена умазане крвљу најбољих српских синова. Кажеш да ти Слободан Милошевић једини „бар личи на државника“, иако и врапци знају да је својом тврдоглавошћу и комунистичком задртошћу завио у црно све Србе Славоније, Лике, Кордуна, Баније, Крајине и наравно Босне и Херцеговине.

Јасно је дакле да си се данас ставио у службу Милошевићевог анти-српског режима који и даље гази југословенском стазом коју је на штету свега што је српско трасирао Јожа Броз, чиме си отворено издао српство чија је будућност једино БЕЗ КОМУНИСТА.

Твоја издаја је утолико тежа што си ти спадао у људе које су Срби сматрали комунистичким непомирљивим противницима и који својим преласком у комунистички табор српским масама наносе озбиљан морални ударац. Својим пером почео си да правдаш прљаве махинације закржљалих монструма који су свој лични опстанак условили и новим проливањем српске крви и стварањем једног хаотичног стања из кога ће Срби (и Србија) неминовно изаћи тешко материјално и духовно уназађени.

Ниско си пао „стриче“, врло ниско, а нарочито једно делују твоја наклапања кад тврдиш да „нисмо ми гласали за Њега, ми смо гласали за себе. Није нама до њега, нама је до себе.“! Питање је само ко ти даде право да говориш у множини као и да поштеним Србима приписујеш своја опредељења и своје ситно-пиљарске тежње својствене олошу увек спремно да искористи националну не-

срећу?

„Рачунамо“ кажеш, док је на власти (Слободан Милошевић) нико ти неће у кућу упасти с бомбом и пушком, да би мало даље, подсловом К, стрмоглавце пао у отворену супротност изјавом да „је сад и горе него 1945. Онда је кажеш, постојао ОН, (тај други Он из 1945. г. је бесумње наш „драги“ Јожа) а Он је имао војску, милицију и какве такве судове. Сад поред редовне милиције имаш људе с пушкама и бомбама који те могу трњосати и убити а да ником не одговарају и не полажу рачуна“!?

Изгледа „стриче“ Данко да ти и меморија полако слаби (а не само карактер) кад се не сећаш шта си три реда раније говорио о твојом новом „послодавцу“. Овамо гласаш за Њега зато да ти ник у кућу не упадне с пушком, а мало даље тврдиш да те свако може трњосати и убити кад год то зажели...

Сам реци, на шта то све личи? На шта ти личи кад оваквим циркусним акробацијама, покушаваш да читацу протуриси неку „дубоку философију“ на бази гесла „сила Бога не моли“, а на шта тек личи тај режимски лист који објављује сичне ујдурме?

До гуше си се „стриче“ увалио у то комунистичко блато из кога ти једва још нос вири, а ипак присвајаш себи право да и даље говориш у множини. „На Њега и Његове смо се велики навикли, некако снашли“ кажеш, иако те нико није овластио да у туђе име дајеш било какве изјаве. Види и слеп да си се ти „стриче“ итекако „снашао“ у овом метежу где се српству ради о „бити ил' не бити“, али се још боље види колику си цену за то „сналажење“ платио.

Не само да си под старост пљунуо на људско достојанство, НАЦИОНАЛНИ ПОНОС ПА ЧАК И СВЕ ОНЕ МРТВЕ КОЈЕ СУ КОМУНИСТИ ПОБИЛИ ОД 1941. Г. ДО ДАНАС, НЕ САМО ДА СИ ЗАБОРАВИО СВЕ ЗЛОЧИНЕ КОЈЕ СУ ЗА ОВИХ 50 ГОДИНА ПОЧИНИЛИ ПРЕМА СРБИМА И СРБИЈИ, ВЕЋ СИ СЕ ПРЕД ЊИМА СПУСТИО НА КОЛЕНА ДА ПУЗАЉИ СКУПЉАШ МРВЕ КОЈЕ ЋЕ ТИ ОНИ С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ БАЦИТИ КАО ПСУ!“

Хвала ти „стриче“ на савету, али знај да срећом још увек велики број Срба нема намеру да пред твојим „државником“ и ЊЕГОВИМ БАНДИТИМА пада на колена онако како си ти поступио.

Кљечи и пузи пред Њима колико те воља, Данко Поповићу, бивши четнике и бивши Србине, падај не само на колена већ и у блато где је уствари и место свим српским издајницима и комунистичким провокаторима који за парче хлеба пристају да фалсификују чак и српску историју и све оне вредности које су Србима помогле да преживе петвековну турску окупацију. Ниси поштедео ни своју сопствену породицу тврдећи, да ни твој отац, ни деда а ни ти сам, нисте запамтили „ни једну промену боље, па како да верујеш кажеш“ „обећањима бивших комуниста“? Толико си заслепљен новим „послодавцима“ твоје деце и унука да се чак и не питаш ко теби може да ништа верује после свих ових подлих лажи које си за рачун С. Милошевића Србима сервирао?

Види се да си „стриче“ добро плаћен да

СРПСКИ РУЛЕТ

Хоће ли Срби до, и они преко Дрине зажалити због одлуке десперадоса окупљених у Билећу да одбаце Венс-Овенов план, питање је на које београдски естаблишмент одговара у белим рукавицама у страху да се не замери каубојима брзим на оружју и кратким у памети. Њихови одговори, те мале ово, те мале оно, неодољиво подсећају на манир домаћих мачака које обожавају рибу а да притом никада не желе да поквасе шапе. Или су можда у страху од другог пропадања занемарили један степеник који би значао предах у нашем колективном суноврату.

Човек када стане за коцкарским столом, са губитничком серијом иде до краја у нади да ће у последњој игри повратити изгубљено. И ту је господин Слободан Милошевић јасан. Прихватити план значи признати пораз и немогућност рационалног објашњења чему толико изгубљених живота и толико разарања. Оставити га, шанса је за наставак игре, макар и дангубне наде да ће последња комбинација бити добитничка. Ту се уклапају побуњени руски депутати чија ажурност да рестаурирају комунизам престано соколи нашег Председника, макар и по цени избијања Трећег светског рата којег без скрупула већ најављује његов губернатор у Босни господин Радован Караџић.

Рулет у политици уведен на нашим просторима, ипак је смишљенија игра од обичне коцке: овде се уместо жетона улажу живи људи. У тој игри Слободан Милошевић се избламирао како на простору бивше Југославије тако и у надметању са целим светом. Као комуниста и самоуверени наследник Броза, себе је видео до самих врхова Караванки. Као национал-социјалиста своје западне границе спустио је до Карлобага и Вировитице. Притешњен узастопним поразима, лане, пред домаћим и страним новинарима, изјављује да су му државне међе на Дрини, враћајући се старој љубави од Хоргоша до Драгаша. Сутра ће кажу, уколико то буде његова једино могућа опција опстанка на власти, поставити границу на Морави. Малу Србију аргументоваће светском завером и домаћим издајницима.

А у том трајању, док је горела земља, док су умирали гладни, и људи засићени мржњом, док је уништана економија до подножја најсиромашнијих афричких племена, бићемо поносни што нисмо били курвински народ који је желео пошто-пото да преживи.

Зато, као добар национал-бољшевички самурај, господин Слободан Милошевић неће извршити харикири.

Пошто се детаљно зна крај сценарија саможртвовања Срба, није било тешко босанском губернатору Радовану Караџићу да окуражи своје изабране десперадосе у Билећи, како иза одбацивања Венс-Овеновог плана стоји 12 милиона Срба. Сумње, дакле, никакве нема, нити је сме бити да ће Срби тај рат добити и да ће свет пред Караџићем, Вучуревићем а нарочито пред Плавшићком из београдске Баба-Вишњине улице, пасти на колена. Није, додуше, јасно о којих то 12 милиона Срба који треба да победе пет милијарди непријатеља, Караџић мисли и говори. Тешко је веровати да се у тај број могу уштимовати чланови Демократске опозиције Србије, а и да се уштимују, Срба, и да је било толико — откако су српску судбину у њихове руке узели Караџић и такви — данас је много, много мање.

Капу доле главарима у Билећи који су одлучили да, због десет одсто спорних територија на Венс-Овеновој мапи, поведу српско-светски рат.

Гост и сведок догађаја, руски дипломата Виталиј Чуркин, дуго је понављао „ета њевазможно“, не желећи да верује у консеквентни српски фатализам који сам себе сатерује у угао — супротстављањем читавој међународној заједници.

Нема ментално здравог Србина који ће тврдити да су понуђене мале праведне. Али ни ментално здравог Србина који ће оспорити речи Патријарха Павла: „Када би било потребно и могуће да одржимо Велику Србију само по цену једног Јадовна или Јасеновца, то ми пристати не бисмо никада“.

Никола Пашић у време анексионе кризе говорио је о Босни као „о живој рани на телу Србије“ али да је залудно, због неповољних међународних околности, слати српску младеж на кланицу јер то није у националном интересу Срба и Србије.

Садашња генерација српске младости пита: Зашто се Срби преко Дрине сете да су Срби само када страдају? Да ли је издајник дечак који за Србију хоће да живи и ради а не жели да погине? Докле ће гори терати боље да за њих гину? Шта ће нам Србија ако бољи изгину?

ПИШЕ:
БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ

србија

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

1.

И најмања демократска Србија већа је од сваке Велике Србије створене недемократским средствима. Тек кад то схватимо и прихватимо и када на томе почнемо да грађимо национални и државни програм, изаћи ћемо из невоља.

2.

Однос света према Србији темељно је промењен после децембарских избора.

То овде, на жалост, остаје незапажено.

Теза да нико у међународној заједници нема ништа против српског народа и да су планетарни анимозитети, притисци и санкције уперени искључиво против српског режима, више не стоји.

На нишану смо, сада, сви.

Логика је ту и једноставна и јасна — сами сте изабрали своју судбину.

Приче о нерегуларности избора и о намештаљкама као пресудним чиниоцима децембарске катастрофе, па и о фаталном утицају заробљених медија са заробљеним условима на управљачким местима, могле су да држе воду десетак дана или неколико недеља.

Побуна због преваре је изостала, што значи да преваре у већим размерама и, с пресудним утицајем, није било.

Ни беда какве нема ни у Африци, квантификована инфлацијом довољном за најмање сто тешких уличних немира и исто толико обраћања владајућих елита, као да никог не дотиче.

Народ у Србији се — резонује међународна заједница имајући све ово у виду — сам определио какву Србију жели.

О вољи народа да страда је, дакле, реч, а режим је ту тек пуки извршилац народне воље.

На делу је плебисцитарно одабрано селективно национално самоубиство, до сада незабележено у историји цивилизације.

Спречавати самоубицу у ономе што је намерио да учини не видећи за себе и свој проблем друго решење, нехуман је чин.

Доказа да је друкчије, чак и ако неким чудом јесте друкчије, чак и ако је трпљење немогућег последица високог прага издржљивости већине становништва, нема ни у појединим облицима.

Мировни митинзи у Београду, са суштинским порукама где смо и куда даље идемо, чији су учесници, још колико јуче, били сви који опозиционо мисле, данас могу да окупе једва неколико стотина људи и нешто мање голубова, па се ни за Београд не може рећи да у односу на најважније и најакутније

државне и националне проблеме дише истински опозиционо и да се супротставља архитектурама свеопште несреће и господарима рата.

Политичке странке демократске оријентације гледају на кључна питања српске драме, уоквирена планом Сајруса Венса и Дејвида Овена и оним фамозним мапама, очима владајуће странке, или, у најбољем случају, довијајући се уз помоћ свакојаких еуфемизама, избегавају да се о том кључном питању директније изјасне.

Опозиционарство, и поред тога што је уставна категорија и формални елемент система, лишено масовне подршке, претвара се у дисидентство.

У оваквим околностима и с оваквом реалношћу, критике опозиционих партија и њихових руководства што ништа не предузимају, укључујући ту и мистификовања некаквог опозиционог јединства, у најмању руку нису фер.

Време је за суочавање с истином да је Србија, управо у катаклизми ка којој добровољно корача, у самоуништењу које оправдава гусларским димензијама историјске вертикале и архаичним поимањима историјских нужности и дужности, нашла себе и своју душу.

Однос света према нама је, све у свему, после децембарских избора, једини могућ однос.

Боли, сурово боли, али је тако...

3.

Многим нашим људима требало би некако јавити да је деветнаести век одавно завршен и да на земаљској култи, сем на овим просторима, нема више никога ко разуме логику мртве епохе.

Причати у конференцијским салама у Бриселу, у Њујорку, у Вашингтону, у Паризу, у Лондону или у Женеви о етничком принципу у оквиру разговара о држави и апсолутизовати етнички принцип, причати језиком прошлости, исто је што и на аеродромима у Бриселу, у Њујорку, у Вашингтону, у Паризу, у Лондону или у Женеви питати стјуардесу приликом уласка у авион зашто коњи још нису упрегнути и колико ће лет због тога каснити.

Међу онима којима ваља што пре јавити да је деветнаести век завршен свакако је и

ДРУГО ОКО ЈЕ

Добрица Ћосић, мада су мали изгледи да он тако нешто поверује.

4.

Национализам је данас, у својим најрепрезентативнијим издацима, галопирајући карцином нација озрачених хаваријом социјализма.

Несрећа у нуклеарној централи у Чернобиљу на самом почетку процеса распадања социјалистичког лагера била је, у том погледу, метафора за нешто што ће тек уследити.

Хаварисани социјализам, као Чернобил савремене цивилизације, није, међутим, ни време ни добро бетонiran, и зато и даље опасно зрачи.

Ми смо, изгледа, она кобна пукотина

5.

Из Париза смо, ових дана, добили немилосрдан шамар баш на трагу новог односа међународне заједнице према српском народу и Србији, који би могао да остави и теже последице од шамара што нам их у фуриозном темпу, из вечери у вече, удара Њујорк разним резолуцијама и санкцијама.

Град светлости гура нас, на вишем нивоу кажњавања, у цивилизацијски мрак.

О књизи „Етничко чишћење“ је реч.

Та књига, представљена као зборник историјских докумената о једној српској идеологији, објављена уз уобичајену помпу кад су Срби на тапету, препуна фалсификата и монета, покушава да докаже, а с обзиром на опште прилике у међународном јавном мњењу и успева у томе, да су етничка чишћења константа у српској историји и нека врста главног механизма српске националне и државне политике.

Оптужујући чак и Карађорђа за етничка чишћења, јер је, ето, терао Турке, аутори зборника практично амнестирају Добрицу Ћосића и Слободана Милошевића, једине српске владаре за чије су владавине етничка чишћења спровођена и са српске стране, и уводећи у игру Карађорђа да би етничким чишћењима дали димензију вековне појаве код Срба, зборник претварају у генералну осуду једног народа.

Придружавајући се критеријума по којима испада да је још Карађорђе, пре скоро два века, гонећи Турке из Србије, радио оно што

ПРОГЛЕДАЛО

раде следбеници Добрице Ћосића и Слободана Милошевића, ми бисмо, мирне душе, могли да кажемо да је и Де Гол, пре педесетак година, гонећи Немце из Француске, чинио злочине против човечности.

Сигурно је да би нам Французи тада рекли да смо луди.

Ствари су, међутим, и с овим прљавим зборником, и с укупном антисрпском хистеријом, знатно компликованије.

Наше аргументе засноване на историјским истинама, и тамо где су неопоривни, као у случају Карађорђа, о коме је, уосталом, најбољи, најлепши и најегзалтиранији текст написао Хрват Мирослав Крлежа, поништава наша стварност.

С вођама какве тренутно имамо, ми, једноставно, доживљавамо поразе и ретроактивно.

Кад поменемо Цер, свет покаже на Горажде, кад поменемо Колубару, свет нас пита за Сребреницу, кад поменемо Ћеле-кулу, свет пусти снимке Страдуна, кад поменемо Јадовно, свет заплаче над јамом код Вуковара, кад поменемо Живојина Мишића, свет се насмеје капи на глави Ратка Младића, кад поменемо Крф и плаву гробницу, свет истури Сарајево...

Шамар добијен у Паризу, као знак новог односа међународне заједнице према српском народу, у коме режим у Србији постаје готово неважна чињеница, вероватно је тек почетак првог и најнемилосрднијег шамарања.

6.

Играње на руску карту постаће реална политичка опција тек када се у мењачницама у Србији и рубље буду могле жирално да мењају по курсу двадесетак пута већем од званичног, као што је сада случај са доларом и осталим западним валутама. Све дотле, руска карта је болесно идеолошко или фолклорно сањарење, а не неко промишљено, разумно и перспективно политичко и државничко маневрисање.

7.

По завршетку сусрета с Добрицом Ћосићем, заменик министра иностраних послова Русије Виталиј Чуркин изјавио је, дословце, да је разговор са југословенским председни-

ком био „исцрпан и интересантан“, саопштавајући, тако, дипломатским језиком, домете и исход своје сложене мисије.

Кад дипломата за неки важан разговор каже само да је био „исцрпан и интересантан“, то значи да је разговор био непотребно дуг, јалов, ван теме, па и смешан.

У нешто слободнијем преводу онога што је рекао Виталиј Чуркин, испада да му је Добрица Ћосић, у оквиру разјашњавања српског става о плану Сајруса Венса и Дејвида Овена, углавном причао о небеској Србији и о калемљењу виновне лозе.

8.

Употреба придева „српски“, заправо његова злоупотреба, поприма размере модног хита али и својеврсне колективне манипулације са самог руба бешчасћа.

Све чему се дода тај придев, уз гласна и патетична бусања у прса, све што се посрби

на речима чак и када је суштински антисрпско, аутоматски постаје светиња.

И лопов који за себе каже да је српски лопов, нема чега да се плаши.

Претерана употреба придева је, у принципу, или кич, или знак несигурности, или заклањање истине.

У злоупотреби придева „српски“ има свега тога до размера националне срамоте.

9.

Из дана у дан постаје све очигледније да Подгорица креће стопама Љубљане и да пакује кофере, мада још има наде да до најгорег ипак неће доћи.

Најновије изјаве Момира Булатовића о Југославији и Србији знатно су оштрије од сличних изјава Милана Кучана из времена припрема Словеније за сецесију.

Незадовољству Црне Горе, без обзира што би оно, преведено на конкретне потезе, могло скупо да кошта Србију, нема се шта замерити.

Са солидним дометима у освајању и усвајању вишепартијског система и с бар пет корака испред Београда у успостављању демократске климе у политичком животу, Подгорица нема шта да тражи у федерацији која, по тамошњим али не само тамошњим оценама, скреће ка неонацизму или је већ у њему.

Друго око у глави је прогледало.

10.

Шетајмо што чешће и што дуже улицама наших градова.

Гледајмо фасаде и кровове зграда.

Памћење је, кад су куће и градови у питању, најбољи фотографски апарат.

Гутајмо очима оно чега сутра, можда, више бити неће.

Припремајмо се за сећање.

Све остало је изван наших моћи.

Пише: Милена М. ПОПОВИЋ

МАПЕ (I)

Ако се поставља питање да ли је Скупштина Републике Српске начинила у Билећи трагичну грешку, како рече Андреј Козирјев, одбијајући да потпише Венс-Овенове мапе, одговор је одречан. Зашто? На ово питање одговарамо питањем: Зашто би српски народ у Крајинама био дужан да стогодишњом самоћом плаћа све грешке које је починила Социјалистичка партија Србије? Направити Нагорно Карабах за СПС и натерати Милошевића да потпише план о останку те партије у тој провинцији — значило би божију правду. Учинити то српском народу у Крајинама — било би заиста трагично.

МАПЕ (II)

Ипак, све приче о мапама падају у воду пред призором двоје деце, изгажене и усмрћене у Сребреници у гужви насталој при укрцавању избеглица у камионе Унопрофора. Када су камиони испражњени у Тузли на подовима њихових приколица нађена су још четири леша сребреничких избеглица. Усмрћени, прешли су од Сребренице до Тузле три пута границе будућих провинција.

Све приче о мапама падају у воду пред призором изгажене и усмрћене деце.

САРАЈЕВО

На годишњицу рата у Сарајеву сазнали смо да је песник Марко Вешовић запаали шесто књига покушавајући да угреје своју осмогодишњу ћерку Ивану. То су исте оне књиге које је ређао по прозорима свога стана крајем августа не би ли спречио снајперисте да убију некога у стану. Причао нам је да му

тај закљон од књига омогућава да понекад седне за сто и напише понешто. Ових дана у **Недељној Борби** Вешовић сабира једногодишње резултате сарајевског и босанског пакла: 15000 убијене деце, 50000 ампутација у Сарајеву, погођених, убијених, рањених — 65000 у Сарајеву, испалено 80000 граната на Сарајево... Ово сабирање обновиће **Српине** приче о Марку Вешовићу издајнику из Црне Горе. „За њих сам ја мртав пред српским народом а Караџић није, иако је увалио у тешку невољу српски народ“, каже Вешовић.

Ипак, о издајству — после рата.

ЛЕТАК

Летак који је саставила демократска удружена опозиција и разаслала Новосађанима изазвао је праву пометњу међу новосаским социјалистима и радикалима. „Коју ћемо цену још морати да платимо“, једно је од питања из поменутог летка. На то питање одговара професор Миодраг Злоколица, вођа новосадашњих социјалиста.

„Нама је потребан рад, ред и мир и време да се наш програм оствари: потребно је само мирних година дана, па да изађемо из кризе“, каже Злоколица и додаје: „Чим стане рат Социјалистичка партија Србије ће добити на угледу, више од било кога па и Српске радикалне странке“.

Овом оптимизму професора Злоколице, стручњака за теорију машина и механизма, морало би да се поверује ако би он успео да нам разјасни шта је остало од обећања о изласку из кризе које су дали његови партијски другови неколико година раније.

На пример, партијски друг др Миодрага Злоколице, дипломирани правник Слободан Милошевић, у завршној речи на конгресу уједињења СКС и ССРНС, одржаног средином 1990. године, рекао је и следеће: „У нашој републици улажу се велики напори да се изађе из економске кризе, да се побољша животни стандард, да се подстакне економски развој, да оживе индустрија и пољопривреда... Наша партија се залаже да плодове тог

економског и друштвеног просперитета користе сви грађани“. Такође, Слободан Милошевић, петнаест месеци пре поменутог конгреса уједињења, на оном чувеном митингу за очување СФРЈ одржаном пред Савезном скупштином, о економском развоју Србије казао је следеће: „Ми смо пред великом привредном реформом која ће омогућити прогрес за све људе у нашој републици и нашој земљи“.

Прва Милошевићева поменута економска офанзива имала је пред собом читаву годину дана у којој није било никаквих ратних сукоба а друга — више од две године!

Ове чињенице врло добро познаје и новосадска демократска опозиција. Зато, није за чуђење што су нареченом доктору за механизме отпоздравили следећим речима: „Што се тиче оног дела изјаве у којем траже времена и „мирну годину“ да спроведу свој програм и план — то је цинизам, јер нису они дошли на власт пре месец и по дана.“

Изгледа — пао летак попут камена у војвођанску жабокречину.

ДАЧ(ЕВ)ИЋ

Једна држава, један народ, једна партија, један вођа — идеја је која се остварује у Србији корак по корак. Ово доказује и Брана Црнчевић својом већ увелико познатом идејом о Прес бироу. О овоме се пружају докази и у неким дискусијама изреченим на последњој седници Одбора за одбрану и безбедност Већа грађана Савезне скупштине.

На поменутој седници Милика Чеко Дачевић предложио је да се забрани рад Странке демократске акције за Србију и Црну Гору. Ова странка, према Дачевићу, не признаје нову савезну државу. Дачевићев предлог би могао да се протумачи и као одговор на забрану рада Српске демократске странке за БиХ коју је својевремено изрекла Изетбеговићева влада. Са те тачке гледишта грађани Србије не би требало да буду претерано забринути. Међутим, Дачевићеву дискусију подржао је и један врло значајан функционер Социјалистичке партије Србије, чије презиме се у целини налази у Дачевићевом. Погађате — ради се о Ивици Дачићу. „На жалост СДА није једина странка која ради против државних интереса; таквих партија има још, чак и у органима власти Србије и Црне Горе“, рекао је Дачић подржавајући Дачевића.

Дакле, неће само новинари добити отказе. Дешаваће се то, изгледа, и целим политичким партијама.

СРПСКИ СОВЈЕТИ

Први заменик председника Врховног совјета руске Федерације, Николај Рјабов, на самом почетку последњег ванредног Конгреса депутата отпукио Бориса Јељцина за политички авантуризам и „либерализацију тржишта и наглу капитализацију земље“. То је у супротности са оним што заступа већина у Кон-

гресу, а већина заступа „постепеност у реформама и социјалну оријентисаност тржишне економије“, рекао је Рајков.

Опозиција у Конгресу отуђила је Јељци-на да ће овога пута без устезања ићи до краја у својим намерама јер му за остварење циљева не недостају материјална средства пошто је „у међувремену добио новац од младе руске буржоазије“.

Поклапање идеја прокомунистичке опозиције из руског парламента са кључним идејама о тржишној трансформацији о привреди Србије, које је промовисао идеолог СПС, академик Михаило Марковић, уочи конгреса уједињења СКС и ССРНС, више је него очигледна. О овоме сведочи и следећа Марковићева изјава: „Опозиционе политичке партије се залажу за укидање друштвене својине. То им даје очигледно десничарски конзервативни карактер. Није потребно велико знање да би се увидело да је укидање друштвене својине непромишљен, нереалан и нептабедан захтев“. Остаје, међутим, да се види шта ће о друштвеној и државној својини рећи руски народ 25. априла на заказаном референдуму. При томе, сасвим је сигурно, водиће се рачуна и о учинку Марковићевић идеја на привредни препород Србије.

ПАСПАЉ, ТРЕЋИ ПУТ

Док му пред хрватским налетима пада село за селом у Равним Котарима, Миле Паспаљ, председник Скупштине РСК, пуца и да-

ље по српској опозицији. Сумњамо да би окренуо пушку на праву страну и у случају да му Туђман дође и у саму книнску тврђаву. Јад говори о крајинским политичарима, Миле Паспаљ заборавља да именује њихове грешке почињене у РСК. Он баца поглед преко границе да види колико још треба учинити у борби против српске опозиције. Тако ће о Милану Бабићу рећи и ово: „Када је реч о Милану Бабићу, он има велике заслуге за стварање РСК, али овог часа се не уклапа у српску политику. У предизборној кампањи је подржавао чак и ДЕПОС и он, у овом тренутку, не би могао да води РСК“.

Ово Паспаљево непрекидно приљубљивање уз токове политике Социјалистичке партије Србије најбоље одсликава М. Бабић у овој својој изјави (Бабићева и Паспаљева изјава преузете су из Борбе): „Ако се направи још једна категоризација у садашњој структури власти (у РСК — прим. М. П.) на послушне и непослушне, може се рећи да је дошло до смењивања сумњивих или оних који нису знали спровести налог“.

Дакле, Миле Паспаљ није сумњичав а о наложима зна све до танчина.

ГЛАД

Најпре, неколико документарних детаља:

Зоран Лилић, председник Народне скупштине Србије: „Док имамо довољно хране притисци сила света неће нам моћи озбиљно да науде“ (из разговора који је Лилић обавио 30.03. 1993. са привредно-политичким активом Бора).

Добрица Ћосић, председник СРЈ: „Економске санкције против Србије и Црне Горе ... претпоследњи су чин трагедије која је задесила нашу привреду, здравство, културу, науку, спорт — дакле, све области друштвеног живота и све грађане Савезне Републике Југославије“ (говор Д. Ћосића у Европском парламенту, 30.03. 1993. године).

Мирослав Јовановић, директор ПИК „Тамиш“-а: „За сетву има свега довољно, али ми немамо новца да то купимо. Јер, све се у овим условима набавља посебним каналима, свако ту зида своју цену, па је питање, ако и произведемо ту храну, ко ће моћи да је купи у сиромашној земљи“.

Потом и неколико закључних ставова:

— Проблем колизије Лилићевих и Ћосићевих речи може да се реши смењивањем Ћосића.

— Привредно-политички актив Бора прavi је форум на коме се о пољопривреди износе чињенице потпуно супротне од оних које су у савршеној јасноћи присутне у пољопривредним комбинатима, на пример — у „Тамиш“-у.

— Привредно — политички актив Бора грешком је пропустио да обавести јавност у Србији да је свако повезивање поменуте Лилићеве дискусије о храни са недавно утростручним ценама хлеба, не само антисамоуправно него је уперено и против виталних интереса радничке класе.

ЛАЗАРЕВ УТОРАК

Осврћући се на Црнчевићеву идеју о оснивању Прес бироа који би се бавио питањем издавања радних дозвола непослушним новинарима, Лазар Стојановић је јавно запитао како то Црнчевић мисли да га спречи у писању против ове и овакве савезне државе. О тој држави мислим исто што и цео свет и борба против ње је уједно борба против режима који је створио ту државу, рекао је Стојановић.

Ова изјава је редитељу Пластичног Исуса одмах прибавила нову етикету државног непријатеља. Њен садржај прочитан је на првом каналу државне телевизије, дан уочи најављеног приказивања његовог чувеног филма на другом каналу исте телевизије. Тај догађај скренуо је пажњу јавности на филм на готово једнак начин као у време када је због њега Лазар Стојановић био утамничен.

И тако се показала пророчанском примедба једног Стојановићевог пријатеља према којој је Стојановићев филм „згодан да се извуче из бункера сваких двадесет година и приказује широкој јавности“. Стојановића је поменута примедба навела да о своме филму пре приказивања проговори као о помало наивном делу.

Поновно Стојановићево освајање ореола државног непријатеља од посебног значаја, учинило је да већина гледалаца пажљиво од-

ЧИСТКЕ У РТВ

Гледамо на екрану НТВ Студио Б: усликане корице књиге „Чистке у РТВ“. Књига представља кратак, јасан и документован одговор Независног синдиката РТВ на чистке у РТС које М. Вучелић назива рационализацијом. Јесте, у питању је рационализација ако се тако назива отпуштање неподобних уз истовремени пријем 218 нових радника!

У поменутој књизи наведени су и примери, читав низ примера. Ево једног: **симо гајин** издејствовао **рационализацију** за Станоја Данковића који је одбио да испише име Милана Панића малим словима. **симо**, мајсторе! гледа његов филм (Вучелић није дозволио да му се понови „Чудо невиђено“).

Закључак је да је Стојановићев филм заиста помало наиван ако се посматра као критика титоизма. Међутим, тај филм је најбоље сведочанство о Милошевићевој Србији које је до данас уопште виђено. Хвала Лазару Стојановићу. Улепшао нам је уторак, 23. марта ове године.

РАТНА БиХ

КЛИНТОН НИКАД НЕ ЗВОНИ ДВАПУТ

То што је Карацић рекао Клинтону НЕ, није ништа неочекивано. Он би рекао НЕ и Стаљину. Није, дакле, проблем рећи не, него је проблем у томе што то НЕ Карацића не кошта ни литра бензина у његовом возном парку.

Пише: Ејуб ШТИТКОВАЦ

„Предсједник Аљо је послуш'о наш савјет (Кооперативан је био и потпис'о је мапе) И Радован ће морати да постане ПИТОМ кад му секретарица каже: шефе треба Вас КЛИНТОН“, пјевали су „окрњени“ момци из ратне „Топ листе надреалиста“ у једној емисији у којој су на свој начин коментарисали мировне преговоре у Њујорку и све оно што их је пратило. Ријеч је о емисијама на Радио БиХ (Сарајево) па није чудно што су тако тепали господину Алији Изетбеговићу који је очигледно знао кад ће тачно да потпише и трећи дио Венс-Овеновог плана о окончању рата и територијалном разграничењу средишње републике бивше Југославије. Да је тај споразум потписао Карацић, Изетбеговић то сигурно не би учинио — из ината. Ова ријеч толико блиска словенској браћи имала је битног утицаја и на одлуку Парламента босанскохерцеговачких Срба у Билећи да кажу НЕ мапама Венса и Овена на велико разочарење чак и руских државника који су очекивали другачији, или бар мало другачији, завршетак овог скупа. Господин Чуркин је видео Билећу, али није успио да убједи своје пријатеље да „мало шире“ сагледају ситуацију. Шеф руске дипломатије Козирјев је могао само да каже како је одбијање Венс-Овеновог плана трагичан догађај. Но, вријеме ће убрзо показати у којој мјери.

Додуше, по Декларацији из Билеће нису затворена врата мировним преговорима и не негирају се и неке позитивне стране досадашњих настојања двојице искусних дипломата, али све то није било довољно да се бар условно да зелено свјетло делегацији босанскохерцеговачких Срба да потпишу и тај дио споразума. За све су криви „ратни надреалисти“ који су пјевали о Радовану и Клинтону. Јер, први је управо хтио да бар индиректно каже НЕ америчком предсједнику само због тога што је он први човек једине суперсиле у свијету. Уједно, тиме му доказује да је балкански инат много жешћи него што он мисли — па нек кошта колико кошта, наравно туђих глава, огњишта и свега оног што за обичног човјека представља праву вриједност. Да је Стаљин жив, Карацић би и њему рекао НЕ па макар се историја и понављала. Управо у томе и јесте поента — свима рећи НЕ, а уз пут запријетити трећим свјетским ратом. Ријеч је о коментару господина Карацића на Резолуцију савјета безбједности о зони забрањених летова изнад Босне и Херцеговине:

„Резолуција је била непотребна јер се одлука о забрани летова не крши, бар са српске стране, па снаге УН неће имати по чему пуцати у ваздуху... УН су доношењем најновије резолуције направиле катастрофалну грешку која је увод у даљу ескалацију сукоба, а ако избије трећи свјетски рат, његов зачетак ће представљати управо та Резолуција“. Могући трећи свјетски рат Карацић спомиње све чешће, а то снаге УН неће имати по коме пуцати велика је нада да сукоб неће ескалирати. Осим тога, ако хрватска страна крши ту забрану онда ће она добити по носу. Има, међутим, искувише неповезаности између првог и другог дијела његове изјаве. Ако српска страна заиста не крши забрану онда јој та нова Резолуција не може ни да смета. Откуд онда може управо она да буде зачетак трећег свјетског рата. Можда се иза овакве преосјетљивости господина Карацића крију тврдње западних средстава информисања да су нечији авиони, ипак, бомбардовали села око Сребренице. Има подоста „авакса“ и других авиона, који доста прецизно могу да региструју такве акције. Истовремено, западна средства информисања увелико пишу да је

Војска Југославије већ одавно умијешала прсте у сукобе у Источној Босни, што се са званичних мјеста демантује, али тим гласилима свијет много више вјерује него изјавама високих војних и политичких личности. Уједно, и сам лорд Овен је изјавио да се СР Југославија „војно мијеша у источној Босни“ и да то „постаје све очигледније“. До сада се хладни Енглези није залијетао у изјавама.

Сигурно је да ће одлука у Билећи проштрићи санкције према Србији и Црној Гори. Са многих страна могло се чути ових дана да би санкције биле укнуте уколико би Караџић потписао и трећи папир Венс Овеновог плана. Рекао је то и Жан Бернар Мериме амбасадор Француске у Ун, а наговјестио је то и лорд Овен. Уосталом, по логици ствари, ако су санкције уведене због рата у БиХ његовим престанком и оне би поступно нестале. Заправо, динамика њиховог укидања зависила би од брзине стабилизације стања у БиХ. Овако је остало поново све отворено. Другачије речено; ово више није политичко надмудривање него ратна опасност ширих размјера. Јер, у босанскохерцеговачком рату политика и оружани сукоби су се давно раздвојили. Политика се води по еропским и свјетским метрополама, а бој се бије у босанскохерцеговачким гудурама. Гину углавном највише они којима је најмање до рата. Да ли ће се и када спојити политика и рат у најупштенијем смислу ријечи, велико је питање. Са садашњим људима и распоредом снага тешко је повјеровати у то. А, без тог спајања тешко се може наћи излаз.

Истовремено, превелико инсистирање на томе да би се потписивањем свих докумената које су предложили Венс и Овен ријешили проблеми, окончао рат и почело цивилизовано договарање више је заблуда кабинетских размишљања и „филозофије“ него одраз правог стања ствари. Потписи, у суштини, не значе много! па и српско НЕ нема судбоносан значај како се то чини. Јер, спорови међу националним заједницама у БиХ могу се на прави начин рјешавати једино на терену, на лицу мјеста. У овом тренутку најбитније је да се одржава какав-такав мир. Свијет се искупише преокупирао тим потписима мјерећи њихову тежину и вриједност својим аршинима. Није још увијек успио да увиди како потписи тројице националних лидера нису ни до сада било шта било мијењали. Насупрот; што је било више потписа, састанака и наводних договора борбе су се непрестано распламсавале.

Српско одбијање предложених мапа даће повода (муслиманској и хрватској) страни да истраје у својим тежњама да се скине ембарго на увоз оружја што ће довести до ескалације сукоба и продужити рат унедоглед. Свијет зна ко је боље и одакле наоружан. Зна, исто тако, какве су амбиције српске стране у сукобу и да се много тога измакло контроли тако да ће наћи „морално“ оправдање за скидање поменутог ембарга, а муслимански политичари све чешће говоре да оно што је силом одузето једино се силом може вратити. Дакле, логика силе која је присутна од почетка рата на просторима бивше Југославије у БиХ добија неко своје чудно заокружење које води више самоубиству него враћању територија. Превелике амбиције Караџића до-

веле су до општег хаоса и изразите одбојности свијета према њему и онима који га слиједе. Карактеристичне су ријечи председника ИО Социјалистичке партије Црне Горе Р. Бојовића: „Уколико Караџић настави да води политику која српски народ гура у рат против цијелог свијета, онда врло брзо можемо очекивати тоталну војну акцију међународних трупа“ („Борба“, 3. 4. IV 1993.) Можда се у овим ријечима може наћи дио разлога зашто засједању Парламента није присуствовала делегација Црне Горе.

ДИРЕКТНИ ПРЕГОВОРИ

Босанци и Херцеговци су се поново нашли у зачараном кругу: не могу да се сложе око предложених мапа, а без мапа је тешко доћи до трајнијег решења. У свијету се очекивало да ће поменути Парламент дати условни пристанак. Нешто слично као што је учинио и Изетбеговић у Њујорку са својих додатних десет тачака. Послије српског одбијања практично и његов потпис не значи ништа. Јер, тачно је наведено да ће га повући уколико Караџић не потпише документ.

То што српска страна инсистира на директним преговорима са Хрватима и Муслиманима имало би итекако смисла у неким ранијим временима кад је постојало бар и симболично повјерење међу представницима националних заједница. У садашњем времену, као што се види, преговори се искупише мучно одвијају и посредство УН. Поједностављено речено: искупише се нагомилало препрека за директне преговоре, без посредника, да је то у овим временима чиста илузија. Проћи ће много времена, и пасти веома много жртава, док се не схвати да се у суштини управо без тих директних преговора не може ништа ријешити. Протекло је искупише времена док је муслиманска страна схватила да је, ипак, паметније преговарати и о територијалној подјели Републике него ићи даље у провалију. Рачуна се да је више од пола Муслимана у БиХ расељено и да ће се мало њих икада вратити на стара огњишта. На другој страни, званичници истичу да Армија БиХ држи 500 квадратних километара источне Босне прећућујући да су све те територије у тоталном окружењу у коме је живот неодржив без хуманитарне помоћи. Ни та помоћ неће моћи вјечно да стиге. Ријеч је о трагичном положају прије свега цивила. Страдања Срба су, такође, велика и да није помоћи из СР Југославије њихов положај би био исто тако трагичан. О укупном броју жртава не може још нико компетентно говорити, али је сигурно да су оне огромне.

У укупној трагичној ситуацији тешко је схватљиво да муслиманско руководство, када је видјело да кола иду низ брдо због војне премоћи противника, није нашло начина да се обуставе борбе и заустави крвопролиће. На ово питање муслимански политичари обично одговарају да ништа није могло да помогне кад се захуктала ратна машинерија. По, њиховим тврдњама постојао је тачан план шта све српска (и хрватска) страна треба да заузме „а све остало је само фасада“.

При томе треба имати у виду да су поједине моћне земље одиграле крајње нечасну улогу стварања илузија код муслиманске

стране да ће војно интервенисати. Да није тога било, вјероватно би три стране много раније почеле да преговарају. И то без превеликог дипломатског тактизирања и надмудривања. Овако је тај исти свијет давао адуте српској страни да се окренуо против њега, што је на овдашњим просторима увијек више „стимуланс“ него страх.

Остаје десетак дана да се види како ће свијет практично реаговати на одбијање мапа из Венс-Овеновог плана од стране Парламента босанскохерцеговачких Срба. То је рок који се спомиње и у УН. Нису још увијек изгубљене све наде да ће Караџић уз стриктне услове потписати тај дио мировног плана, али то су више пуште жеље. Јер, он сада практично нема ни право да то учини. Иначе, српско руководство у БиХ се једино чврсто држи одлука Скупштине на основу чега се може извести закључак да власт колико толико функционише. Муслиманске територије су географски испресијецане тако да је организовање власти отежано, а у неким случајевима је немогуће осим на строгом локалном нивоу. И то битно утиче на преговарачке позиције зараћених страна у БиХ.

ЦРНИ ПЕСИМИЗАМ

Крајњи песимизам код људи који мало дубље познају БиХ производ је укупних догађаја како на ратишту тако и свега онога што се догађа у главама обичних људи. Излаза за сада нема. Да су сви документи из поменутог мировног плана потписани мало је вјеровати да би завладао мир. Један од првих парадокса јесте чињеница што се планом предвиђа враћање, у неком облику, на систем власти који је довео до рата. При томе треба имати у виду да је рат у БиХ увезен са стране и да се БиХ дуго успјевала да одупре бројним искушењима и на крају је лукла по свим шавовима. Једино преостају директни преговори ма у којим условима. Уколико не би могао да се постигне било какав договор који би иоле задовољио све три стране онда је протекторат УН над БиХ на извјесно вријеме једино могуће рјешење и начин да се заустави крвопролиће. Сви говоре да је физички угрожен опстанак њихових народа, и то је тачно. Све док представници Срба не схвате да Муслимани и Хрвати имају право на опстанак на својим огњиштима, и обратно, не може бити ни говора о трајнијем миру и изграђивању било каквог међусобног повјерења. За сада свако говори искључиво о себи и свом народу потпуно заборављајући да су припадници других народа исто тако жива бића. И даље постоји само моја „истина“ и ништа више. Илустрације ради ТВ Србије је у Дневнику од 1.IV 1993. објавила информацију у којој се каже да у БиХ Муслимани крше примирје у 70 посто случајева док то Хрвати чине 30 посто. По томе српске оружане формације су само посматрачи. Радио БиХ није тог дана обавјештавао своје слушаоце о процентима кршења примирја, али по тим информацијама луцали су искључиво припадници српских оружаних формација. Између те двије крајности од мапа из Венс — Овеновог плана могу се правити само дјечији змајеви.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЗАНИХ РУКУ

Сада је моја снага сва у томе што се види да у животу остајем веран својој речи (Платон).

Уставом предвиђена овлашћења савезног Председника нису баш велика, али му ипак пружају могућност да утиче на именовање највиших савезних званичника, а тиме и на политику коју ће они водити. Поред предлагања кандидата за председника савезне Владе, једно од најважнијих овлашћења савезног Председника јесте **искључиво** право предлагања кандидата за судије Савезног суда и Савезног уставног суда. У случају Добрице Ћосића, као **првог** председника нове Југославије (Србије и Црне Горе), то је било

Губитак самопоуздања је велика некрећа за сваког човека; за политичара може чак бити и кобан. То се управо десило садашњем савезном председнику Добрици Ћосићу.

Пише:
Коста ЧАВОШКИ

НЕМАШ КУД? ТУ ЈЕ

изузетно велико и далекосежно право, јер му се пружила прилика, коју ни један потпуни председник, ако таквих још буде било, неће имати — да предложи свих девет судија Савезног суда и свих седам судија Савезног уставног суда.

У добро уређеној држави судије су, иначе, ако су независне, много утицајније него што се то обично мисли, а нарочито судије уставног односно врховног суда. Јер, као **живи глас закона (lex loquens)** односно устава, оне тумаче њихово значење и смисао, а тиме у практичној примени одређују њихову садржину и домаћај. То нарочито важи за уставни суд који је у савезној држави арбитар федерализма, па као такав решава сукобе надлежности између федералних јединица, с једне, и савезне власти, с друге стране. Ово је утолико значајније што у такозваној трећој Југославији постоји велика неуспешност између затечених устава двеју република (Србије и Црне Горе, с једне, и новог (жабљачког) савезног Устава, с друге стране, због чега је читав низ републичких закона и других прописа неуставан; о појединачним актима републичких влада — рецимо, о штампању новца за „властите“ потребе — да и не говоримо.

Добрица Ћосић је то одмах осетио, па је приликом састављања прве листе кандидата за Савезни суд и Савезни уставни суд настојао да то пре свега буду независне личности, које неће примати налоге од својих републичких газда. Међу тада (лета 1992) предложенима за судије Савезног уставног суда били су и Слободан Вучетић, проф. др Стеван Ђорђевић и др Ђура Ковачевић. Ако се стручности (познавања судске контроле уставности) неких од ових кандидата и могло приговорити, њихова независност није се ипак тако лако

који би му то и онако наложио и без чије сагласности се ништа значајније у овој земљи не може урадити. Зато смо и доживели понижење да нам за судију уставног суда буде предложен комунистички ветеран Александар Бакочевић (нису знали куда је с њим) који је, од кад зна за себе, увек био на неком руководећем положају, а да се никада, баш никад, правом озбиљније није бавио. Чак би мање било зазорно да га је Милошевић поставио за директора Опере. Отуда Ћосићево, вероватно невољно, пристајање на овакву кандидатуру за уставни суд само говори колико је и он сам ниско пао.

Иначе, да је Добрица Ћосић хтео и смео да истраје у својим овлашћењима да предложи кандидате по властитом избору, а на предлог стручних и за то позваних људи, лако је могао да се супротстави Милошевићевом диктату и хиру. Јер, ако је уопште тачно да скупштинска већина не би изабрала ни једног кандидата кога не би подржао Милошевић, још је тачније да та иста већина не може, по Уставу, да изабере ни једног другог кандидата кога не предложи Добрица Ћосић. Другим речима, Ћосић је само требало да предложи ваљане кандидате, а да потом кривицу за њихов неизбор и отварање уставне кризе превали на Милошевића и његову скупштинску већину. Он то, међутим, једноставно није смео.

ПОНИЖЕЊЕ У НЕВОЉИ

Добрица Ћосић сигурно не би допустио такво понижење да му Слободан Милошевић говори шта треба да чини и кога да предложи да није у овом часу изложен великој опасности и искушењу. Разуларени Шешељ покренуо је у Савезној скупштини поступак за утврђивање одговорности и смењивање Добрице

Ћосића. Додуше, Шешељев захтев не почива ни на каквим а камоли ваљаним разлозима, али у политици, на жалост, не одлучују само разлози већ и интереси. А интерес владајућих српских социјалиста јесте да до краја спутају Ћосића, а да истовремено не разјаре Шешеља и добију у њему љутог противника. Прво могу постићи тако што неће допустити Ћосићево смењивање, а за узврат добити његову покорност сваком Милошевићевом не само налогу већ и хиру. Друго могу постићи тако што ће на речима испољити велико разумевање за Шешељево иницијативу да би је постепено разводнили и практично осујетили процедуралним смицалицама и изговорима да претходно треба променити не само савезни Закон о избору и разрешењу председника Југославије, што и Шешељ предлаже, већ и савезни Устав да би се њиме прописао поступак утврђивања одговорности председника. Све би то потрајало, а вероватно се никада не би окончало.

Овај Милошевићев наум је ингениозан, али има једну ману: слабост властите странке у Народној скупштини Србије и зависност социјалистичке једнобојне владе од Шешељеве добре воље. После изласка ДЕПОС-а из Народне скупштине Србије, за изгласавање закона и других одлука владајућим социјалистима више није потребна Шешељева подршка, јер са својих стотинак посланика имају већину од потребног кворума (половина више један од укупног броја посланика) за рад; а проста већина присутних посланика је довољна за доношење скоро свих одлука. Шешељ могла довести у питање. То је можда и био разлог због којег је ондашњи сазив Савезне скупштине оклевао са избором предложених кандидата за Савезни суд и Савезни уставни суд, па је Добрица Ћосић, у љутњи и гњу,

повукао свој предлог, у нади да ће после превремених избора нови сазив Савезне скупштине имати више склоности за његове кандидате. Грдно се преварио. Не само да је Демократска странка, коју је једину људски подржао, доживела страхан пораз, већ се и састав Савезне скупштине променио на горе — појавио се Војислав Шешел са много већом групом посланика него раније и поставио питање одговорности и смењивања самог Добрице Ћосића. Суочен са овако неочекиваним исходом и уздржаним, али постојаним, подозрењем, па и непријатељством Слободана Милошевића и његове странке, Добрица Ћосић је изгубио самопоуздање. То га је коначно навело да према правом газди у кући буде „конструктиван“ и „кооперативан“ — еуфемистички изрази за снисходљивост и послушност.

У таквој клонулости и малодушности, једва да је сачекао прилику да покаже своју на-

ФОТО: Ђорђе ВУКОЈЕ

заостаје много од доскорашњег савезног министра Тибора Варадија.

Све је то Добрица Ћосић знао и све пре- небрегао, а за мишљење питао само онога

није хтео да одабере оне који су били права, непомирљива алтернатива Слободану Милошевићу. У пролеће 1989, када је Леон Којен први предложио стварање праве опозиционе странке, Ћосић је одбио да у томе учествује изговарајући се болешћу и старошћу. Прави разлог је била његова несклоност да се отворено супротстави Слободану Милошевићу. Чак је јуна 1990. јавно подржао његов наводно уставни референдум. Потом је уочи избора децембра 1990. о свих тадашњих странака изабрао Нову демократију да је јавно подржи, можда баш због тога што су је предводили људи који су се у последњи час и тек на пола извукли из Милошевићевог окриља. Када је дошло до сукоба и цепања у Демократског странци увек је подржавао њено савитљивије, Мићуновићево крило, иако оно никада није било склоно да се окане врдања и посредовања и без остатка пређе на ону другу обалу правих Милошевићевих супарника. Затим је уочи избора децембра 1992. само тој странци пружио недвосмислену, додуше бескорисну, подршку и ставио јој на располагање свог специјалног саветника. А када је дошао у отворени сукоб са Слободаном Милошевићем, није више имао поузданих присталица и правих пријатеља који би га подржали у невољи. Укратко, његова је несрећа у томе што су се, на његово велико изненађење, фронтони потпуно раздвојили, а он остао на ничијој земљи притиснут мржњом незахвалног и острвљеног Војислава Шешела и препуштен на милост и немилост леденог и безобзирног Слободана Милошевића.

Тиме се изгледа и затвара круг његовог борава на оштрим врховима власти. Најпре је помислио да, поред Слободана Милошевића, и он може бити спасилац српског народа, да би после неодложног и неуспешног супротстављања Милошевићевом хиру, коначно пристао да му овај води његову председничку руку. Када је својевремено Платон искусио тиранство Дионисијево, поручио му је: „Сада је моја снага сва у томе што се види да у животу остајем веран својој речи.“¹⁾ У свом опроштаној писму Слободану Милошевићу Добрица Ћосић ништа слично неће моћи ни да каже ни да покаже.

НАПОМЕНЕ

¹⁾ Politika од 27. марта 1993.

²⁾ Ibidem.

³⁾ Drugo pismo.

УСТАВНИ СУД

спасну „кооперативност“. Када је требало поново предложити кандидате за Савезни суд и Савезни уставни суд, он је одустао од оних које је он сам по властитом избору, раније одабрао, да би 26. марта ове године Савезној скупштини доставио листу само оних кандидата из Србије које је Слободан Милошевић, на његову молбу, сам предложио. Другим речима, Добрица Ћосић је „своје“ мишљење затражио од свог наредбодавца — Слободан Милошевића.

Додуше, Ћосић је ово прихватање Милошевићевог диктата покушао да представи као малтене **целисходнији** пут рекавши да је узео у обзир само оне личности које су му предложили председник Републике Србије Слободан Милошевић и председник Републике Црне Горе Момир Булатовић.¹⁾ А то је учинио „у жељи да се што пре конституишу државни органи Савезне Републике Југославије“, будући да је „уверен да скупштинска већина није расположена да прихвати предлоге кандидата за наведене функције о којима председници република — чланица не би дали повољно мишљење.“²⁾

Добро је, наравно, што Добрица Ћосић не бира сам кандидате за судије врховног и уставног суда већ и од других тражи ваљане предлоге и мишљење о већ предложеним кандидатима. Али мора питати људе који су стручно позвани да о томе дају свој суд и предлоге, рецимо, истакнуте судије, угледне правнике и професоре права, као и одговарајућа стручна удружења — Адвокатску комору, удружења судија и тужилаца и сл. А за кандидате за уставни суд нарочито су му била потребна мишљења правника који добро познају материју судске контроле уставности. Уколико је требало да пита неког од државних званичника, то је могао бити министар правосудја, под условом да у стручности не

им, међутим, увек може наудити тако што ће повући своје посланике и осујетити кворум за рад. Знају то социјалисти, тога се вероватно досетио и Шешел, а и Ћосић није у то неупућен. Зато и стрепи да га социјалисти, иако су добили све од њега што су тражили, ипак не жртвују да би задовољили незајажљивог, а толико потребног Шешела. Једно је ипак сигурно: владајући социјалисти би грдно погрешили кад би у овом часу сменили Добрицу Ћосића. Јер нема бољег слуге од политичара везаних руку на коленима.

НА НИЧИЈОЈ ЗЕМЉИ

Не би Добрица Ћосић био толико јадан и беспомоћан да није систематски радио на своју властиту штету. Сам почетак његове председничке каријере није ни најмање наговештавао потоње посртање и понижење. Сигуран у себе и са великим личним ауторитетом, Добрица Ћосић је одмах по избору наговестио да ће се битно разликовати од спорног, па и озлоглашеног Слободана Милошевића. Пропустио је, међутим — и то се показало кобним — да од Милошевића јавно затражи оставку, с обзраложењем да с њим, у спасавању онога што се спасти може, не може више сарађивати. Уместо тога, у највећем поверењу га је саветовао да да оставку, а овај је опет, у истом поверењу, наводно обећао да се неће кандидовати на предстојећим изборима. Ћосић му је лакоислано поверовао, што му се убрзо осветило. Чак је свог пријатеља Љубишу Ракића јавно утерао у лаж порекавши да му је Слободан Милошевић икада обећао да ће отићи са свога положаја.

Није то била једина грешка која је Ћосића довела у понижавајући положај. Он је сигурно знао да се у политику не може ући без пријатеља и верних присталица, али никада

ПОВОДОМ" СЛУЧАЈА ЋОСИЋ"

Пише: Гордана СУША

Покушај рушења председника СРЈ Добрице Ћосића на недавном заседању Савезног парламента потврђује утисак да јединственост ставова актера српске политике према свету није тако стабилна када је реч о њиховом међусобном односу на унутрашњем плану.

Доминантна већина готово једнопартијске Скупштине заправо и није имала намеру да баш на тој седници смени Ћосића, јер да је то наумила то би и остварила и сигурно је у томе не би осујетио ни повратак ДЕПОСА на заседање Дома грађана. Стиче се утисак да је основна намера заправо била да се кодира мњење и Ћосићу да знак да га држе под контролом, јер је своје адуте на месту на којем је, а тако и на међународном плану — одиг-

СВИ ЗАЈЕДНО ПРОТИВ СВИХ ЗАЈЕДНО

рао. Има извесне ироније у том поступку, јер се све то дешавало баш у време када је Ћосић гостовао у Европском парламенту и "откривао истину о Србији и Србима". Иронија је и због тога што се под фирмом "партиотизма и свесрпске слоге према светској завери" припрема терен да га склоне с политичке сцене употребом његових сопствених идеја.

Иронија је што је из Ћосићевог кабинета потекла идеја о "националном консензусу" међу лидерима и актерима српске политике, дакле, о јединственом настанку према свету и одбрани националних интереса. У најкраћем, из њихових јавних иступања та јединственост се очитује у пропагирању три циља. Први, заступање права народа на самоопредељење, други, подела Босне и Херцеговине на три етничке целине и, трећи, стварање државе која би обухватила етничке српске границе. Та унисоност, међутим, у преговорима са странцима, не одражава се тако чврсто на унутрашњем плану и, шта више, стиче се утисак да се у међусобном ривалству и борби за престиж чак и заборавља на тако често позивани национални интерес. Разлог за то се може тражити и у разликама у начину остваривања тих циљева од националног интереса, а крунски је, да ли они треба да се остваре си-

лом — дакле ратом или мирним путем и преговорима.

Ћосић је, дакле, само повод за разрачун између тврде ратоборилачке, може се рећи тоталитаристичке струје са миротворачком, демократском, флексибилном опцијом. Чак је и међусобно чашћавање лидера СРС и представника СПО — први је другог назвао "психијатријским случајем" а овај му узвратио да је представник хрватске радикалне странке који настоји Скупштину да претвори у хрватски Сабор — на линији тог унутрашњег сукоба.

И док се Савезни парламент, ето, тако посредно бави спољном политиком и бакће класичним федералним проблемима, пре свега како да оствари уставни утицај без стварне политичке моћи, која је концентрисана у државама чланицама, а српски Парламент бави криминалом, главну спољну политику Југославије и Србије води једна мала скупштина у коју су упрте "очи света" — Скупштина на Палама. Одлуке те Скупштине, чије

посланике су бирали само босавски Срби, пресудно утичу на све грађане СРЈ. Пооштрене санкције и „животињаарење“, само су део суморне свакодневице у којој је смрт постала обична ствар. Одлуке те Скупштине — уз свесрдну подршку актера "националног консензуса" у преговорима са светом — директно утичу и на унутрашње прилике и у том смислу имају значај поделе одговорности. Иако се у таквим околностима стиче утисак да је главна политичка личност Југославије и Србије Радован Караџић, мора се признати да му је кредибилитет и право на тврдоглавост, како га карактеришу у страним медијима дао национални консензус актера српске политике.

Колико ће његова упорност, експонираност и његова осамостањена политичка фигура, толико пожељна према вани бити пожељна и унутра остаје да се види. Јер остаје, питање колико ће се истим актерима "националног консензуса", када се буде говорило о подели власти унутар земље, те његове особине свидети.

ХЕГЕЛ НА ТРЕГЕРЕ

Пише: Никола
МИЛОШЕВИЋ

Духовни отац свих комуниста, како оних негдашњих тако и оних данашњих, Карл Маркс, није себе сматрао ни филозофом ни социологом већ експертом за политичку економију. Иронија судбине хтела је међутим да управо они друштвени системи чији су се креатори позивали на Марксово економско учење доживе свој највећи и најтежи пораз управо у области економије, оној области за коју су држали да имају научну провереност и, мало је рећи, генијалне рецепте свог великог учитеља. Упркос томе економија је Русије, Румуније, Албаније и Источне Немачке — да само њих поменемо — доживела су потпуни слом који је са своје стране битно утицао на пораст социјалног незадовољства без кога се пад комунистичких режима не би могао замислити.

Тешко је поверовати да Србија у овом погледу може бити неки изузетак. Најновији догађаји показују да је и у овој варијанти социјализма управо економија она неуралгична тачка из које ће све више навирати таласи социјалних немира, потколавајући ионако трошну зграду националбољшевичког поретка све док је коначно не отплаве.

Истина, може се помислити да српска привреда има нека обележја по којима се разликује од привреда бивших и садашњих социјалистичких држава. Нема, рецимо, нити је било, ниједне социјалистичке државе у којој су приватне банке играле тако значајну улогу као што је то у Србији случај.

Разуме се, све то под претпоставком да је доиста реч о приватним банкама, а управо о њима није реч. Колико год то можда на први поглед изгледало парадоксално, ни Јездимир Васиљевић ни Дафина Милановић нису приватни банкар у оном значењу те речи у коме се једино рационално о приватном банкарству може говорити. Обе ове банке служиле су, а једна још увек служи, искључиво дневно—политичким потребама српских властодржаца.

ПОСЛОВИЧНА НАИВНОСТ

Већ поменуте приватне банке замишљене су најпре као мамац помоћу кога треба навести грађане да преостале девизе ставе још једном на располагање држави, овога пута за куповину нафте и оружја, јер су оне друге, отворено комунистичке банкарске институције, после афере са старом девизном штедњом, проиграле поверење улагача.

Приватним банкама намењена је и улога незапослених финансијера владајуће странке, улога коју је обелоданио Јездимир Васиљевић када је из своје безбедне иностране даљине саопштио јавности да је био присиљен да одвоји суму од 200000 ДМ само за потребе градске предизборне кампање владајуће странке.

И најзад, приватне банке требало је да омогуће преживљавање једног дела станов-

или: како све (што у овој земљи постоји) тежи да се претвори у своју супротност?

ништва и на тај начин смање растућу социјалну тензију. Ако имамо све то на уму, биће нам јасно да су приватне банкарске институције госпођа Дафининог и газда Јездиног типа приватне само по имену и да, такве какве је су, не би на неком нормалном капиталистичком тржишту опстале ни недељу дана, наравно под потпуно нелогичном претпоставком да неко на западу неку такву изванредну идеју било где и било када оствари.

Међутим, чак и у оваквим ненормалним условима какви овде постоје, поменуте банке или пропадају или ће ускоро пропасти управо због оног због чега су и основане. Политичка економија социјализма у суштини није ништа друго до превага политике над економијом, а чим је економија подређена дневно—политичким потребама, извесно је да у таквом једном поретку не може бити ни говора о привредном просперитету. Банке, чија је једина сврха да излазе у сусрет захтевима владајуће странке, банке које не послују по принципима привредног рачуна, већ унапред су по природи осуђене на пропаст. У нашем, српском случају, главни генератор пропадања набеђених приватних банака представљају незајажљиви апетити и потребе српских националбољшевика. Бахати, никаквој контроли подложни властодршци, оптеретили су банкарски сервис Јездимира Васиљевића таквим и толиким наметима да њему није престало ништа друго него да спакује кофере и збрише преко границе.

Газда Јездино спектакуларно бекство довело је до одговарајуће, сасвим логичне ланчане реакције. Чак и за већ пословишно највеће домаће штедише био је то знак да свој новац држе на крајње несигурном месту, па је почело масовно повлачење улога незамисливо у капиталистичким државама, које би, како разложно закључује један сарадник госпође Дафине, бацило на колена чак и неке многе успешније капиталистичке банке.

ВЕРНИ НАРОДУ

Међутим, кад већ правимо поређења између капиталистичког и комунистичког банкарства, ваља подсетити на чињеницу да ово прво није сервис за подмиривање текућих потреба владајуће странке и наравно треба подсетити на чињеницу да је повлачење улога у српском комунистичком случају само природна последица сасвим природног губљења поверења у банкарске институције које улагачима у оваквом једном систему не могу обезбедити ни минимум сигурности за њихове улоге.

Тако ће, опет неком иронијом историје, српски комунистички властодршци спознати на сопственом искуству један од парадокса иначе им омиљене, а сада можда помало забрављене, Хегелове дијалектике, према којој све што постоји тежи да се претвори у своју супротност.

Првобитно замишљене као привредни ослонац и сервис режима, приватне банке у Србији претварају се у детонатор социјалног незадовољства које може озбиљно да угрози тај исти режим.

Где је онда излаз из свеколиког тог банкарског комунистичког замешатељства, питање је које се намеће. Излаз је разуме се само у успостављању привредних институција на начин модерног капитализма, а за тако нешто неопходна је коренита промена постојећег политичког поретка, које нема без претходног увођења политичке демократије. Зато је политичка демократија најпреча egzистенцијална потреба српског народа и први српски национални интерес.

На жалост ову елементарну политичку истину оспоравају они који у Србији држе власт и у том погледу не представља никакав изузетак ни југословенски председник Добрица Ћосић. Изјављујући да демократија данас није најпреча egzистенцијална потреба српског народа, Ћосић је индиректно али довољно јасно формулисао политичку филозофију која подразумева ограничавање и укидање политичких слобода и тјме охрабрио тоталитарну политичку праксу која доводи у питање управо ефикасну и рационалну одбрану националног интереса, као што пример Србије, уверљиво показује.

Није стога случајно што је Добрица Ћосић, како пише Борба, говорећи за један француски лист о лидеру српских националбољшевика поред осталог рекао: „Ми смо, сваки на свој начин, верни свом народу и у том смислу сарађујемо“.

Слободан Милошевић је дакле „веран“ свом народу и то је разлог због кога Добрица Ћосић са њим сарађује, а сарадња ове двојице политичара темељи се на заједничком уверењу да демократија није најпреча потреба њиховог народа и да се српски национални интерес и без демократије може успешно бранити.

Ћосићеву и Милошевићеву спрегу — спрегу двојице националбољшевика — није тешко разумети. Ко би међутим могао разумети посланике оног дела српске опозиције који се у комунистички парламент враћају, да би, како сами тврде, узели у заштиту човека који пред лицем целе светске јавности тврди да је Слободан Милошевић веран српском народу и да њих двојица на темељу те и такве верности сарађују за наше заједничко добро.

ВОЖДОВАЦ: БРАВАРИ, ТЕСАРИ, ГОЛФОВИ...

НАЧЕЛНИК ПО НАЧЕЛНИК - СУЗБИЈЕН КРИМИНАЛ

Таман кад смо помислили да ће се започети рат српске Владе и подземља распламсати — све је одједном утихнуло. „Посечек“ су најмлађи кадрови државног криминала, а у послу су остали стари лисци и превејани мајстори двоструке игре, који су увек интересантни истрајном борцу против корупције и криминала на највишем нивоу — „Спрској речи“.

Као реакција на акцију коју смо покренули, у редакцију „Српске речи“ стигло је много писама у којима нас читаоци обавештавају о размерама криминала у њиховом окружењу. Изгледа да свако има свога криминалца!

Најдрастичнији пример свакако је пример злоупотреба положаја начелника ОУП Вождовац, Милорада Манојловића и командира истог ОУП-а.

Редовна месечна плата начелника ОУП-а МУП Србије износи око 150 ДЕМ (динарска противредност), али то господина Манојловића није спречило да себи сагради луксузну кућу на периферији Вождовца.

Плата командира милиције је, дакако, нижа, али то вождовачког командира није омело да у својим стамбеним прохтевима претекне свог начелника и да за своје потребе „стекне“ две куће и стан у Београду.

За последњих годину дана начелниковања господина Манојловића, из ОУП Вождовац протерани су сви припадници милиције који нису Срби, али су протерани и они Срби који другачије мисле или су имали више образовање од начелника и командира заједно. Њихова места попунили су Крајишници и радикали — бравари, тесари, лимари и остале струке

*Београдска општина Вождовац
никада не би била на таквом
гласу да нема таквог начелника
унутрашњих послова какав је
господин Милорад Манојловић*

преквалификоване у милицајце на тромесечном курсу.

Господин Манојловић је у свом претходном послу био шеф чистачица у Градском комитету, а по укидању те институције, унапређен је за начелника милиције Вождовац, по препоруци **Радоса Смиљковића**.

Командир милиције по струци је **бравар**, а шеф службе за сузбијање криминалитета у ОУП Вождовац по занимању је — **конобар**. Зато је и разумљиво што свој комплекс необразованих и припростих људи нису у стању да прикрију, него се супротстављају свима који имају макар два разреда школе више од њих.

Припадници ОУП Вождовац тесно су сарађивали са локалним радикалима у протеривању несрпског становништва са своје општине. Тако је током 92. године са Вождовца изабегло **28 јеврејских породица** и више од стотину породица других националности. Јеврејске породице иселиле су се у прихватни центар (кибуц) у Израел, а међу њима на-

ЕКСПРЕС ДРЖАВЉАНСТВО

Кад је Војска Југославије обелоданила да ће сва војна лица која нису држављани жабљанске СРЈ изгубити и службу и станове, завладала је јагма за уверењима о држављанству. Чекати на нормалну процедуру било је ризично за многе, јер је постојала опасност да општинске службе затаје и — одоше и стан и служба. Осим тога, многи официри нису били рођени ни у Србији ни у Црној Гори и редовним путем је било немогуће прибавити спасоносно уверење о држављанству.

У МУП Вождовац су високо професионално искористили и ову патриотску прилику. Сваки ко би донео на руке 15.000 марака, добијао је одмах — уверење о држављанству. То се може лако проверити увидом у књигу држављана. Ко је год истог дана поднео и захтев за упис у књигу држављана и уписан у ту исту књигу, платио је — 15.000 марака.

„Српска реч“ има и сведоке који су на овај начин дошли до уверења о држављанству. Међу њима је и један пуковник из Хрватске, који је добро познат друговима и борцима за националне интересе Срба у МУП Вождовац.

лази се и познати новинар Виктор Папић са својом породицом.

Обзиром да се налазе на функцијама подложним корупцији, ретко кад су пропустили прилику да ту могућност искористе. Чврсто су повезани са локалним мафијашима и рекеташима. Чувена „Голф-мафија“ уз помоћ члених људи ОУП Вождовац, успела је за последњих годину дана да легализује око 5.000 украдених „Голфова“. Познати београдски сниматељ успео је камером да забележи крађу сопствених кола, али му ни то није помогло да раскринка лопове.

ОУП Вождовац наводно спада у станице које показују „одличне резултате“ у сузбијању криминалитета. А како и не би, када је рат са мафијом постао тренутно најunosнији бизнис! Ухвате разбојника: ако има пара — пунте га, а ако нема — ОУП Вождовац постаје успешан борац против криминала.

На жалост, ОУП Вождовац, откада је почела „борба“ против криминала, није ушао у траг ни једној крупнијој малверзацији.

На бази „приоритетних“, вождовачка милиција свакодневно узима по 500 литара бензина и то увек на пумпи код ресторана „Ковач“. Мало је вероватно да било која милицијска станица може за један дан да потроши ту количину горива у својим акцијама. Вишак се, преко набављача, милиционера Миткета, продаје по 2,50 ДМ, а свакодневна добит крчми се у кафани „Ковач“ између власника кафане и членика ОУП Вождовац.

У тој истој кафани периодично се приређују баханалије — теревенке, у којима учествују припадници вождовачке милиције и анимир-даме, њима намењене. Уколико та кафана понекад није у могућности да пружи гостопримство, начелник ОУП Вождовац, са првим мраком отвара врата зграде ОУП-а и теревенка се пресељава у службене просторије. Зато и није чудно што због силног блудни-

ГОЛФСКА СТРУЈА

Чим је почео рат у БИХ, почетком априла прошле године, Радован Караџић је, лично, упао у фабрику „голфова“ у Вогошћу и запалио све аутомобиле које је тамо затекао — њих око пет хиљада комада. Караџић је плен продавао својим пријатељима, по знатно сниженим ценама. На Палама и широм слободних српских територија, „голфови“ су скривани под пластовима сена.

Караџићев плен је убрзо нашао и власнике у Србији. Само у МУП Вождовац регистровано је преко 700 украдених „голфова“ из Вогошће. Некоме су продавани, некоме поклањани. Те аутомобиле возе, између осталих, Кертес, начелници републичког, градског и општинског МУП у Београду. Караџићев „голф“ вози и син начелника МУП Земун...

Питамо господина Караџића и његову патриотску клијентелу: да ли је ово српски национални интерес, о коме толико говоре?

ТЕРАЗИЈЕ, СТАРИ ГРАД

ХОЋЕ ЛИ КАРИЋИ ИЗВИСИТИ НА ПЛАТОУ?

Поводом постављања грађевинских ограда на Теразијском платоу, на адресу Скупштине општине Стари Град пристигле су петиције и многобројне појединачне интервенције грађана, Удружења архитеката, јавних и културних радника, академика, а међу њима се нашао и протест Љубомира Симоновића, Драгутина Гостушког, Младена Србиновића, Александра Деспића, Зарина...

Стари сазна Скупштине Стари град донео је одлуку о уступању грађевинског земљишта фирми „Југославија-комерц“ и правни поступак је окончан пре устоличења нове општинске власти, тако да је нова општинска власт могла само да констатује ту одлуку.

По усвојеном пројекту, на том месту предвиђена је изградња два велика пословна објекта на површини од 16.000 м², а чију изградњу инвестирају компанија „Браћа Карић“, „Енергопројект“ и неки мањи инвеститори.

Предвиђено је да први објекат обухвати простор од угла ул. Призренске и Балканске, заузимајући простор испред хотела „Москва“, спуштајући се парком до улице Народног Фронта, до пијаче „Зелени ванац“, а други објекат, који зида „Енергопројект“, пружа се од бископа „20 октобар“ до гаража у Улици Народног фронта. Изградњом објеката, парк остаје на простору између ова два објекта и са 100 метара ширине сужава се на само 40 м испод Теразијског платоа.

На општејугословенском конкурс који је био расписан 1991. год, тај простор је добила „Југославија-комерц“, а они су по неком интерном договору, добијени простор за изградњу уступили компанији „Браћа Карић“.

Настojeћи да пронађу најбоље решење за проблем Теразијског платоа, председник општине Стари град, господин Јован Карић, упутно је позив за сарадњу најпознатијим архитектама и академицима који се баве овом проблематиком, и они су се том позиву и одазвали.

Као први корак ка изналажењу решења за проблем који је направила претходна СПС власт, у великој сали СО Стари град, 2. априла 93. године одржана је презентација чињеничног стања. У расправи су учествовали сви актери: од оних који су градњу одобрили, до инвеститора. Прво су говорили инвеститори, потом урбанисти, па пројектанти, чланови жирија, експерти који су узели учешће, и на крају посматрачи. Расправа око свих правно-релевантних чињеница трајала је више од три сата и сви, сви инвеститора и пројектаната, су се сложили да би требало поништити конкурс и обуставити градњу тих објеката.

Инвеститори су били категорично против, јер су, наводно, у предрадове до сада уложили 4 милиона долара.

На крају овог скупа закључено је да Скупштина општине Стари град обустави даљу градњу објеката и да оформи комисију која ће испитати све релевантне чињенице (и целисходност било какве градње на том простору) како би се донела коначна одлука.

Имамо разлога да верујемо да ће овога пута победити Београђани којима је стало до лепоте града Београда, а не они којима је центар Београда само средство за умножавање капитала.

чења ОУП Вождовац има тако велики број нерасветљених случајева. Подсетимо само ко је све живео на тој општини: покојни Бранислав Матић-Бели, покојни Александар Кнежевић-Кнеле, Горан Вуковић...

Бранислав Матић-Бели изрешетан је на кућном прагу, а ОУП Вождовац већ годину и по дана није изашао са налазима истраге.

Још увек је остало неразјашњено убиство вождовачког поштарца, а и случај бомбе бачене на кафић у близини бископа „Вождовац“, када је један грађанин изгубио живот, није макао са „мртве тачке“. Најинтересантнији случај свакако је покушај атентата на Горана Вуковића испред дискотеке „Луи“. Под неразјашњеним околностима на Вуковића су пуцали припадници савезног СУП-а, и просто је невероватно да вождовачка милиција није била обавештена ко ће тог дана вршати по њеној територији. Разлог више да верујемо да је покушај атентата био синхронизована акција вождовачке милиције и савезног СУП-а, јесте и чињеница да је ОУП Вождовац, упорно вишеструким покушајима атентата на

Горана Вуковића, одбио Вуковићев захтев да му се одобри поседовање ватреног оружја.

Све злоупотребе почињене последњих годину дана и сви неразјашњени случајеви вождовачке милиције, довољан су разлог да начелник милиције Милорад Манојловић, заједно са својим најближим сарадницима, бар поднесе оставку, ако не може да му се омогући да и кривично одговара.

Не смемо дозволити да „борба“ против криминала пружи повод челницима милиције да себе цене више него што заиста вреде и да у циљу високог државног интереса учествују у прерасподели некретнина и „чврсте валуте“.

Рат у данашње време, па ма са киме и у којим условима се водио, увек је у интересу оних који га започињу. Највећи ратни злочинци преговарају о миру, а криминалци највишег ранга сузбијају криминал. Ништа као рат безличним и мрачним људима не пружа прилику да завладају путем ратног профита и плачке бољим делом нације.

ГАЈБЕ КОЈЕ

Извештач „Српске речи“ имао је у рукама „документ“ на основу којег су се доносила решења о додели 136 станова и био је импресиониран стањем ове свешчнице која је једини доказ безобразне отимачине бивше локалне власти социјалиста. Странице су истрзане, накнадно уметане и лепљене, без нумерисања и печатења. Како је ко хтео, убацивао је листу срећних добитника у ову чудесну свешчницу...

**Пише: Славица
ТАНАСИЈЕВИЋ — ЛАЗИЋ**

Брдина којом је Комисија за расподелу општинских станова претходног скупштинског сазива за само седам месеци владавине крчила општинске станове, запањила је нову општинску власт која је добила изборе на општини Звездара. Како су се ближили децембарски избори, Комисија је све ужурбаније заседала и све више делила, тако да је у периоду од 28.7.1992. до 29.1.1993. доделила 136 станова на коришћење, а сви станови су додељени без Одлуке Скупштине општине о давању на коришћење општинских станова. Не памти се да је за протеклих десет година додељен оволики број станова на овој општини колико је то успело бившој локалној власти за само седам месеци владавине. Претпоставивши исход избора, претходна власт је комфорне станове доделила најпре себи и својима — а коме би — општинским функционерима, одборницима, члановима Комисије за доделу станова, директорима са Звездаре, естрадним уметницима, чак је и једног савезног посланика срећно удомила.

СРЕЋНИ ДОБИТНИЦИ

Извршни одбор СО Звездара, састављен од чланова Депоса и Демократске странке, образовали су Комисију правника који су у веома кратком року испитали одлуке о доделама и утврдили да је овако неморалним доделама отуђена општинска имовина у вред-

ности од више милиона марака. Свој рад и одређивање приоритета за доделу станова Комисија за расподелу општинских станова је олакшала закључцима која је донела — да се обуставе захтеви стамбено угрожених који су старији од годину дана и тиме себи дала за право да велики број подносилаца захтева стави у привилеговани положај, а ову одлуку није јавно нигде огласила, чиме је спречила подносиоца ових захтева да обнове своје захтеве и задрже евентуалну шансу да дођу до стана.

Други закључак којим је легализована плачка општинских станова је закључак саве-

та којим се Комисија предлаже да се радницима са територије општине који су бесправно усељени у станове чији је власник општине Звездара, доделе на коришћење, односно да они постану носиоци станарског права. Тако је у 20 случајева обустављено решење о исељавању да би у међувремену Комисија донела одлуку о додели на коришћење. Већина свих срећника је брзопотезно и откупила ове станове — дарове с неба.

Кулминацију дрскости у грабежу општинских станова представља сазнање до кога је дошла Комисија правника: да нема ни једне једине конкретне Одлуке о додели станова

ДОДЕЛА ОГЊИШТА

„Стамбена грозница“ која потреса општину Звездара тресе све — и оне који су станове добили, и оне који нису, али и оне који треба да сагледају исправност донетих одлука. У кратком периоду, додељено је 136 станова а међу лицима којима су додељени станови налазе се практично сви функционери претходног мандата. У извештају Извршног одбора за преиспитивање расподеле општинских станова у интервалу од 28.7.1992. до 29.1.1993. године наведена су имена оних који су за неколико месеци мандата добили станове:

1. Миливоје Миливојевић, председник Извршног одбора, стан од 86,64 м²
2. Бранко Поповић, потпредседник СО Звездара, стан од 62 м²
3. Душан Ђурашковић, секретар СО, 62 м²
4. Чедомир Станковић, начелник, 67 м²
5. Тихомир Јосић, функционер, 44 м²
6. Мирослав Перуновић, члан Извршног одбора, 82 м²
7. Момир Аџић, члан Извршног одбора, 47 м²
8. Тодор Лaziћ, члан Извршног одбора, 51 м²
9. Богољуб Митровић, посланик у савезним органима, 59 м²
10. Мирко Вручинић, Веће савеза синдиката, 34 м²
11. Мирослав Вујић, директор „Прецизне механике“, 40 м²
12. Боро Кулаш, директор „Фасме“, 32 м²
13. Велибор Михајловић, штаб ТО, 58 м²
14. Предраг Веиновић, одборник, 47 м²
15. Радомир Спасић, одборник, 67 м²
16. Снежана Линта, одборник, 25 м²
17. Србољуб Ристић, члан Комисије за доделу станова, 60 м²
18. Радивоје Гашовић, председник Комисије за доделу станова, 40 м²
19. Драган Стефановић, секретар МЗ, 30 м²
20. Живота Петровић, правна помоћ, 58 м²

Председник комисије која је крчила општинске станове је Радивоје Дашевић. Потписе на овако издавана решења од стране општинске управе стављао је Слободан Церовић, начелник за стамбене комуналне послове.

Нова власт је одлучила да обелодани све проблематичне доделе за које је Комисија Извршног одбора у извештају рекла — „све доделе станова су неморалне“. Сви станови су додељени без Одлуке Скупштине општине о давању на коришћење општинских станова.

ИСПАРАВАЈУ

у писменој форми. Једини траг из кога се види да је 136 станова испарило из општинског власништва у приватне руке бивше власти је једна фамозна подебела свеска (?) са звучним именом „Записник“ у којој су рукописом записничара — што није и не може никада бити одлука, забележена имена срећника који су дошли до крова над главом и локације њихових топлих гнезда.

Ваш извештач је цењени „документ“ на основу кога су се доносила Решења о додели станова имао у рукама и био импресиониран стањем ове свештице која је једини доказ безобразне отимачине бивших локалних моћника — стране су истрзане, накнадно уметане и лепљене, без нумерисања и печатења. Како је ко хтео, убацивао је листу срећних добитника у ову чудесну свештицу, а решења о дедели станова потписао је начелник Одељења за грађевинске и комуналне

послове, Слободан Церовић. Ни у једном назови акту који је пратио доделу станова не постоји податак, или ма какво образложење зашто је стан додељен баш том срећнику. Из Записника се не може закључити да је иједна од 136 додела ваљана, јер ни за једну нема званичне одлуке Комисије. На основу таквог Записника (у коме наравно нема ни једног потписа чланова Комисије), издавана су решења од стране општинске управе.

ОПОЗИЦИЈА ЛИШЕНА ИСКУШЕЊА

Ова решења су постала правоснажна. Шта се може предузети, јер су станови или откупљени или у процедури за откуп? Скупштина општине Звездара, осим часног обелодањивања непрописно извршених подела станова, не може да учини практично ништа више. Кривични поступак покренуће Јавно

правобранилаштво коме је поднесена тужба. Колико траје процедура и какве су шансе да се ове одлуке прогласе и правно ништавним? „То је неизвесно јер је све даље у рукама правоснажних органа, а ту опозиција није освојила власт. Извесно је да ће поступак дуго потрајати. Ми смо урадили све што је у надлежности Општине Звездара“, каже Будимир Ивановић, председник СО Звездара.

Тренутно на општини Звездара нема празних станова. Нови људи у општини кажу да је намера претходника да се узме што више, а да се оно што се није узело остави у проблематичном и готово нерешивом стању сасвим успела. Шаљивцију кажу да је пређашња власт ако ништа друго, оно бар нову власт учинила проверено безгрешном, јер је покупила и испразнила све што се могло и нашло, тако да нова власт остане без етичко-имовинских искушења.

БУДИМИР ИВАНОВИЋ, (СПО) ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА

РЕШИЋЕМО

Дуго се чекало на конституисање локалне општинске власти на општини Звездара услед проблема који је правила Демократска странка условљавајући свој улазак у чврст коалициони споразум са Депосом. Како сте превазишли ове међустраничке проблеме?

— Општина Звездара је конституисала скупштину тек 15. фебруара ове године, далеко после осталих општина. Са освојених 25 скупштинских места Депос није имао довољну већину за самостално формирање локалне општинске власти и локалне самоуправе, тако да смо били у позицији да ступимо у договоре са Демократском странком која је освојила шест места. На тај начин би Депос и Демократска странка са укупно 31 местом представљали већину од укупно 53 одборника, колико има скупштина општине. Прва фаза договора није уродила плодом, тако да се нисмо конституисали првог фебруара, како је било предвиђено. Чврсти коалициони споразум је ипак некако постигнут и потписали су га представници СПО, ДСС и ДС. На првој конститутивној скупштини та коалиција је изабрала председника из редова Депоса и потпредседника из Демократске странке.

Демократска странка је малим бројем освојених скупштинских места практично ученила Депос и приморала га на велике уступке. О каквим уступцима је реч?

Тачно је да Демократска странка по броју одборника не тежи онолико колико је добила у овом скупштинском сазиву — ту првенствено мислим на места која су везана за Извршни одбор и друге функције. У првим договорима смо настојали да успоставимо коалицију у којој би ДС тежила онолико колико стварно тежи, али шест одборника ДС је закључило да може да игра на клацкалицу — или да ступи у коалицију са СПС и тројицом радикала, или са Депосом. Децидно смо их питали шта хоће од места у локалној власти и добили услов да Демократска странка добије место потпредседника и два

места у Извршном одбору који броји укупно седам места. То места су добили и то је разлог што је конституисање на нашој општини дуже трајало. Претпостављам да вас интересује сарадња са СПС и СРС која је била нешто боља пре конституисања скупштине. Социјалисти и радикали нису могли да схвате да су практично изгубили, па су нудили опцију тзв. концентрационе локалне скупштине. Депос је сматрао да се локална власт не може тада делити, јер би то блокирало живот општине. Јесмо за сарадњу, али не за подучавање, што смо ставили до знања друговима из СПС који помно прате наше прве кораке.

САВСКИ ВЕНАЦ: ДЕПОС ПРОТИВ „КОЛИНГА“, СОЦИЈАЛИСТА, ДЕМОКРАТА

ОДБРАНА

Уколико одборници Демократске странке и даље буду одуговлачили са потписивањем новог извештаја општинске вишестраначке комисије у мају, биће то сигуран знак да их је „Колинг“ намирио и да хватање масних лопова има још једну препреку: хватање мангупа у сопственим редовима. Залуд власти, кад увек има оних који би стално да оптрче још један круг. Па макар завршили у канализацији.

Скупштина општине Савски венац донела је решење о давању на коришћење градског грађевинског земљишта на Дедињу предузећу „Колинг“. Решење је донето 18. децембра (два дана уочи избора), да би 31. децембра било донето још једно решење. Наиме, и поред познатих изборних резултата, нова Скупштина ове општине није била конституисана. Очигледно је да су ова решења донета по експресном поступку од стране бивше власти и са намером да се грађевинско земљиште, споразумом са предузећем „Колинг“, и формално-правно заувек отуђи од грађана који су његови власници, а које им је послератним законом о национализацији одузето. Реч је о парцелама на локацијама Булевар мира, Незнаног јунака, Новој, Јоце Јовановића, Шолиној, Мачков камен, Ужичкој и Лацковићевој. Реч је о укупно 64 парцеле, од чега су 33 у целини, а 31 представљају делове парцела.

Комисија коју је Скупштина општине Савски венац формирала да истражи цео случај, у свом извештају одборницима констатује да је 29 парцела у целини и 23 делимичних парцела власништво оних којима су оне одузете национализацијом; на четири парцеле власништво полаже Државни секретаријат за народну одбрану; на пет парцела општина Савски венац; на једној парцели град Београд и на три парцеле Управа зграда савезних органа.

ГУСТО, НЕ МОЖ' БИТИ ГУШЋЕ

Да би цела трансакција између Скупштине ове општине и предузећа „Колинг“ могла да се одигра решењем од 18. децембра, Скупштина општине Савски венац даје истој општини ово грађевинско земљиште „за изградњу објеката“ за око седамдесет резиденционалних стамбених јединица. То је по закону, али већ следећа ставка објашњава овај ни мало једноставан правно својински проблем.

На основу решења од 18. децембра између СО Савски венац и ДД „Колинг“, закључује се уговор о пословно техничкој сарадњи по коме се овом предузећу уступа земљиште за изградњу око седамдесет резиденционалних стамбених објеката. Петочлана вишестраначка комисија, формирана да са својинске и правне тачке расветли цео случај, констатује у свом извештају да је земљиште дато за изградњу, 70 резиденционалних објеката, а актом о условима за изградњу, ту је предвиђена изградња 22 објекта са око 40 станова. Стога комисија констатује: „Оваква густина становања (око три стана у згради) није у складу са дефиницијом резиденције — објекта специјалне друштвене намене, према закону, већ је у питању изградња објекта за „индивидуално или колективно становање“, према дефиницији Градског завода за планирање, што је незаконито“. Раскорак између законом прописаног обима изградње објеката и права које потписани уговор даје предузећу „Колинг“, одаје намеру да се повећаном изградњом у овом делу Дедиња изграде стамбени објекти намењени слободној продаји на тржишту, што је по оцени комисије незаконито.

Предузеће „Колинг“ налази се на територији општине Савски венац, одакле проистичу и пореске и остале обавезе предузећа према општини. Те обавезе као да су очигледно биле сведене на неку врсту компензацијских послова, јер је „Колинг“ прихватио изградњу целокупне канализационе мреже на подручју Месне заједнице „4. јул“ на Дедињу. Сав посао рађен је на иницијативу ранијег председника општине Радета Барца, уз сагласност одговарајућих градских органа, као и уз неопходне консултације са Градским фондом за грађевинско земљиште — требало је, ипак, решити проблем који је педесет година присутан на подручју ове месне заједнице у елитном београдском насељу.

Укупна вредности изведених радова досегла је суму од пет милиона немачких марака. Од укупне вредности изведених радова,

РАДИКАЛИ ХОЋЕ У ХРВАТСКУ

Како „Српска реч“ сазнаје, на наредној седници Скупштине биће постављено у облику одборничког питања коришћење бивше Косовске и Хрватске виле у Ужичкој улици број 12 и 40. Виле сада користе МУП Србије и премијер мр. Никола Шаниновић. А оне, како тврде на Савском Венцу, спадају у надлежност ове општине.

Иницијатива ће бити између осталог покренута и због сазнања да у бившу Хрватску вилу жели да се услии Војислав Шешел и из ње исели садашњег станара Николу Шаниновића.

Пише: Војкан РИСТИЋ

Предузеће „Колинг“ је учествовало (како стоји у извештају Комисије) „сопственим средствима у висини од 4.684.500 немачких марака“. Сви ови послови обављени су на основу планске и техничке документације и по завршетку радова објекти су пуштени у рад. Улагање у канализацију на подручју Месне заједнице „4. јул“, из „Колинга“ оправдавају побољшањем услова живљења грађана на Савском венцу. За велико улагање (ваљда по неком правилу), следи и велика награда: у овом случају ексклузивно грађевинско право за градњу на Дедињу, простору о коме, с обзиром на власнике, најмање може да одлучује самостално Скупштина општине Савски венац.

СТРАНАЧКА ПРИНЦИПИЈЕЛНОСТ

Међутим, немогуће је заобићи оне који су правом да се добије канализација, изгубили право да поврате оно што им је 1958. године одузето — сопствене плацеове. Они су предати предузећу које ће на њима саградити куће и продати их на тржишту, што је очита намера „Колинга“. Интерес грађана промовисан је на штету другог интереса тих истих грађана, што бивши председник Савског венца сада (не)може да призна.

Бивша власт је баш то учинила, што потврђује и Раде Барац, бивши председник ове општине. У изјави новинарима каже: „Савест ми је мирна. Убеђен сам да при потписивању

ДЕДИЊА

уговора између општине Савски венац и предузећа „Колинг“ није учињен пропуст у поступку. Чак и ако се докаже да је било пропуста у процедури, сматрам да нисам учинио ништа штетно за општину и њене грађане, подсећајући на крају да га је параф јавног правобраниоца на уговору коначно уверио како је све „правно чисто“.

Извештај петочлане Комисије нашао се и пред одборницима Скупштине општине Савски венац (седница 5. априла) и није усвојен.

Измена претходног решења о давању на коришћење градског грађевинског земљишта на подручју Дедиња није добила „зелено светло“. Рајко Милићевић, друштвени пра-

вобранилац чији потпис на Уговору са предузећем „Колинг“ чини спокојним бившег председника општине, Барца покушао је да докаже да све што је урађено није мимо закона. Татјана Јакшић, један од чланова комисије која је испитивала овај случај то је аргумендовано оспорила: „Земљиште на Дедињу и овом делу који се помиње у уговору између СО Савски венац и „Колинга“ је под посебним третманом. Закон тачно предвиђа шта се може градити.

Досадашња петочлана општинска комисија појачана је са још четири члана из свих од-

ДЕМОКРАТЕ

У Извештају комисије који се нашао пред одборницима СО Савски венац, до кога је новинарима било тешко доћи, недостаје потпис једног члана. Реч је о Марку Омчикусу, историчару уметности и одборнику Демократске странке.

И док на дан седнице 5. априла новинари нису могли да дођу до извештаја, истог дана „Политика“ је у свом тексту везаном за ову тему готово препричала све најважније детаље из овог извештаја. То практично значи да је неко од одборника (чланови комисије су то демантовали) још у петак дао извештај новинарима „Политике“ Весни Јеличић.

Из „Политикиног“ текста сазнаје се да Марко Омчикус није потписао само „матрицу“ са које је умножен извештај комисије, те да, по његовој изјави овом листу, потпис стоји на оригиналу Извештаја.

Како је и поред интерног ембарга Извештај пре седнице стигао у „Политику“ одговор знају одборници СПС-а и Демократске странке.

борничких група, са задатком да први извештај допуни и осталим примерима уговора између општине Савски венац и приватних предузећа, јер „Колинг“, како је рекао одборник ДС Бранислав Белић, није једино предузеће умешано у ову аферу са грађевинским земљиштем на подручју општине.

Рок за нови извештај је крај маја. Очигледно је да су све стране у овом случају, због исувише лабавог коалиционог односа на свим страначким релацијама, схватиле да овако „крупан залогај“ треба добро сажвакати па тек онда прогутати. На томе су највише инсистирале Мићуновићеве демократе које у овом случају представљају „језичак“ на коалиционој ваги садашњег састава парламента у овој општини. То за сада може да користи „неразгађеној“ челној екипи СО Савски венац како би узела довољно „ваздуха“ и добила подршку демократа за дуго „рођење“ у случај плацева на Дедињу које им је у наслеђе оставила бивша гарнитура.

МИЛАН ДРАГИШИЋ, ПОСЛАНИК СРС У РЕПУБЛИЧКОМ ПАРЛАМЕНТУ ТВРДИ: **ВУКУ ВИЛА НА ДЕДИЊУ** *Рок. 5. APRIL 1993.*
 ● У београдском Савском венцу, где је на власти СПО, све припремљено да се из нелегалног начина Вуку и Даница Драшковић додели вила на Дедињу — сматра посланик Драгишић ● Данас за-
 седа општинска комисија

ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ: ЧЕКАЈУЋИ ТРИЕСТРОЈКУ

Да, добићемо ту вилу у Ужичкој 40, Вук и ја. Све смо испланирали, организовали и сада набављамо намештај. Због блокада све је у застоју, јер мој намештај стоји негде на мађарској граници заједно са опремом Студија Б.

То већ толико касни да сам се изнервирала и не могу више да чекам, па ћу ту вилу да уступим СРС.

Знам од раније да мој кум има неколико политичких циљева које треба да оствари, међу којима је најважнији да станује на Дедињу. Може одмах да се усели у Ужичку 40, а ја чекам Толстојеву 33. За то имам стрпљења.

ПАРАЋИНСКА МАФИЈА

ГРАД ЛОПОВ

Општински одбор СПО Параћин у неколико наврата, на конференцијама за штампу, скретао је пажњу јавности и органима гоњења на корупцију и криминал који се на очиглед свих догађају у општини Параћин, али сигнале које је давао СПО нико озбиљно није хтео да схвати. А онда је 18. марта 93. на седници Скупштине општине Параћин (одржаној у сали позоришта) у својству одборника и председника општинског одбора СПО Параћин, г. Милан Илић иступио са захтевом да се на дневни ред седнице уврсти расправа о корупцији и криминалу у општини Параћин. На то је председавајући градоначелник, господин Миомир Милоновић захтевао да се представник СПО удаљи из сале (као Остоја Сибинчић), јер нема права да уврсти нешто што председавајући не жели. Г. Илић је напустио седницу, али тек пошто је рекао оно што је имао да каже. Одлазећи, председавајућем — градоначелнику, потпредседнику и другим општинским челницима дао је реч да ће пронаћи довољно доказа који ће их, са лисицама на рукама, извући из општине и потиснути са места која не заслужују. Ове речи узбуркале су Параћин и град се поделио у два табора: на оне који су уз председника СПО — Параћин, с једне стране и на мафију с друге стране. Оних који су остали по страни, готово да нема. Покренута је лавина.

КО ЈЕ ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ

Имиџ који је Сицилија годинама стварала, и оно што је на Сицилији прешло у традицију, у Параћину је заживело за само две године. Од када су социјалисти на власти, Параћин је постао једно од највећих легла српске мафије.

Кренимо од председника општине, Миомира Милоновића: лице које је 1974. год. починило кривично дело из чл. 142/2 КЗ, а за која је предвиђена кзна затвора у трајању од 3 месеца до три године. Наиме, због крађе друштвене шуме, Милоновић је кривично одговарао, али је казна затвора „под притиском одозго“ преиначена у новчану казну.

Неколико година касније, 1988. године, садашњи градоначелник осуђен је по други пут — због сличне ствари. Овога пута људи из Електродистрибуције ухватили су га на делу како краде струју. Предмет се вукао две године, а потом је на исти начин, „под притиском одозго“, обустављен. Људи који су покушавали тај предмет да обнове, тврде да је

Недозвољена трговина општинском земљом, изградња бензинске пумпе без грађевинске дозволе и ван урбанистичког плана по багателној цени изградња хладњача, а надакве оснивање већ чувене ИНОС банке, основне су активности градоначелника Параћина Миомира Милоновића и још неколико чланова градске управе. У очекивању финансијске полиције, „Српска реч“ се користила подацима СПО Параћин.

Пише: Благница СТОЈАНОВИЋ

предмет нестао тј. да је украден и да се по потреби користи када је потребна нека услуга од градоначелника.

Поступак је, као јавни тужилац, обуставио куп председника општине, а ко је склонио предмет сазнаће се на крају баладе — кад сви актери буду на правом месту.

Градоначелнику Миловановићу ово је трећи мандат и питамо се: га ли је могуће да општински одборници нису знали да на место председника општине постављају осведоченог лопова, а да су остале општинске функције поделили његови проверени пријатељи?!

Победа социјалиста у Параћину и овакав избор локалне власти осоколио је све иоле подложно криминалу. Размахали су се препродавци, накупци, шићарије, ратни профитери, преваранти, шпекуланти, грабљивци... Богатили су се на рачун пропасти и све присутније беде својих суграђана.

КО ЈЕ ДОБИО НАЈВИШЕ

Омамљени успесима које постижу у погледу разних злоупотреба, општински руководиоци потпуно су се занели. Сваки уговор који су склапали био је ШТЕТАН уговор по град Параћин. Продавали су општинску земљу под врло неповољним околностима својим пријатељима и провереним кадровима СПС, а за узврат добијали, или су их већ раније добили, њихове услуге или новчану награду која је у односу на процену вредност земљишта — баснословна.

Да видимо коме је шта припало.

Супруга потпредседника општине, госпођа Михаиловић, према својим заслугама, добила је за „приширење бензинске пумпе“ (решењем бр. 03-465-34/91 од 30. 07. 1992. год) парцелу бр. 6244/9 у Доњој Мутници. Парцела коју од милоште зову „Титов Гај“ заузима површину од 32,02 ара и додељена је без конкурса. Реална, тржишна цена земљишта је око 40.000 ДЕМ, а госпођа Михаиловић је одредила кесу и општини уплатила динарску противвредност 200 ДЕМ. (словима: две стотине марака).

Под сличним околностима добијена је парцела на којој је у току изградња ЦРНЕ бензинске пумпе. Наиме, пумпа се гради без грађевинске дозволе, без пројекта — према скицама потпредседника општине, и не укла-

Миле Илић: „Наше је да нађемо, на полицији је да хапси“

па се у урбанистички план. Скицом је „регулисано“ да пумпа пресеца бициклистичку стазу Параћин — Стрижа, што је за последња два месеца имало као последицу погибију три Параћинца баш на том месту.

Продаја овог земљишта ишла је преко РО „Зеленило“, цена је била иста — 200 ДЕМ, а купац је био потпредседник општине — г. Михаиловић. Скупоћа — по параћински. Оваких примера „куповине“ има на десетине.

Изградња Хладњаче у Параћину, чији је директор председник градоначелник Миловановић, још увек скрива многе проневере и спада у грађевине које служе за прање новца. Хладњача је требало да буде Деоничарско друштво, али одлука о стварању ДД не постоји. Истина је да је „Хладњача“ приватна инвестиција ИНОС-банке Параћин.

Цена Хладњаче је, наводно, 15 милиона долара, иако стручњаци тврде да се за те паре могу направити две хладњаче. Сем тога, у Србији постоји око 60 хладњача, али само седам-осам ради рентабилно.

Директор изградње Хладњаче, главна личност ове приче, задужен је за куповину „скупоцено-драгоцене“ опреме у Италији. И мало боља екипа финансијске полиције утврдила би да градоначелник „Филује“ рачуне, а да разлику, и оних 10% који припадају наручиоцу, ставља у свој џеп. Наравно, без обзира на ову „стимулацију“, градоначелник-директор, сваког месеца прими и редовну плату која достиже и неколико хиљада ДЕМ.

Ради се о преливању капитала из ИНОС-банке у Хладњачу, иако је Хладњача промашена инвестиција. Питање је када ће ИНОС-банка да објави своју пропаст, а сав новац узет од, по ко зна који пут, преварених штедиша биће пласиран у ту Хладњачу.

Директор ИНОС-банке, Бора Костић, купује највеће приватне објекте и на тај начин пере новац. Убрзано се припрема за ликвидацију банке, да би, кад банка данас-сутра банкротира рекао: „Ево вам, па наплатите из тог објекта!“, што ће бити немогуће, јер је он приказао седам пута већу вредност објекта.

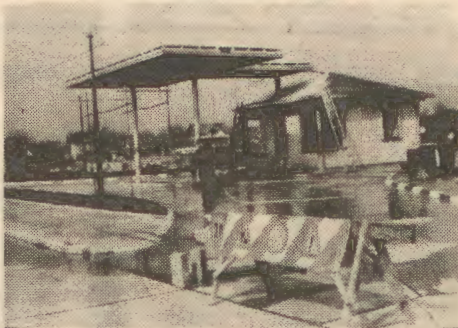
Упозоравамо јавност да је ИНОС-банка пред колапсом и препоручујемо им да што пре подигну своје штедне улоге, да не улажу своје паре у туђе џепове. Овај апел имаће смисла уколико га штедише на време прочитају и ако одреагују у складу са тим“, каже се у апелу СПО.

КО СУ НАФТНИ МАГНАТИ

Многима је добро знано да је Параћин на свим „шодер-листама“ био проглашен за најснабдевенији град нафтом у време нафтног ембарга, иако председник Милошевић, од кад смо у блокади, у том подручју није открио ни једну нафтну бушотину.

Нафта која пристиже слива се у резервоаре бензинске пумпе потпредседника општине, г. Михаиловића, и његових најближих пословних партнера, и по правилу њиховог пословања пријавује се само 30% примљене количине. У питању је утаја пореза и недозвољена трговина.

ИНОС банка: долар на крсту за будуће „пилиће“

„Црна пумпа“: власник — супруга потпредседника Параћина

формирам „праву цену“, прича нам члан Главног одбора СПО, г. Илић. „Убеђивали су ме да сваки човек има своју цену, а да је 100.000 ДЕМ сасвим разумна свота новца за тако нешто. Поручио сам им да нисам за продају и да све што радим радим из убеђења, због будућности моје деце и деце мојих суграђана.

Нису одустали, само су променили начин. Узнемиравају ме послепоноћним телефонским претњама. Кажу да ћу, уколико се и даље будем правио паметан, то скупо платити. А зна се како се плаћа кад вам телефонски прете.

„Ја птозивам само председника и потпредседника општине, а они нека прозивају даље. Ово је јасан сигнал финансијској полицији и другим органима гоњења да нешто предузму.

СПО нема могућности и права да хапси, али имамо и права и могућности да наводимо на прави траг“.

„Слали су ми посреднике, наше заједничке пријатеље, који су ми почетно нудили 100.00 ДЕМ само да престанем да „чачкам“ и да истерујем правду, а на мени је било да

Фото: Ђорђе ВУКОЈЕ

ОКРШАЈИ КОД ДАФИМЕНТ КОРАЛА

СТАМПЕДО ЗА ДАФИНИНУ МЕСАРУ

Кад вас неко пљуне у један а ви му окренете и други образ, онда сте заслужили да вам се пљуне и у уста. Доказ следн.

Пише: Сандра ПЕТРУШИЋ

Неприкосновена владарка живота и смрти је донела судбоносну одлуку — народу је дозволила да још мало живи. Није је у томе омела ни њена жеља да симптоматично лење Србе коначно научи да се и у овим условима може живети од рада и да каматна политика „Дафимент банке“ удружена са шверцом није адекватан партнер предизборном обећању председника Милошевића да нас на пролеће чека широка лепеза инвестиција. У међувремену је стигло пролеће, брзе пруге нису почеле да се граде, од предизборних обећања председника остао нам је само председник (мада ни њега, ни инвестиције не виђамо у

последње време) што значи да је све пало на леђа јадне Дафине. Одлучила је да не изда свој народ и да му понуди још мало хлеба без мотике.

Питање је да ли је све баш толико великодушно и „егзистенцијално“ код Дафине? Многи ће рећи да за место у реду и није страшно издвојити само 100.000 динара, а да број вреди свих 100 марака. Болесници ће вероватно изразити своје одушевљење јер им сама банка за 20 марака издаје пропусницу (ваља толико кошта њено штампање), али се показало да има оних којима је то скупо. Управо због њих госпођа Дафина је увела једну новину, почела је да дели претње и батине бесплатно. Могу се добити кад хоћете и где хоћете, можете их добити више пута у дању, можете се прошверцовати чак и ако нисте штедиша, кад газдарица даје, она даје не питајући.

Многи који нису веровали да успешна банкарка ишта даје бесплатно трагом ове вести пожурили су ка Тржном центру на Тргу Републике. Уместо крвопролића сачекало их је само обавештење написамо руком „Овде је излаз, а не улаз“ и чињенице да са великом газдарицом нису у ближем својству од њеног тате одлучили су да се разиђу када их је у томе спречио глас разума стационираних пред банком пре више недеља: „Не разилазите се, за пола сата ће отворити и тада ћете да видите како гориле туку народ!“

Збиља туку и збиља не касне више од сат времена. Представа је одиграна, посматрачи су добили своју порцију узбуђење, штедише своју порцију батина, гориле своју порцију вежбе, а госпођа Милановић своју порцију девиза које је потхранила у трезор без видне жеље да их из њега више икада извади. Остали су једино незадовољни власници осталих локала у Тржном центру, јер су им „дафимент“ кључари онемогућили да дођу до локала тако да су у исте ујездили кроз казан са купусом из оближњег ресторана, а што су њихове муштерије одбиле да учине. Госпођу Дафину то није узбуђило, рекла им је да је куповна моћ људи таква да им и онако нико ништа не би купио. Ваљда жена која је синоним за Србију то најбоље зна.

Епилог свега овога је био застрашујући, народ не само што се није разишао већ је по-

хрлио у још већем броју да заузме ред за чатичине радове. Не само да Партизанов стадион не памти ту количину људи и сендвича, већ та част није припала ни некадашњем „цару“ Титу у тренуцима када се из мртвачког ковчега опраштао са вољеним народом. Такву масу је могао да окупи само актуелни председник на Газиместану, али уз бесплатне аутобусе и за фешту која је трајала само један дан и никада више.

Нормално је да нам се после тога намеће питање у чему је тајна Дафине Милановић. У тренутку када је Језда нестао са уштећеним, у тренутку када се прича да „Дафимент банка“ у трезору има само 80000 марака и када се поуздано зна да Дафина попут свог одбеглог ривала, тражи позајмицу од Народне банке, народ у све већем броју хрли ка њеним шалтерима. Било би неопрезно ишта тврдити у вези са контроверзном банкарком изузев једне ствари — Дафина Милановић је коначно научила како се влада српским народом (или бар једним његовим великим делом). Оно што је Тито покушао, а Милошевић разрадио, Дафина је довела до савршенства, схватила је да се власт обезбеђује само великодушним порцијама понижења. Неоспорно је да је Дафина до свог сазнања дошла сасвим случајно, јер да није тако она би га употребила још у време када се кандидовала на изборима и када се својим потенцијалним бирачима удварала позивајући се на своје камате и добра дела. Данас би Дафина добила изборе, али се данас не би удварала никоме. Не би ни имала разлога, у том су је уверили сви они који су данима и ноћима бдели пред њеним банкама, они на које се издирала и које је називала „стампедом“, они којима је рекла „Мени не треба овакав народ“, а који су се после тог укора потрудили да буду неки други народ, они којима је рекла да их неће исплаћивати у трку априла, јер она поштује закон и не може очекивати од својих радника да раде прековремено, они који су прогутали причу да би новим исплатама био угрожен њен компјутерски систем. Дафина Милановић је поставила нова правила, поделила је Србију на издајце (у њих је сместила опозицију и будуће штедише) и на патриоте на челу са самом собом и Милошевићем (бар још неко време).

Без љубазности и без лажних нада Дафина са државне телевизије поручује да никада није остала дужна држави што би вероватно требало да значи да прави патриота под таквим условима не пита за своју ситну камату. У преводу би то требало да значи да Дафина није газда Језда и да она неће побећи чак ни када банкротира, увериће она већ народ да је и то патриотски чин.

У међувремену шашица „издајца“ бојажљиво даје огласе у новинама са текстом — „Повољно уступам штедњу код Дафимент банке“. Вероватно се прави патриоти хватају на то. Нама остаје само да чекамо дан када ће у неким новинама осванути оглас са текстом „Повољно уступам прави патриотизам за кору хлеба“. По свему судећи тај дан није далеко. Ако је веровати Дафини она је Србија и када њена банка пропадне пропаће и Србија.

КОЛУМБИЈСКИ СИНДРОМ

ЛОПОВИ ЗБРИНУТИ

Поштени свет, а свет, а све га мање има, као сведок догађаја у задњих неколико деценија, пита се како је дошло до отварања вулканског гротла на овом простору и толиког излива лаве, са којом је покуљало сво морално зло и толика људска прљавштина, коју Србија вековима код своји људи није открила. Да ли је начин живота, проткан насиљем и другачијим схватањем животних правила узрок овоме или је једноставно немаштина у борби за опстанак у ланцу својих потреба изазвала у људима појаву животињског нагона да отимају, пљачкају па и да убијају. У оба случаја дошло је до мржње и разбуктавања ниских страсти у односу на свакога и на све. Нико више ником не верује, лаж је постала синоним за истину, крађа призната за врлину, а поштење је извргнуто руглу и подсмеху.

Кажњавају се углавном они, који крађу не умеју да сакрију, другим речима неспособни и неподобни, или пак они слабијег карактера, који би могли да признају да су жртве других па тиме могу да угрозе наредбодавце. До истине се не може ни пужевим кораком доћи. Она је тако далеко од нас и негде високо у магли, да јој се ни обриси не виде. На крају истине и нема, кад је лаж призната као једино мерило људске честитости. Разбојништво је постало симбол јунаштва и у задње време премашује злодела чикашких гангстера и сицилијанске мафије. Ако је још тачно да и неки чувари реда учествују у криминалу, онда то прераста у државни криминал попут оног у Колумбији и правне основе државе бивају угрожене масовном епидемијом неморала. Неки догађаји упућују нас да верујемо да се крађа пред законом штити, а лопови на време упозоравају и склањају од судова правде. На многе афере нема одговара. Заташкавање је подношење рачуна времену, јер временом све пада у заборав. А ако већ мора доћи до процеса, због лаички изведеног подухвата, онда се он отеже у недоглед до заборавља у манипулацију сведока и недостатка доказа у хрпи очигледних и јасних чињеница. Запањујуће делује присуство слабијег пола у оружаним акцијама насиља, где обично служе као мамац или покриће за алиби, а у задње време све више као директни учесници провала и злочина. Њихов удео у пљачкама и разбојништвима све је чешћи и подсећа нас на четврту деценију овог века, време Дилингера и ал Капонеа или, пак, још атрактивније време Бони и Клајда.

Питамо се збуњени и забринуте са којом намером нас телевизија засипа филмовима разбојништва и злочина. Нема на телевизији филма без пуцњава и убиства. Не само да гледајући учествујемо у радњама разбојништва и злочина већ нас директно поучавају како да дођемо до савршеног злочина. Техника препода, начин убиства и скривања трагова су у овим филмовима тако наглашени, као да представљају практични колоквијум за улазак у ескадрон убица.

Застрашује индолентност надлежних, који су дужни да се старају о мирном животу грађана.

Сумња у њихов исправан рад расте из дана у дан. Има се утисак, а о томе се већ и јавно говори, да су деликвенти под заштитом чувара јавног реда и да су Београд поделили на квартаве којима делови мафије суверено владају. Уцене и држање речећа је већ, од како је рат додирнуо живот у нашем граду, ствар нормалног пословања. Беспосличари и многи јахачи апокалипсе из казнено поправних домова, као и неки искусни ратници из овог прљавог рата ујединили су се у картел сличан оном у Колумбији и држе све конце материјалног живота у граду Корупцијом, отимачином, киднапованом и уценом, као и ликвидацијом конкурената, држе све тегле па се чак има осећај да владају и банкарским пословима у граду. И тако, полако, дан за даном, као кад вам пријатељ умре, ви га најпре жалите, па прежалите и најзад заборавите. Тако се навикавамо и на криминал, који је постао део наше свакодневице. Обраћање полицији за крађу је беспредметно. То представља формалност ради статистике насиља. Мудар савет да се срећом нисте затекли на месту крађе више вреди од материјалне штете. Савет је чак и: ако видите лопова, окрените главу да он не види тебе. О оним усамљеним јахачима, сецкесима, што као лептири опседају пијаци, тргове и градска возила, нико више не води рачуна, јер крађе ташни, ланчића, новчаника и сатова чине живот веселим.

Дилери су илегални банкарски службеници, који стицајем околности раде на улици, јер су им просторије у банкама заузеле нерадници, који да није дилера, изгледа ни плате не би примали. О пословању дилера, ко за кога ради и са којим парам ради, то је немогуће сазнати, јер су у свој систем рада унели конспирацију, као некад наши стари комунисти, који су одбијали да признају полицију и суд изузев свог суда партије.

Дакле, где год се покуша да се осветли и открију трагови Колумбијског синдрома на београдском асфалу, чекају га заборављена врата, која не могу да се отворе, јер с друге стране браве стоји ескадрон данас већ легитимног подземља, које суверено влада територијом овог града.

Представљају ли појединачна хапшења неких значајнијих актера овог подземља покушај да се ланац прекине или пак умири јавност. Остаје да видимо.

На крају, питамо се, ми мирни и забринуте грађани овога града, са каквом намером излазе огласи у новинама за продају разног оружја и то са попустом и на отплату, у ратама. Зар је мало пљачки и разбојништва и коме то још требају новци за више несрећа и више крви. Ако тиме треба да се обогате испражњени трезори свежих готовим новцем, онда можемо очекивати да ће ускоро доћи и до продаје тенкова и топова на слободном тржишту.

Др Живота Ђорђевић

ЈЕДНОСМЕРКОМ У СУПРОТНОМ ПРАВЦУ

СУПЕР ДРЖАВА ЗА НЕМЦЕ!

Слика 1: Коментаторка суботњег јутарњег програма Тв Београд лежерно, готово заводљиво ћаска са грађанима на тему цене. Једна жена излазећи из самопослуге изговара резигнирано: „Нама не треба никакав рат. Умрећемо од глади“. Средњовечни мушкарац је видно узрујан, покушавајући новинарки да објасни да нису прошла ни два сата, а да је у истој радњи један те исти производ променио цену за више него дупло! Ређају се коментари: бесни, узбуђени, обесхрабрани, и сви са истим садржајем — ове цене се више не могу издржати.

Слика 2: Познаница ме зове из паркираног таксија — рачун је већи него што она има готовог новца, а таксиста не прима чекове, па јој је потребна позајмица. Јуче је ишла исту релацију и већ је било скупо, а данас је дупло скупље. Коментарише речима које сам већ чула тог јутра на телевизији — „ове цене су полуделе“.

Слика 3: Пријатељи треба да иду на црногорско приморје. Кад су пре два месеца путовали, возна карта је била баш јефтина. Међутим, тај воз им се не чини више сигурним — пролази кроз Босну и Херцеговину, кратко, али довољно да се дешавају учестале отмице. Нису ни муслимани, ни војни обвезници, али... Зато одлучују да иду авионом. Од распитивања за цену до одласка по карту, цена скаче толико да им тај трошак није издржљив. Упркос страху од опасности о којој су до јуче причали да би себе убедили да иду авионом, одлучују се на воз. Међутим карта је у међувремену толико поскупела да кошта скоро исто као и авионска. Помак је само два дана и поново се одлучују за авион — али сада је он поскупео. Одустали су, на крају, од пута у Бар уз коментар: „... цене су неиздржљиве“.

Слика бр. 4: Државни синдикат Србије организује штрајк. Штрајк успева, бар тако је речено на телевизији, а тврдња је поткрепљена читањем телеграма подршке. Пошто је штрајк успео, сусрећу се функционери државног синдиката, државне коморе и државне Владе. И констатују да су радници потпуно у праву и да им треба испунити све оправдане захтеве. А оно мало штрајкача које сам видела су тражили веће плате, смирење цене и довољно новца у оптицају. И представници државе хоће да испуне те захтеве. Нису се сетили раније да смире цене и повећају плате, али сада када то радници хоће, они ће испунити. Фантастично! И зна се кривац — цене!

Заправо, код нас није скупо — чак је супротно од тога — код нас је јефтино. За Немце.

Пише: Надежда ГАЋЕ

ГРЕШКЕ У ЦЕНАМА

Свакога дана у сваком погледу је код нас све скупље и скупље. Апсолутно и релативно. У динарима и потребном раду. Нема смисла подсећати да су пробијени сви инфлацијски рекорди — остао је да кажем, али оних 600 швајцараца могу да купим са четрнаестомесечном зарадом).

Међутим, (при пут): Наше цене у немачким маркама нису велике. Када сам била у Швајцарској, недељна посета самопослуги ме је коштала око 150 швајцараца; месечно то дође око 600 ШФР. А то је по тренутно дневном курсу, двадесетак милиона динара. Сада, у беспарици у којој сам, наравно не купујем сиреве као тада, али ипак нешто једем и са мало еквилибристике типа „чек на почек“ преживљавам са платом од... и хонорарима од... (срамота ме је да кажем, али оних 600 швајцараца могу да купим са четрнаестомесечном зарадом).

Такси и није скуп ако је полазак 2 марке. У Мађарској сам платила такси од железничке станице до аеродрома 40 немачких марака — а то би данас (субота 3.04.93.) вредело милион и деветстотина хиљада динара. Па наш таксиста би за те паре возао цео дан у круг.

Пут авионом Београд-Тиват је скупо по мишљењу мојих пријатеља, а кошта свега 27 марака. Толика релација у Америци, где је авион релативно јефтино превозно средство, кошта 160 марака — односно шест пута више него код нас.

Заправо, код нас није скупо — чак је супротно од тога — код нас је јефтино.

Међутим, (други пут): грешка није у ценама; грешка је у платама. Просечна плата у последња два месеца је око 28 марака. Добра плата је 100 марака. Таквима завидимо. Они би платом могли да плате добру шницлу када би се којим случајем задесила у Стокхолму или Цириху, а ми са платом од 28 марака имали бисмо довољно за два хамбургера, или хамбургер и пиво. Са таквим платама је све скупо, па и ово што је уствари јефтино, Немци и остали наши непријатељи, србомрзци и србофобичари имају хиљаду, две хи-

љаде, пет хиљада марака месечно и тада је све јефтино, па чак и оно што је скупо.

ОБРНУТО ДОСТОЈАНСТВО

Наши проблеми би били решени када би имали веће плате. Додуше имали смо их недавно — просечна плата је била 600 — 700 марака, али тада нама је фалило нешто (једнаест слова — усправно — почиње на д). Но и сада би могли да имамо веће плате, само треба да се сви окрену својим обавезама или како то неко рече „...а сада сви на своје радне задатке...“.

Међутим (трећи пут): Плате су изговор — само треба да производимо и плате би биле велике, а онда би мале цене постале стварно мале и ми би били богати. А како нам је враћено достојанство — били би и богати и достојанствени.

Можда би морали да радимо продуктивно. Само то, ништа више. И није да нећемо, него не можемо. А не можемо, јер нам је привреда била повезана са привредама бивших југословенских република пупчаном врпцом (сада се то каже „коридором“) и две петине производње је зависило од трговине са њима. Зависили смо пуно и од трговине са западним земљама и од кредита. Сада тога нема па не може да се ради продуктивно.

Међутим (пред сам крај): Проблем нису цене, проблем нису плате, проблем није производња... Проблем је, изгледа, што су стандард и достојанство у супротности једно са другим. Бити достојанствен, а то нас наша ТВ учи, значи да на власти и овде и тамо и у под-земљу буду баш они који су већ на власти. Нико други. Јер само они знају да сваки проблем реше ... прављењем још већег проблема. И да сваку своју грешку прикажемо као резултат планетарне завере, а сваки напад на себе преведу у напад на Србе и српство. У таквим инверзијама и несретни рат који се води постаје рат за њихов опстанак, а могући мир се мери само импликацијама по њих, а не по народ који је угрожен тамо где се рат води или тамо одакле се рат финансира.

Има и таквих који мисле да се до достојанства може доћи обрнутим путем. Они су, очигледно, у мањини.

ШТА ЈЕ ОСТАЛО ОД СОЦИЈАЛИЗМА

УБИЈАЊЕ КЛАСА

Један од најпознатијих београдских новинара, однедавно у пензији, мада и даље активан као сарадник неколико листова, изјавио је у кругу пријатеља: „Ја више немам пара ни за најјефтиније цигарете, крцу“. Други познати новинар, много млађи од споменутог колеге, са истом врстом горчине приметио је да му је недоступно омиљено пиће, јер цена пластичне боце од 1,5 литара кока коле превазилази његове платежне могућности.

Мада су, насупрот увреженом схватању, новинарске плате увек биле скромне, ипак су искакале, бар мало, из такозваног просека и омогућавале људима из ове стресне бранше, у којој се никада нико није обогатио, да буду лишени основних egzистенцијалних брига. Данаас слично новинарима живе инжењери, професори, лекари и многи грађани који су представљали средњу класу. Класу која је у ратном вихору око нас, у погрешно вођеној политици и санкцијама, прва доживела крах и престала да постоји. По социолошким стандардима на Западу у средњу класу једног друштва убрајају се сви они који би ако би изгубили посао могли да живе следеће три године од онога што су стекли и уштедели дотадашњим радом. Што се нас тиче, већина припадника бивше средње класе једва да би преживела три месеца ако би изгубила црквицу коју сада добија као плату.

ОБОГАЉЕНА РАДНИЧКА КЛАСА

Када је тако онима који беху средња класа, није тешко замислити како је тек људима који су увек били најнижи друштвени слој по приманима. Они данас или истражују контејнере за смеће, или су абоненти народних кухиња. Међу њима је, на жалост, много пензионисаних учитеља, васпитачица из обданишта, библиотекара, дакле свих оних које друштво никада није много ценило ни награђивало, можда и због тога што су нас они први просвећивали, отвараили видике, дизали цивилизацију и културни ниво, упућивали у критичко мишљење, што ни једном тоталитарном режиму није по вољи, јер такав режим најбоље успева кад је народ неинформисан, необразован, заглупљен.

У сличној ситуацији су сада и они који су увек били узданица режима, његов алиби и „светиња“ — радничка класа. Она није на принудном одмору, психички се припрема да га осети на својој кожи. Трипартитни договори између владе, синдиката и привредне коморе сваког месеца се, после дугог натезања, завршавају много већом ценом за најједноставнији рад, која практично значи повећа-

По социолошким стандардима, у Србији је прво нестало средње класе, стуба стабилности сваког система. Радничка класа покушава да преживи помоћу јалових синдиката. Традиционално најживаваји друштвени слој — сељаке, тек чека голгота српске ратне политике.

Пише: Милица ЛУЧИЋ — ЧАВИЋ

ње плата, али као за инат, после тих договора у року од два или три дана поскупле хлеб, млеко, комуналије, струја, месо, цигарете и сл. Радничка класа се тако нађе на истом на чему је била месец дана раније. Никако да прекорачи чаробну границу од педесетак марака месечно.

Вероватно је и то разлог што Електронска индустрија МИН-и Нишу пуцају по свим шавовима, што траже смену руководства и мало више хлеба, што траже смену руководства и мало више хлеба, што то исто траже радници и рудари у Трепци, и што „Слобода“ из Чачка полувојна-получивилска фабрика улази у седми дан штрајка. За осредњи, по величини, град у Србији Чачак, 2.500 радника у штрајку никако нису мачији кашаљ. Синдикат „Независност“ на скупштини у Раковици 2. априла запретио је штрајком, а свима је јасно да се не шале. Металци, градски саобраћај, гробари, градска чистоћа, текстилци, хемијска индустрија, просветари и новинари, њих 200.000, ако устану, земљи ће бити тешко. То су они који су пре само коју годину са платоа испред Скупштине Југославије од председника Србије Слободана Милошевића добили поруку „А сада сви на своја радна места“. Њихова радна места данас су чиста фикција. Они су или на принудном одмору, или раде са 30 одсто капацитета, или раде пуном паром као гробари, а добијају мрвице од плата.

СЕЉАЦИ ПРЕД ПРИНУДНИМ ОКУПОМ

Сељаци-велика нада режима да ће му до краја бити лојални и да ће на свим будућим изборима убацити листић у кутију власти, јесенас, а поготово овог пролећа схватају да од обећања није остало ништа. Давно одузете

њиве им се на кашичицу враћају, оскудевају у ђубриву, гориву, хербицидима. Сеју марке, како рече један домаћин, а жању безвредне динаре. Упозоравају да ће храна ове сезоне бити скупља него икад, јер све што им је потребно за сетву купују на црно, за девизе.

Улагивачку тврдњу ТВ новинарке у централном Дневнику да су све досадашње владе бринуле о пољопривреди само на папиру, тј. у програмима, плановима и резолуцијама, а да тек ова садашња истински води рачуна о селу, стимулише га и снабдева потребним репроматеријалом, демантоваће живот колико сутра. Не вреде ни изјаве срачунате на дизање морала, председника Скупштине Србије Зорана Лилића, да док имамо хране, а имамо је, свет нам не може ништа. Драган Веселинов аграрни економиста насупрот томе каже „Све њиве ће бити обрађене, биће то лоша обрада са мало ђубрива, још мање хербицида... сељаци ће све гориво дати на кукуруз. Он им треба за сточну, људску храну и за ложење, јер је калоричан као угаљ. Али ће бити несташице брашна. Очекујем да ће држава напустити сељаке принудним откупом одмах после жетве или неком бедном манипулацијом. Укинуће струју и воду у селима“.

Кад се све сабере, испада да „радници, сељаци и поштена интелигенција“ лоше живе и да ће им бити још горе, јер потрошачка корпа кошта 7,5 милиона динара, а власт је „веклодушно“ дозволила да најнижа цена рада, ко може да је исплати, износи 3 милиона динара. Док се те паре током априла буду крцкале, корпа ће поскупети бар на 15 милиона динара, а марка ће скочити на 50.000 динара. Или више па ће нам плате и даље бити око 50 марака.

Ко онда уопште добро живи? Нових ратних пљачкаша нема. Све је већ опљачкано. Они који су били „првоборци“ тог посла сада врте новац у новоотвореним бутицима, пекарама и уживају у новокупљеним становама. Они су већ газде и egzистенција им је за дуго обезбеђена. Изгледа да није лоше ни „спретним“ бизнисменима, којима су санкције омогућиле да испоље изузетну инвентивност (коју закон иначе кажњава). Добро стојећих има и међу министрима, полицајцима, политичарима, рекеташима, шверцерима. Против њих, ако се докаже да су иметак стекли незаконитим путем, власт је почела акцију. У Србији се и даље пева песма „Ко то каже, ко то лаже...“.

ВЛАДИМИР ГАЈИЋ, ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР СПО

фото: Ђорђе ВУКОЈЕ

ИГРА ЖИВАЦА ИЗМЕЂУ ДРАШКОВИЋА И КОШТУНИЦЕ

Бити у 28. години генерални секретар највеће опозиционе странке у Србији, више је него довољан повод за разговор. Овом приликом, господин Гајић говори о најактуелнијим збивањима у СПО, Депосу и новој организацији странке од које се много очекује.

Разговарала: Славица
ТАНАСИЈЕВИЋ — ЛАЗИЋ

Можете ли нам нешто ближе рећи о природи Ваше функције у странци, с обзиром да би израз генерални секретар могао изазвати неке недоумице првенствено зато што су нам врло свежа сећања на неке историјске ликове, носиоце ове функције?

Није ми позната природа недоумица у вези с овом функцијом. Наиме, функција генералног секретара постојала је у претходном Статуту СПО, а нови Статут је само задржао. Уосталом, све политичке странке у свету имају ову функцију. Послови које ја обављам од превасходно административно-правне природе, затим сарадња са чланством, одборима и највишим органима у СПО, са другим политичким странкама, друштвеним и државним органима у организацијама. Генерални секретар мора да буде правник — што ја као адвокат испуњавам мора да има смисла за организацију — шта поседујем, и мора имати суптилан однос према свима са којима ступа у контакт, због страначких интереса. Претпостављам да је председник СПО, поверавајући ову важну улогу мени, имао у виду и потребу да СПО пружи младим, некомпромитованим и паметним људима могућност да на време добију праву шансу у странци.

На последњем Сабору су се чуле приредбе да није поднесен извештај о финансијском пословању странке. Можете ли нам нешто више рећи о финансијама СПО?

То није до краја тачно. Главни одбор старог састава је на својој последњој седници одржаој уочи Сабора примио и размотрио извештај о финансијском пословању странке у протеклом периоду који је једногласно усвојен. Сабор, који је обавештен о том ставу Главног одбора, није истакао никакве посебне примедбе. Друго је питање што је тај извештај слика и прилика положаја који има једна опозициона странка у овој земљи. Држава не жели да обезбеди адекватно финансирање странака, јавност шпекулише са наводним дотацијама из иностранства, а истина је у томе да ми општајемо захваљујући једном или неколицини чланова — добротвора који издржавају странку. Наше финансијско пословање је отворено за све чланове странке, за сваког грађанина и за целокупну јавност — на то нас на крају обавезује и закон. Напоменућу и то да нема ниједног челника СПО који је икада примио новац од странке, али да се ми надамо да ће нам успети, према плановима које имамо у овом периоду, да се рад страначких активиста, почев од генералног секретара, до секретера општинских одбора, професионализује. Намера нам је да странка постаје једна велика и моћна политичка компанија.

Колико је истине у гласовима да је било извесних неправилности приликом гласања на последњем Сабору?

Мислим да су то чисте шпекулације. Чињеница је да су све одлуке које су у вези са припремама Сабора, долазиле од старог сазива Главног одбора и Председништва у старом саставу. Ако имате у виду да је од старих потпредседника изабран само један, већ то много говори да су избори на Сабору обављени потпуно регуларно, јер су бивши потпредседници, који су организовали овај Сабор, на тим изборима изгубили. Да је био неки контра резултат, било би места сумњи. Изборна коми-

сија на чијем челу је био др Веселин Павићевић радила је 12 часова без прекида од тренутка када су затворене бирачке кутије и на резултате гласања не би смело да буде никаквих примедби.

Са списка предложених чланова за Главни одбор изостављено је име г. Пејчића, а касније се могло чути да је реч о компјутерској грешци. Како Ви објашњавате овај пропуст, ако је уопште о пропусту реч?

Народни посланик г. Богољуб Пејчић није био на листи кандидата због техничког пропуста. Да ли је у питању грешка у компјутеру или људски фактор — можда није толико битно. У сваком случају, направљена је озбиљна грешка с обзиром да је он био на листи кандидата који су утврђени, а омашком се на тој листи није нашао. Комисија је на првој седници новог сазива Главног одбора поднела извештај и дала извештаје и нови Главни одбор га је једногласно кооптирао у свој састав, тако да је та грешка исправљена и г. Пејчић који то заслужује у сваком погледу, је члан Главног одбора.

РАЂАЊЕ ГРАЂАНСКЕ СТРАНКЕ

Да ли је Сабор донео нешто ново у погледу организационе структуре СПО, која је била Ахилова пета странке?

Нови Статут странке, као највиши правни акт странке, на модеран и ефикасан начин решава конкретне проблеме који су представљали кочицу у раду тако велике странке каква је СПО. Пре свега, укинута су окружни одбори који се нису показали као адекватно решење за идеје које је странка поводом организације у то време имала — често је долазило до спорова између општинских и окружних одбора, није било добре координације, проток информације међу њима је ишао лоше јер су се Председништво странке и Извршни одбор ослањали на окружне одборе, а они, као форум који ипак није имао ослонац у чланству, нису радили како смо очекивали. Од сада ће генерални секретар странке, Извршни одбор и Председништво СПО директно комуницирати са општинским одборима.

Следећа новина је да нема више СОПО-а као посебног облика организовања у странци. Сматрали смо да млади људи треба да буду равноправни чланови странке. Остављена је могућност у члану 14. Статута да се при градским и општинским организацијама општинских одбора оснивају као секције подмладак странке — с тим што неће више бити органа СОПО-а (окужни одбори СОПО, Председништво СОПО, председник СОПО) како смо то имали по ранијем Статуту. Млади људи морају да добију шансу у странци, а укидањем СОПО хтели смо да спречимо да због страначког ангажовања не завршавају факултете и школе, јер СПО-у требају млади људи који су пример своје генерације и странка мора да их активира у својим пословима на дозирани начин. После нових општинских избора, сјасет младих људи ће добити своја места у свим општинским одборима, а г. Комненић је у нови састав Извршног одбора изабрао нове и младе људе који су се наметнули својим квалитетом.

Поред ове две суштинске промене, Главни одбор је добио много више надлежности

него што је имао. Он ће се чешће састајати и од сада не само у Београду — седнице Главног одбора одржаваће се и у Крагујевцу, и у Нишу, и у Новом Саду и на Косову, чиме ћемо подићи ауторитет општинских одбора у местима где ће се одржавати седнице Главног одбора и на један бољи начин их укључити у рад странке. Очекујемо да Извршни одбор функционише много боље. Председништво странке има далеко мањи број чланова — осим председника и пет изабраних потпредседника, по функцији у његов састав улазе и генерални секретар странке, шефови посланичких клубова СПО у савезном и републичком парламенту, председник Извршног одбора и председник Градског одбора Београда СПО, с обзиром да Београд има посебну функцију у странци. Председништво би требало да буде креатор дневне политике странке и да делује као политички савет чије би одлуке спроводио Извршни одбор преносећи обавезе на општинске одборе. Нема више обавезно месних одбора, нарочито ћемо на то ићи да их не буде много у градским срединама — то није била добра идеја у прошлом Статуту. По селима ћемо задржати месне одборе као неопходан организациони облик у мањим срединама.

Надамо се да ће сада странка бити организована на један бољи и савременији начин. Сам СПО задржава све карактеристике покрета из '90. године, али све више постаје озбиљна грађанска странка на чему инсистира и нови Статут странке.

СТРАНКА НИЈЕ ПАРЛАМЕНТ

На Сабору су се чули оштри протести великог броја председника општинских одбора да њихова воља није испоштована када је вршено кандидовање чланова за Главни одбор. Чуло се и то да врх странке води надровску политику не водећи рачуна о вољи чланова. Осећате ли ви у врху странке тај проблем?

Имам доста добар увид у рад општинских одбора у странци, јер сам пре ове функције био у Извршном одбору више од годину дана. Они општински одбори који су се наметнули својим радом — њихови предлози и њихове одлуке су готово без поговора поштоване. Навешћу и конкретне примере — општина Стари град, Врачар, панчевачки, ваљевски, или ужички одбори. У странци има бољих и лошијих одбора и тамо где је рад био слабији, странка је њихове предлоге и одлуке модификовала. Приликом избора људи за Главни одбор ишло се да готово свако место има свог представника у Главном одбору, а остављена је могућност да се број чланова Главног одбора кооптира до 1/3, како је предвидео Статут, и да све предлоге који изборима нису уважени, Главни одбор покрије својим одлукама. Значи, општински одбори који сада нису добили своје чланове у Главном одбору, добиће их кооптирањем, тако да сви општински одбори у Србији имају свог представника у Главном одбору и на тај начин утичу на политику странке. Најзад, мислим да нема истине у тврдњи да чланови немају никакву права. Рецимо — код кандидовања одборника на протеклим изборима, странка је оставила потпуно слободу општинским од-

борима да они одреде своје кандидате и да изборе на локалном нивоу спроведу потпуно самостално. Изборни резултати су могли да покажу ко је колико добре и квалитетне кандидате стављао на листу, јер се испоставило да нам је више одговарао већински изборни систем. Тамо где смо имали добре кандидате и добар општински одбор, и резултати су — без обзира на све проблеме које је опозиција имала у току избора, били задовољавајући. Странка није парламент и то неки пут наши чланови забораве. У њој не могу да се пресликају односи из парламента. Странка је организам у коме је боље — а тако је свуда у свету — за њен опстанак и њену будућност да функционише хијерархијски. Потпуна демократија у странци би сваку странку претворила у анархичну организацију кратког века.

Било је примедби у току Сабора и амандмана на Статут у погледу утиска делегата да Статут није у потпуности решио нека питања везана за начин организовања општинских скупштина и избор општинских тела, месних одбора итд. Најављене су велике промене. Какве?

Статут, као устав странке, на апстрактан начин утврђује основна начела, а посебним правним актима — документима, правилницима и одлукама та питања се појединачно решавају. Од стране комисије за Статут управе је усвојен правилник о организацији месних, општинских и градских организација у СПО-у и он предвиђа спровођење нових избора. Тамо где смо проценили да су одбори добро радили, остаће исти председници. Тамо где одбори нису радили, предложимо да привремени председници који ће спровести изборе буду други људи. За координаторе ће бити одређени чланови Главног одбора из тих места и поједини чланови Председништва који ће пратити рад и организацију свих општинских скупштина од почетка до краја.

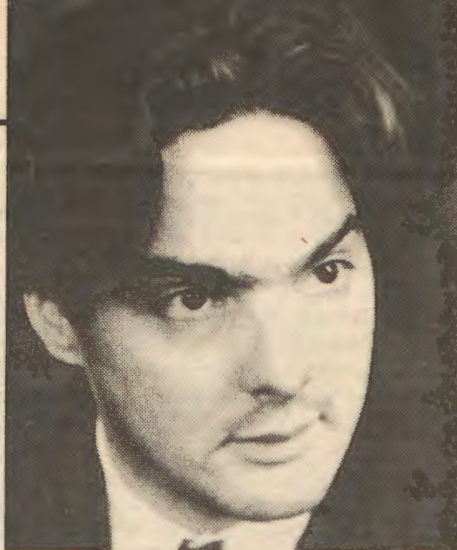
СПО — ЛОШ ПОЛОЖАЈ У ДЕПОСУ

Сазнали смо да се одбори Депоса укидају. Знате ли разлоге?

Није ми познат разлог због којих су одбори Депоса оснивани с обзиром да Депос није странка, већ удружење неколико странака и угледних ванстраначких личности. Депос као политичка странка не постоји и због тога није било потребно оснивати одборе у местима у којима своје одборе имају и СПО и ДС, СЛС или Нова демократија. Тамо где су евентуално основани без икаквог основа, они не би требало да опстану, с обзиром да Депос однедавно функционише на један другачији начин. После нове реорганизације, Депос има своје председништво у коме су представници свих парламентарних и једне ванпарламентарне странке и представници ванстраначких личности. Постоји и Савет Депоса који доноси одлуке које су од заједничког интереса за све оне који припадају Депосу. Потреба за постојањем општинских одбора Депоса нема, јер би онда требало укинути странке које су чланови.

Какав је садашњи положај СПО-а у Депосу?

Депос је реализована идеја СПО-а о потреби уједињена демократске опозиције у

Србији. Једина важна странка која је имала своје место у Депосу, а која у њега није хтела и због чега је платила цепањем своје странке, је Демократска странка — још једино она фали Депосу па да демократска опозиција у Србији дође до тог фамозног уједињења о коме се стално говори. СПО у Депосу нема до краја изведену улогу коју би требало да има. С обзиром да је то идеја СПО-а, а да је Депос створен радом, организацијом и у целини финансирањем од стране СПО-а, мислим да тиме што заузима потпуно равноправан положај који се стално доводи у питање СПО нема добар положај у Депосу.

Мислим да остале странке које су у Депосу имају положај који је преко њихове стварне моћи. Конкретно, Демократска странка Србије може да буде презадовољна што је до оснивања Депоса уопште дошло — готово сам сигуран да оволики број посланика у републичкој скупштини и одборника које имају у коалицији са СПО по целој Србији, никако не би могли да добију да су сами излазили на изборе, нарочито да су од избора одустали. Затим је ту Нова демократија која се показује вештом и прагматичном у одмеравању својих потреба и позиција и Српска либерална странка која можда има прецењени положај, највише због угледа њихове прве петорке. Каква је будућност Депоса и положаја СПО, то ћемо тек видети. Надам се да ће Депос опстати, јер ипак окупља елиту која припада демократској опозицији у Србији и има пуно разлога да опстане као коалиција странака која се у основним политичким ставовима слаже, која је сад заједно у парламенту и која ће можда изаћи заједно и на следеће изборе.

Да ли је Депос потребнији СПО-у или СПО Депосу? Ту се мишљења веома разликују — од оних који сматрају да је СПО губитник, јер је расипао своје снаге покривајући странке које би без његове снаге биле минорне, до оних који тврде да се ослабљени СПО сакрио иза имена Депоса. Шта Ви мислите?

Прво питање је — да ли би уопште настао Депос да није било СПО-а, а друго — да ли би постао оно што је постао, да није било СПО-а. Вероватно би тешко и опстао без помоћи и добрих услуга које је СПО препустио Депосу. Мислим да смо као странка ишли предалеко у томе и да смо у јавности потпуно запоставили своју странку. Од тренутка када је отпочела Видовданским сабором велика промоција Депоса. Кампању смо водили у име Депоса, а не за рад свог имена. Ви знате да је председник

СПО-а прешао око 12.000 км, обишао преко стотину места и градова, да су наши посланици били непрестано на точковима. Све смо урадили да Депос прође што боље, да његово име постане важно у политичком животу Србије. После избора смо оптужени да смо криви зато што се на те изборе изашло, што резултати нису били онакви какве смо желели. Мислим да без СПО-а Депос уопште не може да постоји.

ТРЕБА СЕ ВРАТИТИ У ПАРЛАМЕНТ

Ви сте и посланик СПО у Савезној скупштини. Због чега је посланичка група Депоса, у којој су махом чланови СПО, одлучила да се врати у скупштину, премда су разлози због којих је напустила заседања и даље актуелни? Чули смо веома оштре критике осталих странака чланица Депоса и ванстраначких личности који Вас осуђују због повратка у скупштину.

Ми смо се у парламент вратили због једног важног питања од којег је, по нашим проценама, можда зависило и опстанак заједничке државе Србије и Црне Горе која се зове Југославија. Тај повратак је био изненађење и за скупштину, и за сам Депос, и за целокупну јавност, а ја верујем да је наш улазак био правремен баш зато што је био изненађење и да је одговарао политичком тренутку. Резултат је познат — иницијатива Радикалне странке којом је требало да се измени Закон о избору председника Републике, па да се после тога поведе поступак импичмента у скупштини, није прошао. Сматрам да је на тај начин наш повратак у савезни парламент потпуно оправдан.

Лично мислим да је одлука о повратку у оба парламента боља од одлуке да се истраје у бојкоту и то пре свега из практичних разлога. Алтернативе за бојкот парламента су — или грађански покрет отпора или неки паралелни парламент. Мислим да у овој земљи која у погледу организације стоји на изузетно ниском нивоу, грађани не би могли да одговоре потреби да се организује један озбиљан грађански покрет отпора, а поготову не паралелни парламент који би био потпуно затворен од јавности и за који се можда не би ни знало ван 7-8 београдских општина. Ми би требало да наставимо са радом у парламенту јер је веома важно да се чује глас тих 70 људи који су посебно одабрани да представљају демократску опозицију Србије у тим парламентима. То је за Депос много важније него да се тај глас не чује. Мислим да Депос тренутак који настаје, а то је сукоб који може да доведе чак и до хаоса између СПС и СРС, који као коалиција не може дуго да опстане, треба да сачека у оба парламента.

Посланицима СПО-а је упућен оштар морални приговор због самовољне одлуке о повратку у скупштинске клупе, без консултације и заједничких одлука са осталим члановима Депоса.

Ових дана је било примедби да Председништво Депоса није консултовано приликом одлуке посланичке групе СПО у савезном парламенту (да се врати у парламент). Ја бих само подсетио на то да челници Депоса нису одлучили ни да се парламент напусти. То је био тренутак у коме је председник Демократ-

ске странке Србије г. Коштуница позвао све посланике Депоса у републичком парламенту да га напусте. Позив је био за тај тренутак, а то се после произвело у полутрајно напуштање парламента. Ми смо у разговорима са нашим коалиционим пријатељима истicali да је одлука о напуштању парламента, а задржавању мандата морално дискутабилнија јер у таквој врсти одлуке нема доследности. Доследно би било пошто смо парламент напустили да те мандате вратимо и да престанемо да се бавимо политиком у оба парламента. Међутим, наши коалициони пријатељи на то никако нису желели да пристану. Ми сматрамо да је ова половична одлука нарочито штетна, јер смо дозволили Српској радикалној странци да и у републичком и у савезном парламенту изиграва опозицију. Гласали су против свих предлога савезне владе и пред очима телевизијске јавности изигравали опозицију, а то не могу да чине онот тренутка кад је Депос у парламенту. Доказ је била јучерашња седница савезног парламента, где је Шешел цело пре подне ужасно критиковао владу и предлог буџета који је она предала скупштини, да би на последодневној седници ипак одлучила да гласа за тај буџет против којег је имао све аргументе које је изнео јер уколико би и Депос као опозиција гласао против тог предлога, та влада би морала да падне. Значи, Шешел је био приморан да после два сата све те своје аргументе баци у кош и да гласа за предлог буџета како би та влада опстала.

Мислим да то није морално питање. Наша одлука о изласку из скупштине је прво погрешно везана са чекањем одлуке Уставног суда, с обзиром да ово нису САД у којима постоји један Врховни суд, јер имамо суд који је већ у приватним контактима заузео став да је иницијатива Депоса потпуно оправдана и да су измене закона у републичкој скупштини биле противуставне, али да он ту одлуку не може да донесе и објави. Та одлука може да се чека две године. Према томе, није било добро везивати се за ту одлуку. Најзад, посебно је питање — колико би се наш општи положај поправио у оба парламента уколико би имали неколико представника у Већу републике.

Ми једноставно морамо да пређемо са идеалних позиција за опозицију у овом друштву на практичност и да будемо свесни тога да опозиција не може да очекује да ће њени законски предлози, или њена политика и програми бити усвајени у парламенту, јер опозиција и служи због тога да би износила свој програм и да би критиковала ону политику коју воде владе овог режима у оба парламента. Мислим да нема никаквог моралног питања — то је у Депосу игра живаца између СПО и ДСС. Онај ко се буде први вратио — испашће издајник опозиционе ствари, а у ствари ми имамо информације да је више од половине посланика ДСС апсолутно за то да се врате у парламент, јер је позиција коју имамо ова два, три месеца потпуно инфериорна и бесмислена.

ХОРВАНОВЕ ГРЕШКЕ

Да ли ми можете рећи колико одбора и чланова странке има СПО?

— Има 188 општинских одбора, с тим да постоји један број места у којима немамо општинске одборе — углавном на Косову где готово и нема српског становништва. У сваком месту где живе Срби СПО има општински, односно месни одбор — ако је у питању село. Број чланова странке је податак с којим се увек може манипулисати, а с друге стране можда га није добро ни давати. У сваком случају, тај број је можда и претеран у односу на потребе једне политичке странке. Ми знамо да Демократска странка САД има негде око тридесетак хиљада чланова — а то је у овом моменту најмоћнија странка на свету. Значи, број чланова није битан за успех једне странке. Мој лични идеал је да странка на изборима треба да освоји 10-15 пута више гласова него што има чланова. Када то буде успела, онда ће добити изборе.

Знаете ли колико је чланова приступило СПО-у за последњих годину дана, а колико их је у том времену напустило странку? То Вас питају јер су највеће политичке колебљивости чланства СПО-а везана за овај период.

Немам евиденцију о броју чланова који су приступили странци и оних који су је напустили. У једно сам сигуран — прилив је био квалитетан, а одлив некавалитетан. Значи, странка је у сваком случају у том одливу и приливу чланова на добитку, јер смо добили пуно квалитетних чланова а изгубили један број који је залутао у странку и који од почетка није схватио програм и идеје СПО-а. Уколико будемо овако наставили, наше чланство ће се профилисати, биће пуно квалитетније. Имамо велики број људи који су данас наши чланови, а који су пре три године под утицајем различитих околности, имали веома негативан став о СПО.

Против г. Хорвана је по нашим сазнањима, покренут дисциплински поступак. Можете ли нам рећи нешто више о томе?

Ја не знам да је покренут дисциплински поступак — то ми није познато. Тек се ради правилник о дисциплинској одговорности чланова СПО-а. Да ли ће поступак бити покренут, о томе не бих могао да говорим, с обзиром да то није у мојим компетенцијама. Лично мислим да је г. Хорван нанео велику штету својој политичкој каријери, уколико је планирао. Наиме, ја се слажем са принципом да сваки члан странке, а поготово неко ко је био народни посланик ове странке, има право да критикује странку, да се не слаже са њеним тренутним ставовима, да се не слаже са организацијом или начином одлучивања — то право једне демократске странке ниједном члану не може одузети. Међутим, битан је начин на који се то може радити и на који се може утицати да се одређене ствари у странци промене.

Г. Хорван је имао пуно органа странке на којима је могао да изнесе оно што мисли и да утиче да се те неправилности, уколико стоје, промене. На жалост, он је био одређен за носиоца листе СПО, изабран је за народног посланика и тек пост фестум, после избора, кренуо је да критикује странку преко штампе и телевизије. Мислим да је то нешто што ниједна странка не може да допусти. На тај начин је г. Зоран Хорван пре свега себи направио

пуно штете, јер је неморално да пристанете да се кандидујете и да узмете мандат који вам странка да, а да после избора ту исту странку критикујете на онај начин како је то он радио. С друге стране, мислим да је била нереална потреба г. Хорвана да постане и потпредседник странке пре свега зато што њега нису предложили сви одбори — како је он изјављивао у новинама, него само пет одбора. Већ сам тај број му није давао за право да обавезно буде на листи кандидата. Затим, Главни одбор је донео одлуку да овласти кандидациону комисију која ће направити листу кандидата — она је то урадила и на ту листу га није ставила. Мислим да је за г. Хорвана било најбоље да није организовао кампању на самом Сабору јер је то њему лично донело штету. Најзад, требало је проценити отпочетка шта је боље и за њега и за странку. Његови наступи су били и против странке и против њега самог. Он је и даље наш посланик у републичком парламенту. Ми се надамо да он не мисли да није посланик СПО-а, јер уколико то мисли, странка ће у складу са овлашћењима које има, моћи да га промени. Нормално је да у парламенту држите само своје чланове. Најзад, можда постоји и решење да се цела та прича заврши у нашој странци, у којој је увек било пуно добре воље и да се ти односи можда изгледе и остану иза нас.

НЕМА СЛОБОДНИХ СТРЕЛАЦА

Г. Хорван је изјавио да га као посланика не обавезују одлуке странке. Да ли он тиме крши страначку дисциплину?

Немогуће је да члан СПО-а који је посланик у републичком или савезном парламенту, не обавезују одлуке странке. То је немогуће и по нашем Статуту и по закону о избору народних посланика у републичкој скупштини, односно закону о избору посланика у Веће грађана, с обзиром да су у питању везани мандати и да престанком чланства аутоматски престаје мандат. То је један од начина престанка функције народног посланика. Према томе, апсолутно сваког посланика па и г. Хорвана, обавезују одлуке које доносе надлежни органи странке.

Постоји ли у Статуту странке неки параграф којим се регулише однос посланика СПО-а према странци којој припадају?

Члан 44 Статута говори о правима и обавезама посланичких клубова СПО и из њега се види да је посланички клуб продужена рука целе странке која је експонирана у јавности преко републичког и савезног парламента. Направљен је флексибилан однос, тако да је посланички клуб у садејству са политиком коју води странка — по том члану посланици СПО-а су обавезни да кроз парламенте спроводе одлуке странке, да предлажу законске пројекте које је израдила странка, да не могу потписивати законске предлоге и иницијативе других посланичких клубова без сагласности руководства странке. Значи да наши посланици не раде као слободни стрелци, већ су компактна група која води политику у парламенту.

НИКОЛА ШАИНОВИЋ КАО ИНДИАНА ЏОНС

БУЏЕТ У ЧИЗМАМА

Усвајање годишњег буџета постала је за сваку скупштинску поставу прилика за мало разоноде и хумора. Калкулације у овом тексту вршене су немачким маркама, јер где би се нашао простор за све динарске нуле, а курс марке одређен је на дан усвајања Буџета Републике Србије за 1993. годину.

Забележио: Драгослав ГРУЈИЋ

3.000.000.000 ДЕМ

готово у фениг износио је Буџет Републике Србије на дан усвајања половином марта. Само петнаестак дана касније инфлација је већ појела трећину годишњег буџета па је он првих дана априла износио мање од 2.000.000.000 ионако фиктивних ДЕМ. Када се динарска вредност те суме не би мењала до почетка 1994. године са целокупним Буџетом у џепу и уз садашњу стопу инфлације могао би се купити један стандардни „југо 45“, што је, ипак, знатно више него бокс цигарета, на колико су вредност буџета процењивали неки лаици и песимисти.

117 X

је повећање динарске вредности Буџета, које су његови творци већ у старту планирали не би ли како доакали поменитим лаицима и песимистима. Тако, би према „плану“, Буџет на крају крајева требало да буде тежак отприлике 7.000.000.000.000 динара (око сема милиона милијарди динара), наравно уколико надлежни за рачуницу у следећа три дана не устане на леву ногу.

72,1 %

дела Буџета који је предвиђен за финансирање класичне буџетске потрошње иде на плате оних који су на државним јаслама. Њих је 628.752 и то: државних чиновника 94.094, у образовању 272.243, у култури 9.200, у науци и технологији 6.700, у социјалној заштити 20.552, у организацијама пензијског и инвалидског осигурања 114.620 и у здравственој заштити 11.343. За њих је према „стартном плану“ (дакле на дан усвајања Буџета) предвиђена сума од око 675.322.200 ДЕМ или око 89,51 месечно просечно. Како рекосмо, петнаестак дана касније то је већ био просек од око 60 марака, а познато је да „слуге режима“, по правилу живе барем два пута боље него они који то нису. У просеку, наравно.

48,9 %

је приближна месечна инфлација на основу које је овај Буџет пројектован, односно „планиран“. Према том плану, у месецу марту, када је Буџет усвојен, инфлација је „требало да буде“ 120%, а била је 225,8%. Ради се о кораку напред, јер је подбачај од 2 X ипак мањи него подбачај од 117 X.

2.366 ДЕМ

је планирана просечна месечна зарада председника Републике, обрачуната по курсу на дан усвајања Буџета. У односу на исти курс и исти дан то је једнако заради 26,5 државних службеника, ионако релативно привилегованих у односу на остатак и народа и запослених. То, наравно, и није нека плата ако се процењује мерилима цивилизованог света, јер отприлике толико заради једна собарица у Женеви. Али, ако се упоређи учинак женевске собарице у њеној и српског председника у његовој кући испада да је собарица увелико хендикепирана. Једина јој је утеха што ће оволику плату она ипак добити, а наш Председник ипак неће.

23.500 ДЕМ

су укупни предвиђени трошкови за репрезентацију Председника Републике, Народне скупштине и Владе Републике Србије. Занимљиво је, међутим, како су ти трошкови распоређени: 64,4 % иде на Председника и оне које ОН опуномоћи (скоро четири пута више него на њега лично), 27,4 % иде на Народну скупштину, а само осам одсто припада Влади. Распоред је управо обрнут у односу на већину демократских парламентарних система.

150.000 ДЕМ

су одокативне суме (укупно, дакле 450.000 ДЕМ) које су у једнаком износу додељене за потребе Протокола све три институције: Председника, Скупштине и Владе. Класичан пример чиновничког баратања туђим фиктивним новцем за фиктивне ствари.

62.400 ДЕМ

су материјални трошкови Службе Председника Републике, који, кад се имају у виду трошкови за репрезентацију, доказују да је сва власт у овој земљи сконцентрисана у рукама председника, а не Владе или, не дај Боже, Скупштине. За целокупну Владу са онолико министарстава и којекаквих канцеларија предвиђени су материјални трошкови од 61.950 ДЕМ, а за онолико Скупштину не више од 45.200 ДЕМ.

1.750.000 ДЕМ

је сума са којом треба да улети и Управа за заједничке послове републичких органа како би припреме и одржавање седница кабинета Председника, Народне скупштине и Владе били на светском нивоу. То је само начин да се прикрију стварни трошкови пословања све три руководеће институције.

840 ДЕМ

је замишљена висина зараде народног посланика у Народној (а каквој другој) скупштини. Ако исти још и путује то је прилика да инкасира додатних 109 ДЕМ месечно просечно.

495.000 ДЕМ

издвојено је само за одржавање службених аутомобила и репрезентативних вила. Заједно са средствима за Протокол у буџету је то укупно око 1.000.000 ДЕМ. Машала!

485.537.050 ДЕМ

су укупни планирани издаци за полицију, што са издацима за потребе Министарства одбране (око 22 милиона ДЕМ) чини око 508 милиона марака за репресију над, у главном, сопственим становништвом. Да се паре не улажу у одбрану од спољњег нападача, него у припреме за унутрашњи рат говори и податак да полиција планира набавку „опreme“ за више од 44 милиона ДЕМ, а „војска“ за само 708.000 (64 пута мање). 25.000.000 ДЕМ је предвиђено само за трошкове Министарства унутрашњих послова на Косову. Занимљиво је да је највећи коефицијент пораста у односу на претходну годину забележен код средстава предвиђених за издржавање затвореника, а истовремено је Министарство правде планирало чак 65.000 ДЕМ за обештећивање неоправдано и неправедно осуђених лица.

660.000 ДЕМ

су трошкови које Министарство за информације планира на име пропаганде и информативне активности у иностранству. За неупуће-

не, ради се, пре свега, о сателитском програму РТВ Србије, који се, углавном, састоји од говора Војислава Шешеља, а намена му је да не само Срби у иностранству него и западњаци, кад год пожеле, могу да виде како изгледа један ратни злочинац и какав му је приручни кољачки арсенал. Остатак програма чине угледни српски ствараоци — Бах, Штраус, Шопен, Пикасо и сл. Да се овом Министарству не би приговорило да не чини ништа у самој земљи издвојило је још 5.500 ДЕМ да (ваљда министар лично) екстра информише јавност о раду Председника, Скупштине, Владе и других органа Управе.

49.865.000 ДЕМ

предвиђено је да се посредством Комесаријата за избеглице на овај или онај начин издвоји за избеглице. Ако се има у виду да према службеним подацима у Србији данас има око 630.000 избеглица, лако се долази до суме од око 6,5 ДЕМ по избеглици месечно. Или: један председник Републике = 364 избеглице.

163.800 ДЕМ

ће ове године да нас кошта Министарство за приватно предузетништво, које, додуше још не постоји, не зна се ни да ли ће и кад почети да постоји, али да ће и пре него што почне да постоји трошити паре — сигурно је.

6.850.000 ДЕМ

је укупно планирано за годишње попуњавање робних резерви, које у ратном стању у каквом јесмо, имају важности најјачег оружја. Да надлежни не мисле тако види се из чињенице да само сума од 3.240.000 ДЕМ, коју је планирало Министарство финансија на име средстава за регрес за годишњи одмор, и сума од 2.737.500 ДЕМ, којом у форми консолидације и трансформације предузећа на југу Србије треба подмазати гласачку тврђаву СПС-а „доле“ — покривају оно горњу, стратешку и судбински важну.

20.000.000 ДЕМ

је издатак који је Министарство пољопривреде и шумарства планирало за „ревитализацију села“. То је исто као да је планирало излет у природу, учење лепом понашању или нешто сл. Значи капиталну ствар, а не мора и вероватно не значи ништа друго до могућност за преливање пара из ставке у ставку.

150.000 ДЕМ

је планирани трошак за штампање бонова за бензин и дизел гориво. Према садашњој цени нафте та сума одговара количини од око 60 тона бензина. Ништа нарочито, за годину дана. То значи или да бонове неће штампати или да се с бензином више не рачуна. Или и једно и друго.

0 ДЕМ

предвиђено је за наставак пројекта брзих пруга. Само на репрезентацију и презентацију везан за тај „пројекат“ досад је утрошено око 1.500.000 ДЕМ.

Пише: Александар ЧОТРИЋ

Данас сам видео педесет хиљада људи на београдском Тргу слободе. Стварно су чекали аутобус!

Организатори београдског маратона позивају све Београђане да 24. априла изађу на улице.

Депос позива све људе да изађу на улице 28. јуна. На Видовдански маратон!

Социјализам је прелазно друштво. Слободан Милошевић све чини да социјализам из Србије пређе и у Русију.

У Врању је протекле седмице завршена традиционална манифестација „Борина недеља“.

Слобина недеља трају и даље.

Влада ДНР Кореје је 9. марта увела полуратно стање.

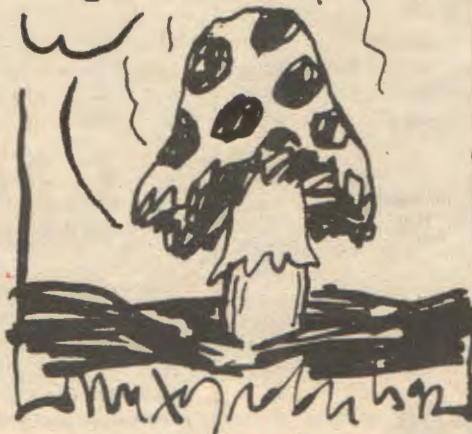
Ето доказа колико комунисти свих земаља света страхују од Вука Драшковића и Српског покрета обнове.

Пре неколико дана видели смо контејнер који гори.

Барем пет несрећника је тога дана остало без ручка.

Иако је био позван, Шешел није отишао код српског патријарха. Он чека позив римског папе!

105 '41 SAM OSLA
UJUMU

„ТБ Политика“ је недавно приказала емисију „Блиски сусрет“ са темом „Над почиње глад у Србији“.

Мислимо да питање није добро формулисано. Право питање треба да гласи:

„Када ће се завршити глад у Србији“.

Влада Србије је саопштила да ће се плате убудуће исплаћивати у два дела.

Мало сутра и на куково лето!

Ми Срби можемо да живимо и без новца, па шта кошта да кошта!

„Дафимент банка“ је поново повећала камате.

Сада се за девизне штедне улоге орочене на три месеца исплаћује педесет по туру!

Штедише су Дафину прозвале — наша мајка.

А Дафина, као свака брижна мајка, с времена на време, бије своју децу.

Нашим властодршцима се све може приговорити, осим да се праве луди.

Дафина Милановић је на једној конференцији за новинаре обавестила нашу јавност да је одлучила да смањи камате, јер је „доста било леба без мотике“.

После тога почеле су да раде мотке испред њених експозитура.

Шешел је по националности Хрват.

Српство му је тренутно занимање.

Пре рата нисмо имали ништа. Касније смо то увећавали.

Власт није демократски изабрана јер је код нас и народ у мањини.

За српски режим ни санкције не представљају божна какав проблем.

И поред свих препрека, они извозе револуцију у Русију.

Зар то није диван „пример братства и јединства“?

„Српске четнике“ предводи хрватски усташа!

Радио Ватикан отворено критикује Туђманов режим оптужујући га да се у њему налазе „црвени барони“.

Ватикану је остала последња нада — „црвени војвода“.

Депос се залаже за успостављање монархије у Србији.

Републику траже Милошевић, Шешел и Ругова!

У свету постоје две корејске, две јерменске и ко зна колико српских држава!

Социјалистичка партија Србије обећава да ће убудуће посветити више пажње демократској политици, тј. рађању већег броја српске деце.

Јебаће нам мајку!

Радована Караџића, вођу босанских Срба бије глас да је страствени коцкар.

Шта му то вреди, када је и у Њујорку изгубио на картама?!

Док је боравио у највећем америчком граду, др Караџићу је било ограничено кретање.

Због основане могућности да би тражио пуне аутономије за кинеску, италијанску, порториканску и друге четврти у Њујорку.

Срби су прави небески народ. Засад су повезани у једну целину само на метеоролошким мапама.

Милошевић је превео Србе жедне преко — Дрине!

Довољно је једно Милошевићево ПИСМО, и оде Караџићева ГЛАВА!

Милошевић се понаша као Иди Амин.

Он АМИНУЈЕ корупцију, криминал, ратно профитерство, милионску инфлацију, незапосленост...

) Знате ли због чега је завладала несташница папира?

— Јавни тужиоци пишу оптужнице против умешаних у „министарску аферу“!

БРРР...АНА ЦРНЧЕВИЋ!

Брану Црнчевића су звали „српска мајка“.

Ваљда зато што је најчешће „пијан к'о мајка“!

Дафинине штедише се за сада окупљају на Партизановом стадиону. Има времена, прећи ће и они у Центар „Сава“.

Непознати лопови су протеклог викенда опљачкали викендицу српског премијера Николе Шанновића.

Оправдано се поставља питање: где је ту колегијална солидарност? ии, „Српска држава не само да извози струју, него изгледа да мрак извози много више.“

Просечној београдској породици за месечну потрошачку корпу било је потребно чак седам милиона динара.

Потрошачка корзпа ће бити пуна. тек када народ овој власти да „корпу“!

Београдом лута десет хиљада паса и мачака луталица.

Занимљиво је да их више не лове шинтери, већ изгладнели пензионери!

Новине су објавиле вест да је са сурчинског аеродрома украден авион.

Неко се спрема да крене Јездиним стопама!

Државни синдикат говори само о најнижој цени рада.

Већ је познато да се највеће плате исплаћују за нерад!

За време режираног штрајка у Србији, синдикат је саопштио да је штрајк успео јер није радило 60% запослених.

Свако има право да мисли шта хоће, али осталим данима не ради и по 80% запослених!

Изгледа да је Црна гора много спремнија од Македоније да прихвати назив „бивша југословенска република“.

Делегација индијског парламента је позвана да посети СР Југославију.

Позив индијским парламентарцима упутили су каубојски парламентарци.

Драгољуб Мићуновић је објаснио америчко виђење наше ситуације речима:

„Американци су против српске државе од Кина до Македоније“.

И српски екстремисти су против толике државе. Они су за Србију од Грчке до Српских Моравица.

Посланици СПО-а су донели одлуку да се врате у Скупштине Југославије и Србије. Ипак се то више исплати!

Зоран Хорван је поштар који не звони два пута.

Он лупа!

МУП Србије је протеклих дана ухапсио неколико десетина руских шверцера на Зеленом венцу.

Сви они су за казну били приведени у зграду Председништва Србије да, пред камерама ТВ Београд, дају подршку политици Слободана Милошевића.

Макар сви изгинули, бићемо у једној земљи.

ПИЉИНА ЛОГИКА

Добро је познато да идеолози Црвене руже попут мог професора академика Михајла Марковића бране становиште да просветни радници не треба да припадају политичким странкама и да је Министарство просвете реализујући ту идеју сменило све директоре школа припаднике опозиционих странака, спроводећи тако диференцијацију на „подобне и неподобне“, „патриоте и издајнике“.

Али да комунисти не могу бити поштени то знају и деца што уче из уџбеника зачињених марксизмом и лажним наказним национализмом за потребе дневнополитичке манипула-

ковић понижава науку којом се бави свдећи је на слушкињу власти. Пропагирајући славну марксистичку тезу да је „држава инструмент насиља једних друштвених класа над другима“ овај апостол антијеванђеља у свом бољшевичком трансу вапи што још има оних који „одбацују социјализам због насиља и ауторитарне недемократске власти“. Да основни циљ професора Марковића није сазнајне, логичке, већ идеолошке природе види се из чињенице што у „уџбенику“ има неопростиво много грешака, противречности, непознавања чињеница које и ученици откривају. Оно што је строго стручне природе обрађено је крајње нестручно али је зато кроз примере

Малга

ПРВА ТРУБА МАЛЕ СРБИЈЕ

Дафина Милановић, хранитељица небеског народа:

„Ја сам одлучила да они који живе од камата Дафимент банке — могу и даље да живе“.

ције. И сада су нажалост, као и у време Броза многи писци уџбеника бедне слуге сервиса за испирање мозгова нове популације ђака.

Мој професор Марковић кроз уџбеник Логике, на вешт начин у виду примера за поједине врсте закључака у виду аксиома у мишљење ђака убације основне постулате политичке пропаганде своје СПС партије. Такав прљави лов на људске душе тешко да се може наћи и у аналима католичке цркве, а у тој софистичкој форми чак ни на екранима ТВ Бастиље. Професор Марковић је верујући у потврђену заборавност Срба, да би себи олакшао примере и у другом издању уџбеника Логике из 1992. године, користио примере из старог издања из 1965. године само што је неке од примера подесио за потребе нове пропаганде. У издању уџбеника логике из 1965. године проф. Марковић је за илустрацију имплицитивног закључака по укусу тадашње пропаганде закључивао овако:

„Ако је један народ одлучан у борби за своју независност, он ужива углед у свету. Наш народ је одлучан у борби за независност — зато наш народ ужива углед у свету.“

У уџбенику из 1992. године закључак је подешен према новим захтевима:

„Ако је један народ одлучан у борби за своју независност, он ће се наћи под жестоком спољашњим притиском — наш народ је одлучан у борби за своју независност. Зато се наш народ налази често под жестоком спољашњим притиском.“

Како дивно у „логичкој“ форми професор сугерише деци „научност“ идеја пропаганде своје странке, да нас Србе мрзи цео свет због наше „небеске љубави према слободи“. Тако демантујући себе самог, професор Мар-

ковић служи за илустрацију изложен цео курс историјског материјализма.

Као вешт „инжењер људских душа“ професор Марковић овим као бајаги уџбеником Логике вешто надокнађује недостатак формално избаченог предмета комунистичке веронауке (тзв. марксизма). Са искуством високог официра КОС—а овај некадашњи скојевски Џемс Бонд примењује тактику посредног наступања. Зато је његов „уџбеник“ видно набијен подозрењем према идејама либералне инспирације и владавине права да би човек лако с правом помислио да га је писао портир московског хотела LUX у време Стаљинових чистки. Он као човек неоспорно „посебног кова“ ослобођен „малограђанске сентименталности“ и „назадног“ религијског осећања греха, без зазора продаје црвене снове своје младости зарад замагљивања мафијашке праксе своје партије. Као што неки болесници желе да своју заразу прошире на здраве, тако и бивши комунисти где год могу закопавају ларве своје идеологије у нади да се још неко инфицира њом, вођени нагоном смрти желе да њихов бесмисао постане сми-сао целом народу по цену његове пропасти.

Ово пишем не да бих се препоручио за рецензента будућем писцу уџбенику Логике, већ због муке и огорчења пошто сам као професор принуђен да скоро сваког часа говорим својим ученицима шта да прецртају као погрешно или допишу као неопходно потребно измишљајући нове примере без политичке конотације.

**Војновић Батрић
професор филозофије
Нова Варош**

МУШТУЛУК

СКУПШТИНА РС одржана је у атмосфери набијеној емоцијама, а расправа је повремено добијала и драматичне токове. Мало смећа изазвао је БОЖИДАР ВУЧУРЕВИЋ из Требиња:

— Ко ми ухвати муштулук да је неки наш борац оборио немачки авион добиће од мене — ауто! А тог јунака који је гађао зваћу за кума када будем женио сина јединца и предложити га за Обилића медаљу!

МУШТУЛУК

(„Вечерње новости“, 5. 4. 1993)

Питамо се, док тече сурова борба за одбрану кућног огњишта, одакле само Вучуревићу новац за тај ауто!

србија

ОЈ, СРБИЈО, МЕЂУ БУДАЛАМА

Очигледно је да српска политичка сцена обилује просташтвом, и да су актуелни властодржци на ту цену, извели приличан број кабадахија. Да ли те припросте силе-ије имају за циљ да нас заплаше или властодршци мисле да само помоћу њих могу „увести ред“ у Србији? Како било да било, они су наша политичка реалност и наша субина. Они су наши посланици (представник изабран од народа да у законодавном телу заступа интересе народа и земље, Речник

српскохрватског књижевног језика, М. С.)

Један од посланика тог типа, свакако је тзв. Бица (у речнику САНУ, онај који је закржљао, недоношче, — мали коњ; Бицо је опори, љути, лоши дуван; дежмекаст а опак човек), који је, разрађујући тезу свога председника о идентичној улози сељака и академика у друштвеном развоју, отишао корак даље и утврдио да су домаћини далеко изнад академика. Наиме, умни људи, писци, сликари, академици и остали духовни ствараоци живот су провели по кафанама, и као такви, тврди тзв. посланик, нису створили ништа што би народ ценио и због чега би гласао за њих, за разлику од Бице и њему сличних домаћина (а. онај који управља кућом, домом, глава породице, старешина задруге; газда, б. онај који брижљиво и уредно води своје домаћинство, чуваран, штедљив човек, в. онај који има добро имање, имућан човек, газда... Речник САНУ.).

Тзв. посланик, од рођења назван Бица, своју успешност поткрепљује и функцијама ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ и ДИРЕКТОРА ШКОЛЕ!

Ако оставимо по страни председничковање веома напредном општином у којој Бица

заводи ред и доноси напредак ШАМАРИМА, остаје нам да се зачудимо директоровању у школи која остварује већи профит од многих предузећа (као да школа служи за зарађивање новца!). Тзв. посланик Бица чувен је као директор школе са најчистијим зидовима и са најпослушнијим ученицима и назови професорима. Тај, сада прочувени педагог, постројио је испред школе ученике и назови професоре, да посматрају како један ученик ПРСТОМ БРИШЕ ГРАФИТ са зида школе да би догађај изгледао невероватнији (вероватнији!) постројен је био и отац (!) учеников. Графит није избрисан, али зато месо са прста јесте скинуто. Бица је постигао педагошки циљ (нико га, при томе, није ногом у главу, метком у чело!), нико више, никада није исписао црна слова на белом зиду школе. Ученици су се вратили у учионице да слушају назови професоре (чему их они могу научити?) који су сасвим мирно учествовали, лојални Бици и његовом сточарском поимању педагогије, овом „немогућем положају за разум и правду“. И отац је (да ли је могао?) настао да обавља родитељску дужност, сина је исписао из школе (Бицу нису исписали, он је и даље остао да буде ДИРЕКТОР!)

Уосталом, какав министар такви му и директори!

Како је друштво отац градио тако се и понашао!

Какви бирачи такви им и посланици.

Какви посланици такав и народ!

**Димитрије Јовановић
Краљево**

mice* kola, prepađi, odijanja prihvati, a
maloletnici ne prezaju ni da nasrnu na ljude i
nanesu im povredu.

Ubio zbog lidera i vina

Okružni sud u Kruševcu osudio je Radosava Stanišića zvanog „Mile Šiptar“, na osam godina zatvora uz obavezno lečenje, zato što je 30. novembra prošle godine svog poznanika i gosta Miroslava Kovačevića ubio sa sedam uboda nožem.

U toku zajedničke pijanke gost je hvalio Vuka Draškovića, a domaćin Slobodana Miloševića. Razjaren domaćin potegao je noć i sedam puta udario gosta u lice, vrat i grudi. Jedan od uboda, onaj u srce, bio je smrtonosan. Prema iskazu ubice, meru je prevršila kritika da mu „vino nije domaćinsko“. Sudski veštaci Stanišića ocenjuju kao „emocionalno nestabilnu ličnost sa crtama infantilnosti, egocentričnosti i impulsivnosti, čije su intelektualne sposobnosti na donjoj granici proseka s blago naznačenim psihosindromom“. (M. J.)

НЕЗАВИСНИ СИНДИКАТ РТБ

МАСТОДОНТ СЕ ЉУЉА

Колику плату добија геније?

У уторак, 6. априла, Извршни одбор Независног синдиката РТБ одржао је конференцију за штампу где је новинарима уручен позив за испитивање стања у Радио телевизији Србије. Документ је насловљен Скупштини Републике Србије и њеној влади.

Информације су алармантне. За ову прилику, издавајмо само две — о личним дохоцима запослених и пословању са иностранством.

ЛИЧНИ ДОХОЦИ ЗАПОСЛЕНИХ

...Пре само две године, комплетан фонд личних доходака покриван је од прихода ван претплате, а тада је претплата чинила око 80% укупног прихода. Сада лични доходи износе 40% од укупног прихода куће, и ако маркетинг сада води „стручњак“ који је толико незамењив да се сваки дан вози на посао службеним колима на релацији Нови Сад — Београд и плаћа му се дневни одмор у хотелу Хајат.

— Први пут у историји РТБ, запослени су у току 1992. године примили само 11 плата, и то веома ниских. С обзиром на материјалну ситуацију куће, за убудуће нико не може да гарантује ни онима који су остали да раде, ни онима који су на принудном одмору, да ће примати оно што им припада.

— Поступци у расподели личних доходака се панично крију од запослених. Иде се толико далеко, да се цео један сегмент запослених у електронском рачунском центру, у чијем су домену и послови из области личних доходака, елиминише тако што се ангажује непознат, приватни спољни сарадник у кога се има више поверења него у стално запослене раднике. Тај спољни сарадник на персоналном рачунару обрађује промене у Кадровском информационом систему (плате, стручне спреме, радни стаж ит.), и готову дискету директно даје одговорном лицу у ЕРЦ-у. На овај начин, омогућено је генералном директору, Милораду Вучелићу, да тајно, мимо Колективног уговора, подигне себи коефицијент личног дохотка са 7,5 на 10, уз још једну „ситну“ повољност да уместо преко текућег рачуна, прима свој лични доходак у готовом, преко депозита. Такође, потпуно је непознато на који начин се расподељује фонд од 1% укупне масе личних доходака који се користе за посебну стимулацију, а којим располаже генерални директор.

ШТЕТНО ПОСЛОВАЊЕ СА ИНОСТРАНСТВОМ

... Са дугогодишњим најзначајнијим иностраним партнерима, без чијих испорука технички систем апсолутно не може да ради, створени су кроз године веома добри односи пуног поверења. То нам је врло често омогућавало да унапред добијемо хитно потребну робу, а да се плаћање обави касније. Са 4 фирме чије производе свакодневно користимо, сада су односи битно нарушени и вероватно ће се решавати преко суда, јер нисмо платили своја дуговања за испоручену робу, и ако су за то постојале могућности. РТБ друге Impexport-у за SONY опрему 461610 DEM, KODAK-у за филмску траку 529433 FRF, EQUIPEX-у за FUJI траку 4997000 JPY, RICHARDSON-у за EIMAC предајничке цевчи 147224 USD. Све то прерачунато износи око 840000 DEM.

... Истовремено са неплаћањем наведених дугова, плаћана је из наше девизне квоте претплата за коришћење два сателитска канала. То је била обавеза владе Србије, за коју је ненамњено утрошено неколико милиона долара, из прихода РТБ, значи на терет запослених.

... Са фирмом GLOBAL RESORTS INTERNATIONAL, са Кајманских острва, склопљен је уговор за кабловску дистрибуцију ТВ програма. Страни партнер је испунио своју обавезу уплатом девизних средстава од преко 400000 USD на рачун РТБ, док РТБ није испунила практично ништа од својих обавеза. Страни партнер је покренуо међународни судски спор који ће наша кућа сигурно изгубити. Уместо да се иде на нагодбу, РТБ за унапред изгубљен процес ангажује три адвокатске фирме. Једну у Београду, једну у Женеви којој је унапред плаћено 80000 SFR, а трећу у Београду, којој је такође плаћено 30000 GBP, такође унапред за претпостављене почетне трошкове спора. Колико ће нас цео спор коштати до краја, не може се ни нагађати, али средства, унапред плаћена адвокатима, већ достижу 25% вредности суме око које се води спор...

БОРБИН ОДГОВОР

Већину оних дневних и недељних листова који покушавају да утврде ранг листу популарности српских и југословенских политичара, упућујемо да резултате својих истраживања, у оном делу који се односи на опозиционе политичаре, упореде са званичним ставовима српске владајуће партије. Најрелевантнији такав став изречен је уочи протеклих избора на Другом конгресу СПС. На том конгресу у уводном реферату, тадашњи председник СПС Борисав Јовић, рекао је и следеће: „У покушају спречавања избора за органе СРЈ и њеног уставног конституисања, као и рушење легално изабране власти у Републици Србији заједно су се нашли опозициони блок ДЕПОС, уствари СПО ојачан опозиционим интелектуалцима, група академика, вођство православне цркве и део наставника београдског универзитета“. Овде треба обратити пажњу на чињеницу да се у једном званичном документу (Јовићев уводни реферат прихваћен је без примедби) владајуће партије не прави суштинска разлика између ДЕПОС-а и Српског покрета обнове.

Када се овој чињеници придодат и резултат који је ДЕПОС остварио на протеклим изборима, које су страни посматрачи без изузетка оценили као нерегуларне и недемок-

ратске, тада свако испитивање јавног мњења које резултира ранг листом популарности политичара попут оне објављене 27. марта ове године у Недељној Борби, представља неприкладан несклад са чињеницама утврђеним на децембарским изборима (тада је узорак износио готово четири милиона испитаника!).

У Борбиној анкети „грађани... замољени да наведу троје најгорих политичара, и то пре него што су их анкетари подсетили на двадесет и једно име које је анкета фокусирала“, устврдили су да је „Вук Драшковић традиционално први на овој ранг листи“. На Борбиној

листи популарности испред Драшковића налазе се и неки политичари из опозиционих странака које на изборима или нису добиле ни један посланички мандат или им је број мандата десетоструко мањи од ДЕПОС-овог. А о ДЕПОС-у, да подсетимо још једном, и сам Б. Јовић говори као о ојачаном Српском покрету обнове.

Занимљиво је да се у групи од „двадесет и једне релевантне политичке личности“ чију је популарност за **Недељну Борбу** истраживао Факултет организационих наука у Београду, налази и Жељко Ражњатовић—Аркан. Како се нашао овај посланик у Борбиној групи „политичких личности релевантних за СРЈ“?

Одговор на ово питање може се наћи, опет, на страницама **Борбе**. Из интервјуа са Даницом Драшковић који је овај лист објавио 15.03.1993. године, читаоци су могли да закључе и да је Д. Драшковић сама одлучила да уђе у Главни одбор Српског покрета обно-

ве и да је то учинила да би преваспитала СПО! Дан након објављивања интервјуа Даница Драшковић га је демантовала у целини са образложењем да је „из вишечасовног разговора који је водила са новинаром **Борбе**, објављено оно што није рекла а изостављено оно што је рекла“. Као најбољи пример за оно што је рекла а у **Борби** није објављено, Д. Драшковић је навела следеће: „Изразила сам своје искрено жаљење што се 9. марта нисам нашла на Теразијама да Аркану, који је тамо парадировао, жељан крви српске ооладине, плунем у лице. Те моје речи и нису могле да се појаве у листу у чију редакцију Аркан улази као у сопствену посластичарницу или: сопствену крајину, наоружан до зуба и опасан бомбама“.

Борба никада није демантовала оно што је рекла Д. Драшковић. Међутим, након овог догађаја **Борба** је уврстила Аркана у групу „релевантних политичких личности“ и под-

вргла га тесту популарности. И, гле чуда! Ж. Ражњатовић је у **Борбиној** анкети убедљиво потпукао Вука Драшковића и тиме доказао да је за њега, као једну релевантну и популарну политичку личност, сасвим нормално да улази у **Борбу** „као у сопствену посластичарницу“. Чак су му и бомбе на опасачу после овог **Борбиног** разјашњења почеле да личе на не-вешто обешена државна одликовања!

Што се веродостојности **Борбине** листе популарности политичара тиче (у питању је очигледно невелики „телефонски узорак“) њу индиректно доводи у питање и ранг листа „политичара од поверења“ коју је сачинио Нин (опет путем „телефонског узорака“) недељу дана пре објављивања резултата **Борбиног** истраживања. На тој листи Добрица Ћосић, први на **Борбиној** листи, дели треће и четврто место са Вуком Драшковићем.

Очигледно, нешто није у реду са телефонским линијама које су користили **Борбини** анкетари.

ЦРНИ СТЕФАН И ГРУБИ БРАНА

Стефану Грубачу више није довољно да кроз редакције „НИН-а“ нервозно шећа и гласно машта о томе шта ће све урадити кад једном дође његових пет минута. Нити му је доста да своје колеге у пролазу чашћава реченицама типа: „Сви сте ви губитници!“ Стефану Грубачу више није доста ни то што га бар једном недељно пуне да са екрана Телевизије Београд прозове нове издајнике српског народа, уносећи се сугестивно, лактом, директно у мршаву вечеру уредних претплатника и по којег непријављеног квислинга.

Стефан Грубач жели још више!

Неће да вечно буде само епигон. Хоће да буде Брана Црнчевић лично. То, и ништа мање. Процена је да су шансе за остваривање ове његове жеље сасвим добре. Сродно им је схватање патриотизма као мазохистичког концепта, који не доноси никакве користи никоме, осим дежурном патриоти лично. Сродна им је и жарка жеља да се у слободно српско новинарство наново уведе ред, једном успостављен, па поремећен. Коначно, сродне су им и бритке циничне формулације којима у јавности исказују своју нетолеранцију према свима који другачије мисле.

Месецима је Стефан Грубач у ТВ-дневнику размишљао, слутио, опомињао, закључивао... Месецима је Брана Црнчевић, независни интелектуалац, својом квази-објективношћу критиковао и власт и опозицију, прве нешто нежније, а друге, временом, све жешће и суровије. И ево их коначно обојице на истом месту! Грубачу се учинило да је време да постане главни уредник неког новог, дисциплинованог „НИН-а“, а Црнчевић би да оснује прес-биро за контролу штампе, у коме би, ваљда, тај Грубачев „НИН“ служио као светли пример и узор.

И један и други, и Грубач и Црнчевић, заправо су само симптоми. Болест је нека друга и зове се: страх. Јер, оно мало људи који, у драстично смањеним tiraжима, још увек успевају да одвоје неки динар за штампу, очигледно за владајућу странку представљају нерешиву мистерију. И Брана и Стефан само су докази да су се они који (још увек) о нашим судбинама одлучују, већ много пута покајали што су допустили то што су допустили. И више ни сами не знају како им се уопште омакла та неопрезност названа: вишестраначки живот. При томе, наравно, заборављају да демократију нису измислила неваљала опозициона деца са ових простора. Демократија је, као и сва друга зла, увезена са стране. Па ће, сходно томе, бити веома тешко пронаћи противотров унутар граница ове наше, све мање и све непослушнице, земље. Па макар се тај противотров звао и Стефан Грубач. Или Брана Црнчевић, лично.

Јелена Ленголд

ШЕШЕЉЕВ ПОСЛАНИК — ХОМОСЕКСУАЛАЦ

Опште позната је чињеница да се у „Хрватској радикалној странци“, „доглавника“ Шешеља налази велики број криминалаца, ратних злочинаца, психопата, силеџија... Међутим, јавности није познато да је члан те странке, чак је и народни посланик у Скупштини Србије, Мирко Вујић — хомосексуалац!

Господин Вујић је тренутно без посла, а раније је радио као професор психологије у средњој Бродарско-техничкој школи у Београду. Пре неколико година г. Вујић је удаљен из школе и осуђен на годину и по дана затвора зато што је покушао да силује једног свог ученика у стану који се налази у Улице генерала Жданова.

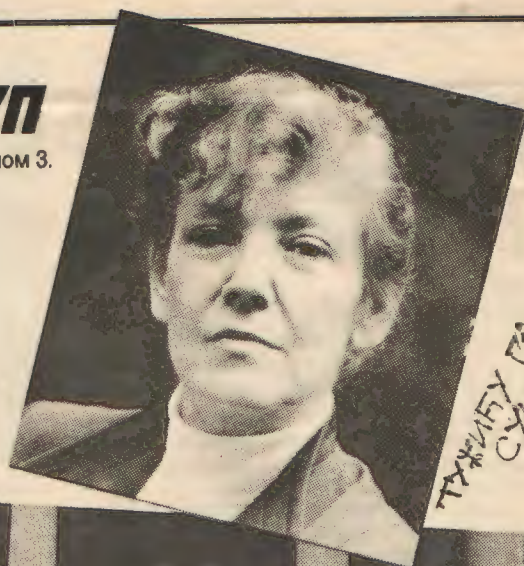
Све то „доглавник“ врло добро зна, па ипак је г. Вујићу поверовао функције шефа кабинета и генералног секретара „ХРС“.

Али, ваљда, у „ХРС-у“ мисле да им СИДА ништа не може, јер, Боже мој, њих штити посланички имунитет!

ВУК ПОКВАРИО МИРОВНИ СКУП

Није га било на мировном скупу Грађанског савеза и Центра за антиратне акције одржаном 3. априла 1993. испред Скупштине Југославије

ОПЕРАЦИЈА „ЧИШЋЕЊА“ У БЕОГРАДУ

Александар Љубичић, уредник ТВ-дневника РТС и члан „Хрватске радикалне странке“ почео је у пракси да спроводи насилничке методе свога председника Војислава Шешељевића.

У улици Господар Јевремовој број 28 становао је С. Г. (име му не помињемо из безбедносних разлога), иначе члан СПО. С. Г. је на основу решења општине Стари град у стану могао остати све до 4. априла ове године.

Међутим, господин Љубичић је био врло нестрпљив, па је ангажовао тројицу „војводинских“ телохранитеља да 3. марта избаце С. Г.-а из стана који је нелегалном одлуком Савеза синдиката Југославије додељен Љубичићевој супрузи. Узгред буди речено, Љубичићева супруга је већ власница два стана у главном граду.

Шешељеви „гориле“ су се на вратима стана представили као инспектори градског СУП-а, да би затим, без икаквог повода, почели мучки, рукама и ногама, тући С. Г.-а. Тукли су га по целом телу, а највише по глави. Затим су у С. Г.-а уперили аутоматске пиштоље и наредили му да одмах напусти стан, и то без ствари.

Са задобијеним лакшим телесним повредама, чак и без калута, С. Г. је избачен на улицу где је исход акције очекивао г. Љубичић, „ударна песница“ ТВ — Бастиље. Љубичић је, иначе, све време био у радио-вези са провалницима, и тек када се уверио да је завршено „чишћење стана“, обратио се С. Г.-у речима:

„ТАКО ти и ТРЕБА кад ниси хтео да изађеш из стана!“

С. Г. се приликом преузимања својих ствари, три дана касније, уверио да се у стану налазе Шешељеви телохранитељи, а не Љубичићева супруга. Према поузданим подацима, они и данас живе у том стану.

Читава „операција“ изведена је, нема сумње, са знањем и благословом г. Шешеље, који се на такав начин, ваљда, захваљујући овом некадашњем пријатељу С. Г.-у, који му је својски помогао, и морално и материјално, када је овај стигао у Београд после изласка из зеничког затвора.

ЦЕНА БЕНЗИНА

Пошто га је у слободној продаји све мање, бензину на тржишту последњих дана стално расте цена. За недопустиво високу цену бензина директно је одговорна Влада Србије, јер својим Уредбама одређује Нафтної индустрији Србије листу приоритетних корисника којима нафташи морају да испоручују деривате. Проблем је у томе што Влада тера нафташе да бензин дају онима који га не плаћају. Да би надокнадили штету коју због обавезе снабдевања неликвидних направе, у НИСУ-у и „Беопетролу“ је донета одлука да сву разлику и губитак треба да плате они од којих се паре једино могу узети. Тако су грађани који бензин купују на пумпама и плаћају у готову присиљени да „супер“ купују по цени од 60 до 90 хиљада динара за литар. Док ми плаћамо бензин од две до пет немачких марака за литар, он у земљама Европе кошта duplo мање. (У Аустрији се купује за 10,3 шилинга, у Немачкој 1,51 марку, а у Швајцарској 1,06 франака).

**ВИТОМИР
ТЕОФИЛОВИЋ**

ВЕЉА И ЈОВА

Свакога дана слушамо на вестима и гледамо на телевизији како се ради мира на брдовитом Балкану труде и муче Американац Венс и Енглеz Овен. Таман помисле да су нешто постигли, неки бар малецки договор, кад сутра — ништа. Не, не, не — кажу им сложено иако се ни у чему нису сложили Раде, Иса и Боба. Нисмо, господо, тако рећи рат, а ваша слобода за нас је ропство. То вам се учинило синоћ по мраку пошто није било струје, ми јесмо говорили о томе, али не тако. А ако ви хоћете тако, онда ми нећемо никако. Ви бар на западу знате шта је демократија, ко хоће — хоће, ко неће — неће, слобода важи и за нас и за вас, ви тако, ми овако, па где се сретнемо, ту смо. — Али, синоћ смо се срели и закључке донели, а ви сад тако, све наопако. Имамо и записано. — Не, не, не — то вам се само учинило, наш енглески и ваш се ту и тамо разликују, по неке речи код нас друкчије звуче и друго значе него код вас — наш мир је код вас тако рећи рат, а ваша слобода за нас је ропство. То су, господо, језички неспоразуми, не брините, док ви мало боље научите наш енглески, да не кажемо балканско наречје, све ће бити у реду. Господа Венс и Овен се хватају за главу, ко ће се снаћи у овим босанским врлетима и гудурама, колико ли ће још дотле воде протећи Дрином и Савом! Дође ми жао тих људи из белог света, иако су западњаци, и они су од крви меса, дође ми да им дам неке савете и упутства да не пошашаве од стотину разговора без иједног договора.

Прво и прво, морали би под хитно да прилагоде своја имена нашим именима, да би стекли почетно поверење наших људи. Наши људи су навикли да су око њих само наши, а туђима се ништа не верује, па макар били у праву сто посто. Шта је туђих сто посто према наших хиљаду посто?! Наш човек воли само своје, колико лепше звучи моје него твоје, а камоли, не дај боже, њихово! Лепо је рекао наш чувени писац и политичар Брана Црнчевић: „Куд год погледам, све мој до мојега“. То воли наш човек, рачунајући ту и жене. Укратко, предлагем да се господин Венс убудуће зове Веља, а лорд Овен да се зове војвода Јова. То ће наши врло повољно да приме, нема правих људи без правих имена.

Друго, а то ће им се убрзо каз'ти само, морају да промене место и време договарања. Не у кабинетима, већ по шумама и горама нашим, ту се ствара историја и бију битке. И не да се договарају дању, па наши људи оду на спавање и сутрадан не знају шта су сањали а шта су се синоћ договарали. Споразуми морају да се праве ноћу, све до јутра и одмах да се примене, са речи на дела, то су наши од Тита научили, а и пре су знали, још док су зидали Скадар на Бојани. Венс и Овен не знају нашу традицију, да се нама ноћу сруши што дању зидамо, и да зато морамо наопако да би било како треба, таква је наша клима. И под хитно да науче наше јуначке песме ако желе напредак у преговорима. Не смеју никад да кажу нашем човеку не орите друмове — ми ћемо их опутжити што нам газе орање. И морају на договор све наше људе да позову, не само Радета, Ису, Бобу, јер ако се договоре само са малим (или великим) Радојицом, то неће прихватити дели Радивоје, а ако се договоре са Радивојем, то ће одбити дијете Грујица, а код нас су деца још давноправнија од одраслих, јер на млађима свет остаје чим остаје ре.

И треће, наши људи уважавају само благу и нежну реч, мирну и достојанствену. Чим чују наређење или претњу, они огрну ћурак наопако, па ком обојци, ком опанци. А научили су и боси, и опет ће ићи босоноги, само ако им неко нареди да се обују.

Ето, господине Вељо и војвода Јово, немојте више 'ајд' Јово наново, него се приклоните ситуацији, према свецу иде и тропар, а у небеском народу су сви свеци, па се са свима лепо договорите. То је лакше него што мислите ако имате довољно времена и стрпљења, јер тиха вода брег рони, а ми се никуд не журимо, ионако су нам куће срушене, а шуме су све сличне, шума ко шума, шта друго да се каже!

Важно је бити наше горе шума. А ко се међу нама буде правио Робин Худ, послаћемо га у Енглеску. Гуд бај, господо!

Витомир Теофиловић

ЋОСИЋЕВЕ СУДИЈЕ

Списак судија Уставног суда који је добио од Милошевића и Булатовића, Добрица Ћосић је уредно проследио Скупштини Југославије. Овим својим поступком потврдио је своју немоћ. Штавише, признао је да нема способности да обавља своје председничке дужности, већ поступа онако како то од њега траже његови моћни тутори, председници Србије и Црне Горе.

Није наше да оплакујемо Ћосићеву немоћ, али не можемо а да се не зачудимо пред кратковидошћу опозиције, која је пристала на скупштинску фарсу одбране Ћосића. На крају те комедије опозиција је као своју победу прогласила то што ће о смени председника Југославије одлучивати Уставни суд. Дакле, тријумф правне државе обезбеђен је тиме што о судбини председника Југославије неће моћи да гласају Радоман Божовић, Радован Радовић, Ивица Дачић, Војислав Шешељ пре него што добију мишљење Александра Бакочевића и Богдана Трифуновића. Када ова двојица пресуде да је председник државе поступао противусправно онда ће бити све у реду и по правилима правне државе, председника ће моћи сменити потпуно демократски.

ГАЛЕРИЈА

ГЛУШАЦ

**НОВИ БЕОГРАД
МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА 1
ТЕЛ. 222-33-11 / 2932
364 ДАНА ОД 9—21**

**ХРИСТОС
ВОСКРЕСЕ**

АФЕРЕ

ДОСИЈЕ ШЕШЕЉ (2)

ОБОЖАВАМ

ХИТЛЕРА

Фото: Жељко ЈОВАНОВИЋ

У неколико стотина страница де-
белом „досијеу Шешел“ који је
сакупила наша Контраобавеш-
тајна служба, целих 37 страница
посвећено је разговору између
Војислава Шешела и Туђмановог обавештај-
ца „Лисице“, вођеног 12. марта 1992. у јед-
ном приватном апарману у Мадриду, прили-
ком Шешелеве посете варалици А. Долгору-
ком. Апарман обезбеђује и сусрет аранжира
Туђманов саветник Мирјана Зелен—Макша,
која и организује Шешелев долазак у Шпа-
нију, под изговором да је Долгоруки „Пото-
мак Немањића“ и да му Шешел треба да по-
нуди круну Карађорђевића.

Обавештајца „Лисица“ је, само да подсе-
тим, у марту 1991. године издао налог извес-
ном „Гаврану“ у Винковцима да Шешелу ис-
плати 300.000 марака, као надокнаду за злато
и остале драгоцености које су Шешелеви
људи опљачкали у Београду 9. марта те годи-
не, када су биле демонстрације СПО. Исплата
је, да подсетим, извршена у присуству тајника
винковачког ХДЗ Зденка Мијака, који није био
упућен у целу операцију па је о свему, у знак
протеста известио Јосипа Кира. Наша Контра-
обавештајна служба је установила да је пра-
во име „лисице“ Маријан Чижек и да је он
близак сродник Вјенцеслава Чижека, хрват-

Ја ћу из писменог рапорта „Лисице“ под-
нетом Фрањи Туђману користити само неке
детаље, трудећи се да, приликом сажимања,
ништа значајније не заобиђем.

МИЛОШЕВИЋ ЈЕ ШЕШЕЉЕВ ТАОЦ

— Пренио сам му обитељску захвалност
због пажње коју је испољавао према Вјеку у
Зеници — пише у „лисичином“ извештају Туђ-
ману. — Шешел ме је саслушао пажљиво и
смирено. Рекао је да је Вјеко красан човек,
али да се слабо држао у затвору. Наводно,
потписивао је све што је захтјевано од њега.
Шешел ми рече да је то можда и разумљи-
во, с обзиром на чињеницу да је Вјеко при-
ликом ухићења повређен, јер су му српски
агенти дали уганути раме, да је тијekom свих
година у Зеници осјећао снажне болове у ра-
мену и да је био готово изгубио вид...

— У згодном моменту — пише даље „Ли-
сица“ — пошто смо успоставили однос повје-
рења, пренио сам му и Ваше (Фрање Туђма-
на, примједба моја) поздраве и честитке у по-
воду Шешелеве шпрдачине са српским пре-
тендентом А Карађорђевићем.

„А на чему ми то господин Туђман кон-
кретно честита?“ — упитао је Шешел, тобо-
же лукаво и с невјерицом. На изјави, одгово-

подршке. Ја сам га спасао и он зависи од ме-
не. Подржаваћу га и штитити док ми то буде
одговарало, терајући га у воде шовинизма и
доводећи га у позицију мог таоца. У погод-
ном тренутку, када се његова популарност
међу комунистима и њиховим симпатизерима
истроши и кад његови бирачи прихвате мене
и моје идеје, ствар ће се одлучити преко но-
ћи, сама од себе. А што се оног лудака
Драшковића тиче, већ је готов. Уништио сам
га после 9. марта. Цела Србија верује да је он
национални издајник и да је 9. марта повео
Србе на Србе. Тај лудак има нешто пристали-
ца међу интелектуалцима и омладином, али
рат му не иде на руку. Рат иде на руку мени, а
тек лотом Милошевићу... А генерали су овце.
То су необразовани и несигурни људи. До ју-
че су били комунисти, а сада су спремни да
буду и четници, само да би сачували положа-
је. Многи од њих су већ у мојим шакама. Рат
их тера у екстремизам, а ту сам ја без конку-
ренције, — рекао је Шешел и закикотао се
као побједник, као да је већ поглавник Срби-
је.

Тада му — пише даље „Лисица“ — открих
да сте Ви особно господине Предсједниче,
спасли Шешелу живот у прољеће минуле го-
дине, када су га ухватили наши близу села Ја-
годњак. То је изненадило. Шутуио је и гледао
ме испитивачки кроз наочаре. „Колико ја

Објављујемо други део документованог сведочења о томе ко је и за кога ради Војислав Шешел. Аутор је запослен у Контраобавештајној служби Србије и, за сада, из разумљивих разлога, остаје анониман. Овај наставак је драматична исповест Шешела пред Туђмановим обавештајцем „Лисицом“.

ског емигранта кога је 1978. године у Италији
киднапвала југословенска антитерористичка
полиција и који је робијао у Зеници, где се
упознао и спријатељио са Војиславом Шешел-
љем. Тај Вјенцеслав Чижек, други проуштачки
екстремиста Анте Ковачевић и Шешел су се
нарочито интимизирали у затвору.

Дакле, тај Маријан Чижек — Лисица и
Шешел сусрећу се 12. марта 1992. у Мадри-
ду и воде вишечасовни разговор. Од коликог
је значаја за хрватску страну био тај разговор
показује чињеница да је „Лисица“ о том раз-
говору писмено информисао Фрању Туђма-
на, и то на 37 страница куцаног текста, чију је
копију добавила наша Служба.

Маријан Чижек — Лисица је, судећи по
том извештају, имао задатак да проучи Ше-
шелеву личност до ситница. Он, заиста, улази
у детаље психолошке природе, затим описује
како се Шешел понаша, како се смеје, даје
оцене да ли се и у чему Шешелу може веро-
вати и слично. Напомињем да је „Лисица“, уз
асистенцију Мирјане Зелен—Макша, по обав-
љеном разговору отворио девизни рачун у
корист Шешела, у једној мадридској банци.
Рачун је под шифром, а колики је износ којим
је Туђман наградио Шешела објавићемо ус-
коро.

рих ја, да је тај шумадијски и србијански Ци-
ганин кад је дошао у Београд попут овце „па-
сао траву“. Шешел се на те моје рјечи заце-
рекао и нема двојбе он интимно мрзи тог Ка-
рађорђевића и Циганина.

Рекох му, у том моменту, да сте Ви (фра-
њу Туђман, примједба моја) чувши за Шеше-
љеву изјаву да је А. Карађорђевић овца и да
је у Београду пасао траву, реагирали грохот-
ним смјехом и да сте казали: „Може бити да
је господин Шешел дрзак и чак и политички
неваспитан, али је изјава маестрална!“ Њему
то не бјеше нарочито мило и виђело се да је
повријеђен тиме што сте дозволили да је реа-
гирао невоспитано. Рече ми: „У политици циљ
оправдава средство“. Наравно, сложио се ја,
и запитах: „А који је Ваш циљ, господине вој-
води?“ То да је „војвода“ додадох намјерно,
да му поласком и да га одобровољим. „Мој
циљ је да завладам Србијом и срушим све
препреке испред себе“, рече он повишеним
тоном, готов на свађу. Упитах га: које су пре-
преке које мора да сруши? „Карађорђевић је
мој непријатељ број 1“, одговори Шешел.
Упитах га: А шта је са Милошевићем, Драш-
ковићем, Мићуновићем и генералима? Без
трукне размишљања, као да је и очекивао
такво питање, рече: „Са Милошевићем је ла-
ко. Он је у великој кризи, уздрмао га је онај
лудак 9. марта и он би давно пао без моје

знам“ — рекао је након дужег времена —
„министар Бољковац је онај коме треба да се
захвалим“. На то му казах да сте Ви особно
издали заповјед Бољковцу да се Шешелу не
смје десити ништа од наше стране, да он мо-
ра бити пуштен на слободу у случају заробља-
вања и слично, и да је о свему обавјештен
Кир, Главаш и многи други наши људи на те-
рену којима се Шешел крећа.

„Помислио сам“ — рече Шешел помало
шеретски — „да сам готов. Упали смо у засе-
ду, класичну заседу. Моји људи нису имали
времена ни да спусте руке на оружје. Чести-
там“. Узвратих комплиментом да се држао
храбро, док смо га саслушавали у комбију и
чекали извијешће од Кира и Бољковца шта да
радим. Он ми, на моје изненађење, рече:
„Господине Марјане, немојмо се фолirati.
Ви знате да сам ја знао да ће Загреб интерве-
нисати и да сам, због мојих људи, био дужан
да глумим јунака. Немојмо више о томе. Ми
смо противници које спаја исти циљ и причај-
мо о томе због чега смо у Шпанији“.

ЈА САМ ФАШИСТА, А НАРОД ЈЕ СТОКА

Тада му — пише даље „Лисица“ у свом
извештају Фрањи Туђману — уручих онај фал-
сифицирани документ који смо припремили у
нашем Одјелу да је А. Карађорђевић като-

лик, чему се Шешел као дјете обрадовао. Зграбио је тај документ са видљивим узбуђењем и реагирао типично простачи. Рекао је: „Јебаћу мајку његовом краљевском височанству!“

Ја га тада, у стању његове егзалтираности, упознах са цијелим нашим планом око Долгоруког и снабдјех га документима. Он то муњевито проучи и рече: „Ви сте изгледа озбиљна држава“.

Ја га тада упитах шта му је Стипе., Који Стипе? — упита он. Стјепан Шешел, Стипе Шешел — рекох ја. „Па, рођаци смо, исто нам је порекло“ — рече он. Тада ми изрецитира лозу своје обитељи и све се, на концу конца, сведе на то да није јасно да ли су преци В. Шешела прешли из католичанства у православље или су преци Стипини прешли из православља у католичанство. „Већна половина Хрвата су православног порекла“, рекао је Шешел. На моју примједбу да бих могао да аргументирам и супротно, он није нарочито реагирао, нарочито кад му спочитнух да је и његов Стеван Немања рођен као католик. За тај дијалог В. Шешел није био спреман. Искористих то и рекох да је, недвојбено, он по много чему Хрват и да живи у заблуди да је он претежно Србин. Не бјеше му то пријатно и на вјешт начин отпливао је у сусједне воде.

„Није важно да ли сам Србин или Хрват, важно је да морам завладати Србијом. И Тито је био Хрват, па је владао Србијом. Поглавника Анту Павелића је родила Српкиња, али је он завладао Хрватском. Ја сам, господине Чичек, фашиста, нациста!“ — треснуо је изненада и смртно озбиљан. Када би околности то допуштале, он би се, рече, једнако фанатично борио и за Велику Хрватску. Он, напосто, жели да влада.

На то рекох да је то пријатно чути ако је мало вјеројатно, јер идеја фашизма није никад била укорјењена међу Србима. Он рече да то није тачно и да је Љотић његов политички узор у Србији, с тим што му замјера што је био вјерски фанатизиран и што је штедио стоку. Изненадих се и замолих за објашњење. „Љотић је — рече Шешел — веровао у Бога и то религиозно у њему спречавало га је да постане српски фирер. Водио је рачуна да народ не гине, а сваки прави фирер народ држи за обичну стоку. Сваки прави вођа не пита за цену којом стиже до циља. Народ је лако лагати и обмањивати, причати му бајке. Сваки народ је лако завести у лудило, у нацизам, па и српски народ. Само пароле, пароле, бајке о Великој Србији и пола посла је завршено. Народ у рату изгуби памет. Кад почну људи да гину, лако је, нарочито данас, кад постоји телевизија, за несрећу окривити другу страну и тада си у позицији и тужиоца и судије. Распирујеш смрт, а они који гину гледају у тебе као у Бога... Ево, погледајмо Немце. Нико их није толико унесређио као Хитлер, а сви би ујутру опет за њим, кад би се Хитлер диги из гроба. Народ је стока, стока једна грдна!“ — рекао је Шешел и ту цитирао Ње-гоша.

Изненађен његовом искреношћу која бјеше огољена до ужаса, упитах га какав је његов однос према Хитлеру. Он рече да Хитлера, напосто, обожава. То је за њега најгени-

Фото: Виктор ПЕРОВСКИ

„ВОЈВОДА“ — ПЉАЧКАШ

Шешелеву лакомост на новац најбоље илуструје чињеница да је 1989, приликом посете српској дијаспори у САД, Канади, Аустралији, Немачкој и Великој Британији, на име прилога за изградњу храма Светог Саве на Врачару прикупио две стотине хиљада америких долара, а затим тај новац присвојио. Уместо да је поменути суму приложио Српској православној цркви, новопечени „војвода“ је купио велику кућу, на три спрата, у београдском предграђу Батајници, у Улици Посавских одреда 36, где и данас живи. Од онога што је претекло купио је јапански аутомобил марке „тојота“.

А пре него што је дошао до тог богатства Шешел се смуцао по београдском улицама, кафанама, књижарама и јавним трибинама продајући своје књиге штампане у тиражима, не већим од пет стотина примерака. Књиге су, углавном, куповали његови тадашњи познаници, не зато што их је интересовало шта у њима пише, већ из осећања самилости — пошто је у то време био без других извора прихода.

Почетком 1989, док Шешел још није имао пасош, у Београд је из Торонта у Канади стигла Милица Правица, професорица француског језика, која је још као девојчица са родитељима напустила Србију и од тада се више није враћала. Милица је одмах ступила у везу са г. Шешелом, јер је, као српски патриота и интелектуалка, чула за његово хапшење и суђење, те се тако заинтересовала за његову судбину.

Шешел јој се у тим контактима пожалио да је без новца који му је, како је рекао, неопходан за штампање следеће књиге. Пристала је да му позајми десет хиљада америчких долара, уз његово обећање да јој дуг врати чим се врати са турнеје по иностранству.

Треба ли, уопште, рећи да госпођи Правци Шешел никад није вратио посуђени новац? Штавише, није пропустио прилику да је од тада вређа и физички јој прети, и то при сваком помињању дуговане своте.

Госпођа Правица се разочарана вратила у Канаду решена да се због таквих „патриота“ више не враћа у Србију.

јалнији политички стратег у повијести. Из дивљења према Хитлеру, рече Шешел, он је и за своју докторску тезу изабрао фашизам. Из дивљења према Хитлеру он његаје хитлеровску фризуру и чешља се као и фирер: раздјељак му је на десној страни, што је код мушкараца велика ријеткост...

Све је то на мене дјеловало шокантно, али сам убјеђен да Шешел није ни глумио нити се претварао. Био је увјерљив и искрен када је рекао: „Сви моји комплименти и Анти Павелићу. Он је непријатељ мог народа, али је и геније. Од њега морамо учити и ви и ми, и Туђман и ја“ — рекао је Шешел.

ПАВЕЛИЋ ЈЕ У ПРАВУ

Замолих га да појасни ту опаску да и он и Ви, господине Предсједниче, ваља да учите не примјеру нашег Поглавника — пише даље „Лисица“ у свом извештају Фрањи Туђману. Шешел на то рече следеће:

„Павелић је лансирао идеју о етнички чистој Хрватској и без милости, не питајући за цену, приступио њеној примени. При томе је починио злочин према Србима, а страдали су и многи Хрвати, али историјски гледано он је у праву и радио је у интересу и Срба и Хрвата. Ова два народа се морају разграничити. То је немогуће без фашистичке и нацистичке идеје о етничком чишћењу, јер смо заиста измешани и етничка мапа личи на кожу леопарда, како изјављује онај лудак Драшковић. Туђман мора да терором и злочином очисти Хрватску од Срба, а ја морам да на исти начин очистим српске земље. При томе, ја ћу свој злочин правдати Туђмановим злочином према Србима, а он ће своју акцију правдати мојим акцијама према Хрватима, Муслиманима и осталим. Тренутно, и он и ја ћемо бити проглашавани за свашта, можда ће нас Уједињене нације оптужити и за ратне злочине, али циљ оправдава средство и нас обојица, и Туђман и ја, ући ћемо у историју као највећи национални јунаци, ако успемо да постигнемо своје циљеве. Он мора да створи Велику Хрватску, а ја Велику Србију и то је оно што ће остати у историји као велико и трајно достигнуће!“

Веома занимљиво, рекох ја, али ме интересира како он, у којим границама, замишља Велику Хрватску и Велику Србију и колико ће Срба и Хрвата да изгине за тај циљ. Шешел рече на то да је спреман да Хрватској уступи готово половину Босне, Западну Херцеговину али и цјелу Книнску Крајину, док би желио да Барања припадне Србији. У перспективи, Хрватска би требало да припоји себи и цјелу Словенију. Тако би на простору Југославије биле успостављене само двије државе: српске и хрватске земље. Није уопће битно, рекао је Шешел, колико ће стоке да изгине за овај повијесни идеал. Он хоће да уђе у повијест и да завлада Србијом, па колико кошта да кошта! „Мрзим Србијанце и хоћу да играју уз моју свирку!“ — рекао је он.

Не вјерујем, рекох му ја, да ће Србијанци подржати такав план, а ни већина Црногораца. Шешел на то рече да су Србијанци обични паприкари и ђифте и да се они ништа не питају. У Србији има, рече Шешел, више од два милијуна Срба чије је подријетло из Херцег-Босне или Хрватске и сви ће они, однос-

но огромна већина њих, стати уз њега, поготову што и Милошевић размишља у сличном смјеру. Осим тога, за вријеме рата ће најмање још два милијуна избјеглица са лијеве стране Дрине пребјећи у Србију и Србијанци ће бити немоћни да се супротставе његовом плану. Веома је важно, рече Шешел, да је београдска телевизија у његовим и Милошевићевим рукама и да пропагира у корист овог плана. Шешел је рекао да се договорио са Милошевићем да главну улогу и рјеч у београдској телевизији, као и радију и штампи, добијају новинари из српских крајева у Хрватској и новинари избјегли из Херцег-Босне. Глас Србије, глас Србијанаца биће ће ушуткан и сви који се буду противили реализирању плана бити ће проглашени за стране шпијуне и националне издајнике, што има ефекта и код великог броја Србијанаца и Црногораца, рекао је Шешел, и упозорио да спроведба његовог плана овиси од истог таквог дјелања хрватске стране. „Ми смо непријатељи који смо упућени на сарадњу“, рекао је Шешел.

Не вјерујем, рекох му ја, да ће међународни чимбеници допустити да његов сценариј буде спроведен. Шешел на то рече да ће Запад дизати ларму, пријетити санкцијама, може бити и прибијећи санкцијама, као против Мусолинија кад је заузео Абисинију, али војно интервенисати неће. Са таквом оцјеном се слаже и предсједник Милошевић. Запад ће дјеловати јалово и кукавички, попут Чембрлена и Даладјеа, које је Хитлер генијално вукао за нос. Осим тога, рекао је Шешел, у Русији ће највјеројатније доћи до опћег расула, па ће се и тамо појавити неки њихов Стаљин, што ће одвратити позорност Запада од Балкана и што ће нацистима у Загребу и Београду дати одријешене руке да доврше повијесну задаћу.

ШЕШЕЉ НАМ ЈЕ ОБЕЋАО...

Морам признати, господине Предсједниче, да су ме Шешелеве тезе дале фасцинирати, пише даље „Лисица“ у његовом извештају Фрањи Туђману. Веома је сугестиван и убјеђен у оно што хоће. Спреман је на сваки облик сарадње са нама, под увјетом да дјелујемо у истом смјеру етничког чишћења и рата без обзира на жртве. Захвалан је особно Вама што сте, на његову молбу, интервенирали да из нашег заробљеништва буду ослобођени неки његови људи, заробљени прије два мјесеца код Окучана. Спреман је на слични реванш у свакој прилици и вјерује да ће та сарадња остати у најстрожој тајности. Он признаје да не располаже са више од пар стотина добровољаца, али захваљујући српској телевизији која га приказује као националног јунака велики број генерала је готов да се стави под његову команду, у погодном тренутку. Особно мислим да он претјерује и да је његов утјецај у југовојсци далеко мањи и да је Милошевић неприкосновени господар код естаблишмента, а србијанска опозиција, прије свих Драшковић, имају иза себе млађе официре и војнике. Унато његовоме, Шешел је за нас од највећег значаја: јер служи и тек ће да служи као параван за многе наше акције против Срба. Он је дао ријеч да ће, одмах по повратку у Београд, јавно саопштити за програм његове странке да из Србије протјера Хрва-

те. Вјерујем да ће то учинити и двојбе не може бити да ће то нама дати одријешене руке за масовну и одлучну, али не тако јавну, акцију против Срба у Хрватској. Коначно, Хрвата у Србији нема ни сто тисућа, а Срба у нас је било прије рата можда и цијели милијун. Трговина и сарадња коју предлаже Шешел је очито у нашу корист.

Проблем је, може бити, једино у томе што је Шешел јако, јако неопрезан и својеглав. Лако запада у хистерију и лако подлијеже страстима мржње. Кад му споменем Вука Драшковића, он почне да се тресе од мржње. Толико мрзи Драшковића да је предложио и да га, уз нашу сарадњу, ликвидира. На моју провокацију да је то неизводљиво и сувише ризично одговорио је да је он у изванредним односима са Милошевићевом тајном полицијом и да су главни Драшковићеви људи, извјесни Гишка и Бели, већ ликвидирани. Упозорио сам га да се о таквим стварима не брља ни пред киме, па чак ни пред нама. На то је он, увријеђено, осуо палбу противу нашег тајника у Винковцима Зденка Мијака, а и противу Гаврана, због тога што су допустили да у јавност процури његова сарадња са нама у догађајима од 9. ожујка прошле године у Београду. Замјерио је хрватској страни и на трапавости приликом Шешелевих сусрета са М. Макшом и Ј. Врховцем, које је имао он у Загребу прије четири године. На моју оgradu да ХДЗ тада није била на власти, реагирало је типично на његов начин: „Ви сте већи дилетанти од комуниста“. Очито је да се плаши могућности да се његова сарадња са нама открије. Заправо, признао је да српска Служба безбједности већ доста тога зна и да су сумње и неки компромитирајући документи доспјели и до врха његове странке, али да га за сада спасава Милошевић.

Другим рјечима, предсједник Милошевић држи у шаци Шешела, а не Шешел предсједника Милошевића. Довољно је да Милошевић открије карте и Шешела неће бити. Ја сам то, поштовани господине Предсједниче, директно и казао В. Шешелу. Он је на то реагирало самоувјерено. Тврди да га Милошевић неће никада издати, јер би тиме потписао своју смртну пресуду. Падом Шешела, каже Шешел, најдуже за мјесец-два одлетио би и Милошевић, што ми изгледа доста увјерљиво и логично. Њих двојица држе један другог у шаци и један другог су таоци. Ми то морамо знати искористити...

П.С.

Господине уредниче, ускоро ћу припремити нове детаље из „досијеа Шешел“. Уколико се Шешелу одузме посланички имунитет и он буде изведен пред суд као агент нашег хрватског режима, спреман сам да се појавим пред Судом у својству сведока.

КАКО СУ УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ ПРИСТАЛЕ НА ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ

КАРАЦИЋ РЕЖИРАО МОРИЈОНА

Без обзира на све што се ових лудих година сулудог рата догађало на нађем делу балканског поднебља — масакрирања и силовања, разарања градова и конц-лагери, лажи и подметања, потписивања и кршења споразума, пљачкања и паљевине (итд), све то једног дана, када дође — надајмо се — мир, може да буде чак и заборављено (али не и опростено). Има, међутим, једна грозна ствар која ће, сасвим сигурно, остати трајна, неизбрисива мрља (мада је то преблага реч) на нашој савести.

Реч је, погађате, о тзв. политици „етничког чишћења“. Ко је тако нешто монструозно могао да измисли? Туђман, Милошевић, Изетбеговић, Шешел, Караџић или...? Вратимо ли се мало у историју, у генезу „етничког чишћења“, појма за који се веровало да је проскрибован у савременом свету, видећемо да споменуте вође, ипак, нису родоначелници ове сулуде идеје.

Позивајући се на историчара Андреја Митровића, париски „Монд“ је својевремено писао да су се појам „етничког чишћења“ и политика која из њега проистиче појавили у овом подручју за време Другог светског рата, под пронацистичким, усташким режимом Анте Павелића, у Хрватској. Међутим, та идеологија је „по природи ствари“ припадала свим великим националним покретима на Балкану — у Грчкој, Србији, Бугарској, Црној Гори. По Митровићевој оцени, то је тада била „нормална опција“, чији је циљ био поновно успостављање етничке структуре после разних инвазија и то се спроводило „безболно“.

О етничким чисткама на овим просторима свет је писао много. Међутим, догађања око трговине етничким робљем између Сребренице и Тузле на тај проблем бацају додатно светло.

Пише: Никола БУРЗАН

Тек уочи Другог светског рата та политика постаје насилна, налазећи своје корене у расизму XIX века, који је оживео Хитлер.

ОД МОЉЕВИЋА ДО „МЕМОРАНДУМА“

Преузета од хрватских екстремиста, као што су Бранко Јелић и Анте Павелић, ова доктрина је, како признаје историчар, могла бити искушење за Србе подстакнуте на освету због страшног насиља којем су били изложени од 1941. до 1945. „Монд“ у том контексту спомиње тзв. „Пројект Стевана Мољевића“ од 30. јуна 1941. У том пројекту, познатом под именом „Хомогена Србија“, залаже се за обнављање, после Другог светског рата, велике Србије „на свим етничким територијама где живе Срби“ и предлаже се „протеривање и премештање становништва, пре свега Хрвата на српским територијама и Срба на

хрватским територијама“. Овај пројекат је, истиче „Монд“, био допуњен септембра 1941. програмом српског четничког покрета с Дражом Михаиловићем на челу.

Појам „етничко чишћење“, наставља париски дневник, појам који буди страшне успомене, појављује се и у фамозном „Меморандуму“ САНУ из 1986. Нешто касније, почетком 90-их година, није било речи о „етничком чишћењу“, већ о томе да се Србима врате „сва историјска, национална и демократска права да живе у једној држави“. То је, истиче се, било и гледиште Добрице Ћосића, разрађено у тексту о „Југославији и српском питању“, објављеном јануара 1991.

Из тог текста „Монд“ цитира Ћосићеве речи да „Срби немају никаквог разлога (...) да спречавају Хрвате и Словенце да се отцепе од Југославије и створе своје аутономне државе. Али, моћи ће да их створе само на својим етничким територијама. Ако то чине и припајањем српских етничких територија, биће освајачи и изазивачи рата“. Наставак нам је познат — закључује „Монд“.

ЋОСИЋЕВО „ДОБРОВОЉНО РАСЕЉАВАЊЕ“

Тој теми Добрица Ћосић ће се вратити и касније, као шеф нове Југославије, али користећи синтагму „добровољно расељавање“ становништва. Почетком марта, у интервјуу за „Франкфуртер рундшау“, било му је постављено и питање:

„Ви сте увели расељавање као начин решавања етничких сукоба. Да ли је то за-

мислимо крајем XX века у Европи?"

„Ја сам начелни присталица принципа добровољног расељавања. И о томе имам слично мишљење као председник Туђман. Постоје историјски, социјални и други разлози, који на овом простору говоре у прилог добровољног расељавања. Можда звучи нехумано када се то сматра општим принципом за решавање односа у многонационалним заједницама. Због тога сам начелни заговорник принципа добровољног расељавања.

Ако бисмо могли да изгладимо етничке напетости, за шта, међутим, краткорочно не видим никакву шансу, било би бесмислено разговарати о таквим опцијама. Али још је нехуманији живот у овим антагонизмима, у дискриминацији и мржњи. Свакако је хуманије да се људима који живе у таквим околностима помогне у пресељавању, у замени кућа, на пример одобравањем државних кредита. Хумано и демократско расељавање на принципу добровољности било би у датим околностима, дугорочно гледано, најразумније. Али ако пођемо од реалних могућности, наиме, да би, на пример, сутра хрватска армија могла покушати да поврати подручја у Славонији, која су сада под заштитом УН, онда би српски народ одатле побегао у Србију.

„ПОКРИЋЕ“ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

Сачувај боже да Хрватска покрене агресију против нас. На хиљаде српских добровољаца би у том случају похрлило преко границе да помогну својим земљацима у Славонији, Барањи и Босни. У том случају би и СРЈ веома тешко могла да остане по страни. Због тога морамо учинити све да Хрватска, заједно са Србима, тражи политичко решење за Србе, да би преговори могли да почну и између њих могао да буде постигнут споразум. Рат није у интересу Хрватске ни Србије.

Толико од г. Ћосића. Није нам само јасно зашто је морао да истакне како има „слично

мишљење“ као и Туђман?! Не подгрева ли то старе сумње у постојање, ипак, некакве српскохрватске „нагодбе“ — и о подели Босне и о „етничком чишћењу“?

Берлински „Тагесцајтунг“ у најсвежијем извештају из Босне, пише да се „српско руководство непопустљиво држи своје војне стратегије: српске трупе и даље спроводе своју офанзиву, „чишћење“ несрба из источне Босне готово је потпуно окончано, Сребреница и друге анклавe само што нису освојене са војне тачке гледишта, а и Сарајево вероватно неће моћи дуго да се држи. Нападима на хрватске градове Дубровник, Шибеник и Задар постаје јасно да српска страна није напустила свој првобитни циљ да допре до обале...“

Лист истиче да се „етничко чишћење“ и сада спроводи у областима које би — према Венс-Овеновом плану — морале да припадну муслиманским провинцијама. Прагматизам — да не кажемо непринципијелност УН — иде тако далеко да су се одговорна лица, упркос свим демантима, сагласила са разменом становништва. Пошто Срби из Тузле могу да отпутују у Србију, рањеници из Сребренице могу хеликоптерима да се пребаци из тог казана. „Тргујући овако људима — како је рекао један представник Црвеног крста — и саме УН доприносе етничком чишћењу у овом региону“!

Сада, дакле, за ову срамоту имамо и „покриће“ Уједињених нација!? Баш лепо! „Националистички екстремисти у другим деловима света и у Европи све ће ово са задовољством да прихвате — истиче берлински дневник. — Десничарски радикали — могло би се рећи фашистички политичари — могу да постигну успех ако буду наступали на одговарајући начин. Србија својим примером показује да чак ни прогони становништва или убијања и силовања на десетине хиљада људи не могу да превазиђу противречне интересе у „светској заједници“.

Оно што се ових дана догађало (и догађа) у источној Босни „Франкфуртер рундшау“ назива „гротескним сценаријем ала Диренмат“ који потпуно збуњује нормалне духове: „етничко чишћење“ организовано од стране УН, с француским генералом Филипом Моријоном у главној улози!?

И још додаје: режисеру Караџићу успело је да постигне врхунац у циничној ратној игри с невољом и смрћу цивила, тиме што за замену нападених Муслимана из Сребренице захтева излазак Срба из Тузле. Да ли би Тузла, толерантни и најјугословенскији град, требало да остане чист од Срба и тако постане циљ бомбардовања? Међународно-правне одредбе и опрез пред уценама забрањују да се судбине ратних избеглица учине предметом трговања. Онај ко се у тако нешто упушта постаје сукуривац злочина прогона људи.

„ВЕЛИКА СРБИЈА“ — ВЕШТАЧКА ТВОРЕВИНА

Занимљив је и поглед „Монда“ на Београд: „У Београду, неокомунистички режим неће још дуго моћи да одражава дубока осећања српског народа кога је већ напола заслегнула ратничка пропаганда која уздиже етничку „чисту“ „велику Србију“. Уосталом, каква би била способност опстанка једне „велике Србије“, која би била изграђена на вештачким и оспораваним границама, масовном пресељавању становништва, проливној крви, нагомиланој мржњи и новим реваншистичким осећањима? Не треба заборавити ризике од унутрашњих конфликта због присуства бројних мањина (Војводина) и народа на Косову који тежи једино томе да сам одлучи о својој судбини. У Босни више не би требало „водити рат са Србијом“, већ одлучно предузети мере застрашивања према локалним ратним вођама, лишеним међународног статуса, који су толико разјарени да крше најелементарније законе хуманости и за које Београд тврди да нема никакве везе са њима и никакву одговорност за њихове испаде“.

„Никада више“ — узвикнули су оправдано француски политичари и интелектуалци сећајући се нацистичког убилачког лудила. Зашто су се онда неки од њих, када се изузму извесне одважне и доследне личности, пазили да не реагују, осим вербално, пред злочиним против човечанства какво је „етничко чишћење“ праћено систематским силовањем жена? — пита се, у закључку, париски „Монд“.

Холанђанин Фриц Калшовен, стручњак за међународно хуманитарно право, саветник Црвеног крста, изјавио је миланском „Коријере дела сера“ да је непобитно утврђено да је „етничко чишћење“ извршено „на најмање једној локацији — у Вуковару. Остала истраживања су у току“.

А када се истраживања заврше, резултати ће, нема сумње, бити поражавајући — и за идеологе и за реализаторе политике „етничког чишћења“, макар се она спроводила и по еуфемистичком „принципу добровољног пресељавања“. Новог Нирнберга, највероватније, неће бити, али срамота ће остати за вјеки вјеков... Амин!

КАКО СПС НАМЕРАВА ДА ОБОРИ РУСКУ ВЛАСТ

БУСИЈУ

Пише: Милена М. ПОПОВИЋ

ри коју је организовала америчка администрација.

Да би се прибавио нови доказ да руско министарство иностраних послова води. Ворен Кристофер а не Андреј Козирјев, постао се спољнополитички коментатор ТВ Београд. Неколико сати након емитовања Ћосићеве изјаве којом се доводи у питање руска самосталност у решавању југословенске кризе, обелодањена је и „провидна игра“ америчког и руског министарства иностраних послова: Американци су захтевали да у резолуцију о примени силе у зони забрањених летова уђе и клаузула о превентивном бомбардовању циљева на земљи а Руси су се томе успротивили. Американци су попустили пред руским аргументима и пристали су на ублажавање текста резолуције. Међутим, читав спор, према српској државној телевизији, режиран је да би Американци верификовали оно што су и планирали и да би руска влада имала доказ за антијељциновски парламент у Кремљу да је заштитила интересе братске Србије.

У контексту наведених чињеница треба посматрати и целокупну званичну српску политику вођену према Русији у раздобљу заостравања борбе између њене законодавне и извршне власти. Расцеп између Јељцина и Конгреса депутата Русије кулминирао је у току два последња ванредна заседања Конгреса и тренутно је заустављен двема потпуно независним одлукама о одржавању свенародног референдума у Руској Федерацији крајем овог месеца.

Према одлуци последњег ванредног Конгреса депутата, референдум би требало да донесе одговор на четири суштинска питања: о превременим изборима народних депутата, о превременом избору председника федерације, о поверењу актуелном председнику Руске Федерације и о оцени социјално-економске политике коју председник Јељцин и његова влада спроводе од почетка 1992. године. Према другој одлуци, коју је донео Јељцин, крајем месеца одржаће се референдум на коме ће се проверити подршка коју он данас има у бирачком телу Руске Федерације. Истовремено, то ће бити и провера опредељености руског народа за доследно увођење председничког система власти.

Одлуке Конгреса депутата о референдуму који ће се одржати 25. априла ове године садрже, дакле, више могућности за УКЛАЊАЊЕ Јељцина са положаја председника федерације. Очигледно је да и Јељцинова варијанта „општеномодног референдума“ садржи такву могућност. Међутим, ове две варијанте провере поверења које руски народ има у Јељцина суштински се разликују у једном услову о коме српска владајућа партија не пружа никакво објашњење народу у Србији иако је, по ономе што се налази у Уставу

Овдашњи социјалисти дали би све да се и Јељцину „догоди народ“.

То је, међутим, мало вероватно, јер је Јељцин у свим досадашњим прекретницама успевао да одабере демократски пут.

Тек што је Савет безбедности усвојио, како кажу у СПС контроверзну резолуцију којом се дозвољава употреба силе у зони забрањеног лета над Босном и Херцеговином, председник СРЈ, Добрица Ћосић, позвао је Виталија Чуркина, заменика министра иностраних послова Русије, на „јачање самосталне улоге Русије у решавању југословенске кризе“. Тиме се и Ћосић придружио оптужници којом српски социјалисти и радикали одавно терете руску извршну власт за учешће у антисрпској заве-

Србије, најпозванија да изнесе разјашњење. Конгрес депутата је одлучио да ће референдумско питање о поверењу Јељцину бити потврђено ако за њега гласа више од половине укупног руског бирачког тела. Јељцинова варијанта народног изјашњавања за потврду истог питања захтева само већину бирачког тела које је узело учешће у референдуму. Очигледно је да Јељцин предлаже као одлучујућу, ону бирачку већину коју Устав Србије захтева приликом избора за председника Србије. Ону већину коју намеће Јељцину Конгрес депутата, тражи од бирачког тела Устав Србије само у случају опозива председника републике.

СПС И ВОЉА РУСКОГ НАРОДА

Поменути услов који намеће референдуму Конгрес депутата већина објективних депутата оцењује као непремостиву препреку за Јељцина. Међутим, политичко мишљење које српском народу исказује строго контролисана државна телевизија, тражи да председник Руске Федерације испуни управо оне услове које владајућа партија у Србији никада не би прихватила за свог председничког кандидата.

Овај двојни морал српских социјалиста нарочито је постао уочљив у часу када је на последњем ванредном Конгресу депутата изгласано Јељцину поверење. Познато је да је тада за уклањање Јељцина са председничке функције гласало 617 депутата и да су недостајала 72 гласа до двотрећинске већине која се тражи за случај изгласавања неповерења. Ипак, српском народу тријумфално је саопштено да је против Јељцина гласало три четвртине депутата који су присуствовали заседању Конгреса! У складу са уобичајеним представама које има СПС о демократији, изврнут је руглу веома строги услов руског устава о смењивању председника. При томе је потпуно заборављено да је за опозив српског председника потребно да се о томе изјасни више од две трећине од укупног броја народних посланика и да, потом, за опозив гласа већина од укупног броја уписаних бирача у Србији! Кад би Јељцин имао уставне гаранције да ће остати на власти које има српски председник, могао би са потпуном извесношћу да рачуна да ће нарасли проблем данашњег руског двовлашћа решити у своју корист. У том случају, садашњем Врховном савету Русије дани би били одбројани.

У јеку борбе између Врховног савета и Јељцина истраживања јавног мишљења у Русији показала су да Јељцин има подршку преко 60% а Хасбулатов мање од 3% бирача у Русији. Тешко је претпоставити да је у Социјалистичкој партији Србије, партији која непрекидно инсистира на поштовању резултата избора, заборављено да је Јељцин **убедљиво изабран** за председника Руске Федерације на првим председничким изборима који су тамо одржани. Изгледа да та чињеница није представљала никакав проблем Милошевићу да у оном чувеном интервјуу датом опозиционом (прокомунистичком) листу **Правда** изјави да руска подршка економској изолацији Србије и Црне Горе представља **срамну чињеницу** за ту велику земљу. Милошевић је потпуно сметнуо с ума факт да се данас Јељцин налази у ситуацији (предстоји му провера поверења на референдуму) у којој се он нала-

зио уочи децембарских избора Он данас чини Јељцину исто оно што је њему чинио Иглбергер: покушава да убеди бирачко тело да гласа другачије него на претходним изборима!

Ето још једног сјајног примера у коме се испољава, како Милошевић има обичај да каже, **двостуки стандард** једног политичара и једне партије: Иглбергерове предизборне притиске Милошевић је повезао са Панићевим одбијањем да му пружи подршку и то је довело до тога да је Панић отворено оптужен за сарадњу са иностраним снагама које су наводно испољавале намеру да српском народу режирају последње вишестраначке изборе.

Двостуки стандард српских социјалиста нарочито долази од изражаја у њиховим оценама деловања српске и руске опозиције. Оправдане критике које о српској власти износи демократска опозиција у бројним контактима са иностраним политичарима, српски социјалисти означавају као издајничко деловање. Таквих оцена, међутим, нема када је у питању руска опозиција. Напротив, овде у Београду, готово једном недељно приређују се приједи некој од бројних делегација Конгреса депутата. После тих пријема, који обавезно завршавају у канцеларијама српског председника, нарочито гласно се истиче да већина чланова депутатских делегација оцењује Јељцинову владу као **ненародну**, владу која делује против виталних интереса руског и српског народа. Стављање нагласка на овакве оцене деловања руске извршне власти служи и као упозорење српском народу да Милошевић мисли о Јељцину управо онако као и већина у Конгресу руских депутата.

Користећи стандарде које владајућа партија у Србији примењује када је у питању деловање српске опозиције, изводи се закључак да депутати руског конгреса током свог боравка у Србији подривају основе уставног уређења Руске Федерације, доприносе губитку угледа Русије у свету, подстичу руски народ на непоштовање устава и, коначно, потстичу ионако развијен криминал широм Русије. Ово последње, у српском случају, представља познати **парадокс Горана Перчевића**, потпредседника СПС (социјалисти и радикали владају Србијом а опозиција одговара за нарасли криминал!).

Нико се у владајућим круговима у Србији никада није усудио да примедбе, које се са лакоћом упућују српској опозицији, упути бар делу оног мноштва депутата који су прошли последњих месеци кроз Милошевићев кабинет.

Српски социјалисти и српски радикали имају идентичан однос према руској извршној власти и та чињеница представља још једну потврду њихове суштинске коалиције. Ако ће Ћосићевој изјави о потврди враћања Русије на самосталне путеве решавања Југословенске кризе и Милошевићевој изјави о срамном учешћу Русије у наметању санкција Југославији, придодати и недавна Шешељева изјава у којој он испољава „наду да ће руски родољуби и руске демократе успети да збаци садашњу руску владу и врате Русију на прави пут и улогу која јој припада на Балкану“, онда престаје потреба за тражењем било каквих релевантних разлика у политичким ставовима ових представника савезне и републичке

власти. Ћосић је, наравно, изван сваке помисли да би једног дана могао да буде члан једне од актуелних владајућих партија у Србији, али, према сопственом признању, он дели са Милошевићем „исте тежње — за успостављање мира и изласком из изолације која је Србима наметнута“. А где су српски народ довеле поменуте Милошевићеве тежње није потребно никоме у свету објашњавати.

Двоструки морал српских социјалиста јављује се у нескривеном облику и када они говоре о вољи руског народа. Социјалисти често упозоравају српску опозицију на резултате избора проведених у последње три године и изводе закључак да су сви они који данас траже њихов одлазак са власти, дужни да то питање рашчисте са народом у Србији. Међутим, када је у питању Јељцинова убедљива изборна победа критеријуми српских социјалиста мењају се суштински. За њих је тада демократски чин пружање подршке Конгресу депутата, јер тај Конгрес са својих 1033 члана надмоћно стоји у питањима демократије изнад појединца Бориса Јељцина! Њих не занима чињеница што су Врховни савет и Конгрес депутата бирани 1990. у време бившег СССР-а, и што је готово деведесет посто чланова Конгреса било учлањено у Комунистичку партију СССР-а. Та партија је у међувремену и забрањена а чињеница да је недавно и обновљена никако не даје легитимност Руском парламенту. Дакле, воља руског народа довела је Јељцина на власт. Међутим, за Милошевића и његову партију воља руског народа изгледа није суверена.

ПРИЈЕЉИКИВАЊЕ ПРЕВРАТА

Српски социјалисти су ставове о легитимности парламента попут руског, израдили на случају крвог парламента бивше СФРЈ. Познато је да је бивши савезни парламент, кога је захватила иста мера распада као и савезну државу, прогласио Устав нове савезне државе. Једном учињен преседан постаје за владајућу партију Србије правило што сада доказује и однос који званична Србија има према руском парламенту.

Антисрпско деловање Јељцина и његовог министра иностраних послова, Андреја Козирјева, не подлеже никаквој сумњи у Социјалистичку партију Србије. Јељцину се не узима као олакшавајућа околност ни чињеница што развијени свет, који данас размишља о евентуалним Јељциновим намерама „да влада декретима“, једногласно признаје да је на свим бурним руским прекретницама увек бирао демократске опције. Осим тога, у српској владајућој партији не узима се у обзир ни чињеница да и Јељцинове политичке акције покрећу првенствено интереси. Та чињеница легитимна је у деловању сваке владе па и Јељцинове. Интереси народа у Русији и Јељцинова жеља да спроведе економске реформе изнад су сваке наклоности који руски председник осећа према српском народу. Бирајући између онога што развијени свет нуди његовом народу и онога што очекује свакога ко у овом часу подржава политику српских социјалиста и радикала, Јељцин је без двоумљења изабрао оно право. Колико се иде далеко у пружању подршке Јељцину у борби са „недемократским руским конгресом“ најбоље се види у случају Јапана. На ту

земљу САД и остале чланице које чине групу од седам светских економских цинова, извршиле су такав притисак да се Јапан одрекао условљавања помоћи Русији њеним враћањем Јапану четири Курилска острва која је окупирала Црвена армија на крају Другог светског рата. Дакле, да би олакшао Јељцину позицију у борби са руским парламентом Јапан је обећао Русији не само велику економску помоћ већ је уклонио и главну препреку на путу нормализације односа са њом.

Ипак, Русија, у границама које јој дозвољава тешка економска ситуација у којој се налази, води рачуна и о интересима српског народа. Последњи пример који то потврђује везан је за већ поменути резолуцију о заштити силом зоне забрањеног лета изнад БиХ. Ако већ постоје докази да резолуцију Савета безбедности о зони забрањеног лета крше Хрвати и Муслимани и ако је тачно да Срби не користе своју авијацију у БиХ још од октобра прошле године, онда се нова резолуција не може унапред тумачити као акт уперен против интереса српског народа. Ако развој догађаја покаже да авијација НАТО пакта нема намеру да обара хрватске авионе који свакодневно слећу у Цазин и Мостар, тада се може одговорност за доношење резолуције, као антисрпског акта, пребацивати и на Русе. За сада, елементи за такву оптужбу не постоје.

У српској званичној политици широко је распрострањено мишљење да би неки нови **московски преврат** довео у Русији на сцену политичке снаге које би одлучиле штитиле српске интересе пред захукталом светском антисрпском коалицијом. Међутим, такво мишљење је потпуно погрешно. Комунисти и екстремни руски националисти, са којима су српски социјалисти у добрим односима, имају мале шансе да се у Русији домогну власти. Остале политичке снаге, индиферентне према проблемима које има владајућа партија у Србији, водиле би исто толико рачуна о руском интересу као што то чини данас Јељцинова влада. А на свим путевима остварења тога интереса евентуални савез са српским социјалистима представљао би огромну препреку за нову руску власт. То би поново довело до односа који данас већ постоји између руске и српске владе. Челицима српске владајуће партије овакав закључак може да изгледа невероватан. Међутим, њима је изгледало невероватно, након оне чувене Бејкерове изјаве да су за рат у бившој Југославији криве сецесионистичке републике Хрватска и Словенија, да ће САД предњачити у акцијама за изоловање Србије. Још им је мање вероватно изгледало да ће у тим акцијама Американцима помагати и Русија. Међутим, таква могућност је прецизно предвиђена у Српској речи још у време када су социјалисти у Народној скупштини Србије доказивали да њихова политика ужива подршку америчке администрације.

Зато, уместо што прижељкују да се Јељцину догоди народ са исходом сличним ономе у Новом Саду или Титограду, српски социјалисти би требало да учине све да му помогну. Јер на свим великим руским прекретницама које су се десиле последњих година Јељцин је изабрао, као што је већ речено, демократске путеве.

РАСКИД ПОЛИТИЧКО-ЉУБАВНЕ АФЕРЕ

ДРАГИ ЦОН?

Директно подржавајући кампању пораженог Буша, Мејџор је односе са Клинтоном довео до оне тачке на којој се британско-амерички односи враћају односу пса и мачке...

**Специјално за „Српску реч“ из Лондона:
Сандра СКОКО**

Деветог септембра 1992, **Американ Ерлајнз** авион, слетео је на национални аеродром у Вашингтону. Путници су били два старија члана Конзервативне партије, (познате и као торијевци), из изборног тима **Џона Мејџора**. Мисија — ревитализација **Џорџа Буша** у његовој председничко-реизборној кампањи. „Буш је изгубио поверење након пустињског рата у Кувајту, па је позвао нас да дођемо“, рекао је лорд **Денис Хејли**. Председник Конзервативне партије био је упознат с чињеницом да његова два званичника путују за Америку с намером да покушају да спрече и зауставе избор Клинтона за председника У.С.А. Али, вратили су се као губитници. Сада тај акт може имати озбиљне последице за даљи однос Британије са најјачом светском нацијом. „Нема сумње да је Клинтон био јако иритиран Мејџоровом отвореном подршком Бушу“, потврђује сер **Џон Лејси**, док **Филип Каизер**, бивши У. С. дипломата у Лондону, додаје: „Знам да је Клинтон био љут на Мејџора, а његови политички сарадници били су бесни и дубоко увређени“.

Два старија члана Конзервативне партије, сер **Џон Лејси**, директор кампање, и **Марк Филброк**, председник кампање, одлетели су за Америку у нади да ће поновити успех претходно одржаних пролећних избора у Британији. Изборна ситуација у Британији (торијев-

ци — лабуристи), и Америци (републиканци — демократе), била је толико слична, да су Бушови људи одлучили да траже спас од оствариоца победе у Британији, како би омогућили Бушу да сачува власт и победи на изборима. Ова два Енглеца, данима су држала предавања и давали савете Бушовим републиканцима о начину вођења кампање. Откривали су своје, за Мејџора успешну, реизборну стратегију. У Британији порука је гласила: „Не можете веровати лабуристима, стога их не можете приуштити“. Та порука је, што се и показало, јасно усмеравала на прави пут — торијевцима у загрљај. Била је ефектна и окренула гласаче. За само три недеље, иста ТВ реклама могла се видети и на америчкој телевизији. Порез и поверење, биле су две главне теме Мејџорове кампање. Порез и поверење, постале су две главне теме Бушове кампање.

Вест о посети конзервативаца, доспела је и до демократског изборног тима. Клинтон ставља свој тим у приправност, упозоравајући на сличност у вођењу Бушове и Мејџорове кампање, пре чега што је ТВ пропаганда о „порезу и поверењу“ и почела да се емитује. Убрзо након овог упозорења, стиге и обавештење од **Бенета Фримана** из Литл Рока, које гласи: „Пуштају пропагандни материјал у ТВ реклами о повећању такси који је прсликан и чиста копија ТВ рекламе Конзервативне партије из Британије“. У међувремену, републиканска реклама почела је да доминира на политичкој агенди, као што је уосталом то био случај с торијевском у Енглеској. Клинтон се убрзо појављује у ТВ емисији **Ларија Кинга** и обелодањује публици у студију и гледаоцима Бушову намеру рекавши, „То је чиста лаж коју је он измислио. А измислио је зато јер је иста таква реклама била и у Британији за време Мејџорових избора, само је тада била уперена против лабуриста. Вероватно је мислио, ма шта има везе, ако је упалила у Енглеској упалиште и овде“. Ово мешање конзервативца није било у потпуности неочекивано код демократа, али тако јавна и отворена подршка и копирање изазвало је велики бес, увереженост и љутњу у Клинтоновом тиму, као и љутњу садашњег председника и прве даме

који су ову дрскост примили као личну увреду.

Ли Адвотер, још један актер ове бескрупулозне мушке, иначе Реганов прљаворуки менаџер кампање, био је чаробњак негативне пропаганде. Он је одговоран за пропаст наде демократске кампање 1988. **Мајкла Дукакиса**. Он је такође и пријатељ сер Џона Лејсија. Оно што су Ли Адвотере, Марк Филброк и сер Лејси хтели да створе, јесте страх међу америчким гласачима који се не би видео до самих избора. А тада би, наравно, као и у Енглеској, све било касно. Њихова парола је била: „Заборави сплетке, баци се на варке, оне су делотворне“. У Британији је бачена мрежа варки новинарским „оптужбама“ на рачун **Нила Кинока**, председника Лабуристичке партије, тврдњама о сарадњи са **Горбачовим**. Следећи тај пример Буш је јавно напао Клинтона оптужбама да је руски шпијун, (пошто је у својој младости био у Русији и то годину дана након што су руске трупе ушле у Чехословачку); питајући се при том, колико је пута Клинтон тамо присуствовао демонстрацијама против своје земље. Питање поверења било је срж савета конзервативаца републиканцима. Траг је даље водио назад у Британију, где је Клинтон био студент Оксфордског универзитета шездесетих година. Америка је ратовала у Вијетнаму. Клинтон, као и многи други, протестовао је поводом тога. Сада, кад је водио изборно председничку борбу, те демонстрације су, супротној страни користиле као прогонитељ. Чак су се и пустиле гласине да је тражио азил од британске владе, како би избегао одлазак у рат.

Гари Мелони је ветеран републиканске негативне пропаганде. У Британији, био је унајмљен од републиканаца да „ископа“ и „исчакча“ било шта из Клинтонових студентских дана. Плата за тај посао била је 8.000 долара. „Познат сам као један од најбољих у мојој професији, која није баш часна“, каже Мелони. Овај пут, унајмљен је од стране Чарлса Блека. „Занимала их је свака ситница из Клинтонове прошлости“, наставља Мелони и додаје: „Кад се кандидујете за председника, у тој борби све, али буквално све о вама је битно“. Било је пар антиратних демонстрација шездесетих година у Лондону. Мелони је послао у Вашингтон републиканцима извештаје и постојеће видео траке о тим демонстрацијама. „Све сам пронашао на јавним, доступним местима и у Народној библиотеци“, прича Мелони. „Није било начина на који би се Клинтон могао идентификовати са неким од починиоца инцидената, било с траке или писаног материјала. То су биле чињенице“. Републиканци су наставили даље с чеपर्кањем. Септембра прошле године, старији званичник У. С. Стејт Департамента, телефонирао је републиканском намеснику, који је поруку пренео даље и захтевао да се провере и проконтролишу подаци о Клинтону, по државним архивима, да ли је икада предавао пасош и тражио азил. Исто то урађено је и по архивима Осле и Лондона. То је био бесправни покушај да се искористи име и положај Стејт Департамента од стране Републиканске партије.

Међутим, пошто је вест о томе „процурела“, кренуло се у потрагу одговорних за тај подмукли поступак. До тог тренутка избори су већ били изгубљени, али Буш је још увек био

у Белој кући. Због злоупотребе имена Стејт Департамента, **Џејмс Бејкер** и његово особље дали су оставке, а покренуте су и тужбе против њих. Месец дана од наименовања јавног тужиоца за овај случај, Бил Клинтон је постао 42. председник Сједињених Америчких Држава. Четири минута након инаугурације, јавни тужилац запленио је сав материјал републиканаца из Беле куће, компјутера и авиона. Та истрага, међутим, неће се односити на британску владу, где су сличне претраге о Клинтоновој прошлости вођене од стране Хоум Офиса. „Било је толико непрофесионално и одвратно слушати како Хоум Офис огромном брзином тражи по архивама, иначе тајне и поверљиве, могуће податке о Клинтону, спреман да их открије америчким новинарима и републиканцима. Срећом, ничег није било“, каже Маргарет Бекет, члан Лабуристичке партије. А Кенет Кларк, секретар унутрашњих послова Британије, оправдао је поступак Хоум Офиса, што је невероватна злоупотреба моћи.

Играјући своју улогу хладног Енглеца до краја, правећи се као да се ништа није догодило, Мејџор одлази у Америку званично у посету Бушу, али се потајно нада сусрету са Клинтоном. Изабрани председник, међутим, рекао је да је презаузет да би се са њим сусрео, а уствари је играо голф. Мејџор је затим телефонирао Клинтону како би му лично честитао на победи, али упркос томе, специјални однос ове две земље на стакленим је ногама.

Ова специјална веза, основана је од стране Черчила након Другог светског рата, са Кајзером, у жељи за јачањем и сједињењем снага против Руса. Током следеће декаде,

оваква веза америчких председника и британских премијера успешно се настављала. Конзервативни премијер и републикански председник, делили су заједничке дипломатско-политичке циљеве. Током шездесетих и доласком Кенедија на место председника, британски утицај на Америку се смањило и баланс моћи је нестао. Американци су имали више користи без Британије. Али онда је дошао „специјално специјални“ однос — политичка „љубавна афера“ Маргарет Тачер и Роналда Регана. Први пут специјални однос двеју земаља постао је и специјални однос две политичке партије. „Ми у Британији сматрамо да сте ви диван председник“, ово су биле речи Маргарет Тачер упућене Регану. За узврат, лабуристи Енглеске развијају пријатељске односе са америчким демократима. При својој првој и последњој посети Регану, Нил Кинок је измамио Реганово обећање да се неће мешати у британске изборе. Наравно, Рони је то погазио, подржавајући гвоздену Леџи, следећом реченицом: „Не желим да ово на било који начин делује као мој утицај на изборе у Британији, али желим рећи да се дивим личности и политичком умећу руковођења госпође Тачер“.

Међутим, оваква подршка Мејџора Бушу није била мудра и дипломатска. Била је отворена и авантуристички несмотрена. На даље се мора запамтити да „специјални однос“ између Британије и Америке више не постоји и да се љубав распукла. Џон може причати колико хоће да воли Била, али Бил не воли Џона.

СВЕ СУ ДАВНО ПОДЕЛИЛИ

За округлим столом пољског магазина „Впрост“ недавно су седели неки од опозиционих лидера са простора бивше Југославије: Иван Звонимир Чичак из Хрватске, Милан Коменџић из Србије и Адил Зулфикарпашић из Босне. Са те пригоде издајамо нека размишљања Звонимира Чичка.

На питање да ли је рат између Србије и Хрватске резултат завере између Милошевића и Туђмана Чичак одговара: За то имам доказе, између осталог и магнетофонски снимак њихових тајних разговора. Из њих следи да је још 1990. и 1991. године утврђен чак и начин на који ће се разбити Босна. Располажем и другим доказима који сведоче о споразуму на највишем нивоу по питању рата на простору некадашње Југославије. На пример у погледу Вуковара, Туђман је жртвујући Вуковар и искористивши страдање нејужног народа стекао не само независност Хрватске, већ и име „оца народа“.

Процес стицања хрватске независности није могао да се заустави ни на који начин. То је једноставно било питање времена, рат није морао бити једини пут. Али, без рата Туђман не би могао да одигра улогу „хрватског цара“ и реализује патолошку замисао ускрснућа Хрватске у верзији из 1939.

Хрватска политичка елита инструментално је искористила популистичка друштвена расположења с циљем да земљу наведе на пут рата. Хрватски политичари морају да снесу одговорност за антагонизам Срба и Хрвата. Корен политике непријатеља лежи у комунистичкој идеологији која полази од постојања измишљених, а не реалних непријатеља. Данас су то Срби, сутра ће бити грађани који другачије мисле — Хрвати, Словенци, Мађари, Талијани итд. Не треба се надати да ће Срби из крајина пожелети да живе у границама Хрватске док не буде према њима толерантна. Жртве политичких убиства и бандитских напада у последње време нису само Срби који живе у Хрватској већ и хрватски дисиденти.

Напомена редакције: Свака сличност са „Српским царем“ и овдашњим непријатељима сасвим је случајна. Верујте нам!

КАКО ЈЕ БИТИ ТЕКСТИЛНИ ДИРЕКТОР

ДЕЗЕН ГРГЕЧА

или: како ме је са радног места елиминисао гори од мене

Све је више доказа да постоје људи (или нељуди) са неограниченим овлашћењима. У то ме је уверила одлука о престанку радног односа, која ме је једног јутра сачекала на Вишој текстилној школи у Београду.

Поменуто одлуку сам на више места однео правницима који су били изненађени, јер та одлука не садржи законски поступак. Сви су питали: имате ли ви секретара школе? Наравно, нисам им објашњавао како је истарана правница из наше школе и како се примају нови радници, јер у то је тешко поверовати. Једном човеку сам то покушао објаснити, а он ме зачуђен неколико пута питао: „Ма где је та школа? Зар у Београду? Зар тога има?“

Потписник те одлуке је **Милорад Шарбајић**, који седи на месту директора. За све који познају овог човека овако нешто није изненађење. Али, да кренемо из почетка.

Поменути директор нашао се на Вишој текстилној школи 85. године бежећи из Гроцке, јер, како кажу, радници су се спремали да му нимало нежно захвале на његовим успесима у производњи. Дошавши у школу одмах је исказао своју љубав према директорској столици, коју способни наставници избегавају. Када је сео на ту столицу одмах је тражио паре за репрезентацију. Опет су се наставници бунили: што ће то једној Вишој школи. Временом је добио и то, тако да се вођење школе све више премештало у београдске ресторане од којих видно место за узима „ГРГЕЧ“. Наравно, ово задовољство прилично кошта школу, али нек кошта шта кошта. Сад, на овај начин, директор остаје директор са звањем дипломираног инжењера, мада по Закону мора имати научни степен доктора наука.

КВАЛИТЕТ ШПРИЦЕРА

Када сам у априлу 90. године дошао у школу да њему будем асистент прво што ми је ставио до знања било је да морам подржавати његову „струју“. Седнице наставног већа биле су у то време циркус. Поменути директор користећи своје умеће избацивао је са посла једну наставницу са звањем доктора наука. Прво је из ината укинуо њен предмет, затим укинуо сва слободна радна места на која је могла бити распоређена и дао јој отказ.

Оно што ми је прво пало у очи, а са чиме се слаже већина људи из текстилне струке, јесте скромно знање овог човека из струке. Право је чудо како је он завршио факултет и ко му је дао пролазне оцене. Несхватљиво је да данас он предавања диктира студентима и, што је још горе, та његова предавања је писао претходни професор који му их је и дао. Једина његова новост је оригинални

превод једног проспекта. Међутим, скромно знање у струци не значи да способни могу бити испред њега. Сада му је велики проблем створио нови Закон о вишој школи, који елиминира самозване стручњаке. Начин на који ће изиграти овај закон саопштио нам је на Наставном већу. Решио је да текстил прогласи за специјалну област, где нема ни магистара ни доктора наука. Значи, ако није он тај „има да нема“ ни једног таквог. Ова лаж унета у Статут школе омогућава њену и њему сличним да остану и даље у школи.

То ће даље значити избацивање из школе свих који имају већа звања од дипломираног инжењера, јер такви „мора да не постоје“. Зато, чим сам магистрирао, добио сам отказ јер по њему тако нешто не постоји. Кадровском политиком, коју д и р е к т о р води у једном од београдских ресторана сигурно ће у школу бити доведени „стручњаци из праксе“. То су они „стучњаци“ који су позатварали фабрике и сада продају машине да исплате радницима плату. Критеријум за њихов пријем свакако ће бити познавање квалитета шприцера. Овај критеријум већ је увелико у примени и у школу се не улази другачије него кроз овај кабинет. Ниједан конкурс није расписан „на слепо“. Свак је морао положити испит послушности па тек онда добити посао. Додуше, ове понижавајуће критеријуме за сада задовољава мали број кандидата. Због тога је на „механичком смеру“, са кога сам био избачен, остао само један стално запослен радник — наравно д и р е к т о р, Школа кадровски изгледа бедно, јер више има хонорарно запослених од стално запослених наставника.

200 МЕТАРА ДАЉЕ

Што се тиче предизборне кампање, када се расписује конкурс за директора њу директор организује овако. Прво не прима у стални радни однос ни једног потенцијалног конкурента. Друго, све потенцијалне кандидате стално запослене у школи позове на разго-

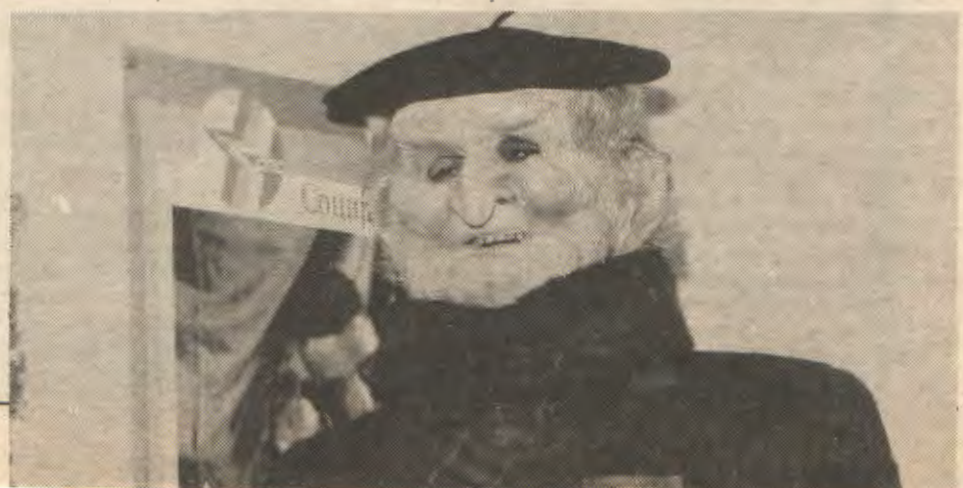
вор. Разговор почиње питањем: „Је ли, што си ти конкурисао за место директора?“ Случајно сам после тог разговора причао са једним кандидатом. По његовом мишљењу боље је да не конкурише него да га прегазе кола, нађу на степеницама и томе слично.

Ја сам се, наравно, успротивио брисању са списка живих магистара и доктора текстилних наука и препоручио свима, који не знају где се ова звања стичу, Технолошки факултет удаљен 200 метара од наше школе. Директорова реакција била је ван граница основног васпитања и свела се на то да ће бити како он одлучи којих звања има а којих нема. Та дрека ме није узбуђивала, јер свако има право да буде глуп. Међутим, нико нема право да својом глупошћу малтретира запослене и сакати генерације студената, које имају право на квалитетно образовање.

Следеће седнице Наставног већа почињале су дужим излагањима директора, која су се свела на упозорење нама да пазимо на своје понашање. Стављао нам је до знања да он има сва овлашћења и, како каже, да га не доводимо у непријатну ситуацију. Та ситуација је — када би нам, ето, он због нашег понашања морао делити отказе. Он је и тада имао неке болесне идеје о истеривању са посла и послушности њему. Сада је то стварност. Његов помоћник већ од раног јутра евидентира шта ће ко рећи и реферису му.

Иначе они који га хвале истичу његове способности. Он је, кажу, толико способан да је дао школске паре у банку и зарадио на камати. Да ли ће ове способности и даље развијати овом пољу остаје да се види. Ако то буде тако вероватно следе уносни послови шверца нафте и девиза. Можда ће се и студенти оспособљавати по овим методама. Наравно, ако буде то тако врло брзо нас чекају дезени на ћебадима, јастуцима, пешкирима..... у облику долара, немачке марке и сл.

Василије М. Петровић

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

ПОЗИВАМО СВОЈЕ ЧИТАОЦЕ ДА ИЗВРШЕ ПРЕТПЛАТУ НА „СРПСКУ РЕЧ“ И ТИМЕ ПОМОГНУ ДА-
ЉЕ ИЗЛАЖЕЊЕ ЛИСТА.

ТРЖИШТЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ НЕ ФУНКЦИОНИШЕ. „СРПСКА РЕЧ“ НЕ ДОЛАЗИ У МНОГЕ КРАЈЕВЕ
ЗЕМЉЕ И ПОРЕД ЖЕЉЕ НАШИХ ЧИТАЛАЦА КОЈИ НАМ СЕ ЈАВЉАЈУ И ПРОТЕСТУЈУ. ЈЕДИНИ СИ-
ГУРАН НАЧИН ДА ДОБИЈЕТЕ „СРПСКУ РЕЧ“, ПРАВУ ОПОЗИЦИОНУ НОВИНУ, ЈЕСТЕ ПРЕТПЛАТА.
ПОРЕД ТОГА, ПРЕТПЛАТОМ БИ ПОМОГЛИ И САМУ „СРПСКУ РЕЧ“, КОЈА ВРЛО ТЕШКО НАПЛАЋУЈЕ
СВОЈА ПОТРАЖИВАЊА ОД ПРОДАТЕ ШТАМПЕ, А ТАКОЋЕ ЈЕ ЖРТВА ОГРОМНОГ БОЈКОТА У САМОЈ
ПРОДАЈИ.

РАЗЛОЗИ ЗА ПРЕТПЛАТУ ПОСТОЈЕ — ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ! ПРЕТПЛАТОМ И ШТЕДИТЕ, ЈЕР ЋЕ СЕ
ЦЕНА „СРПСКЕ РЕЧИ“ У МЕЃУВРЕМЕНУ ПОВЕЋАВАТИ, А ВАМА ЋЕ ВАЖИТИ ИСТА ЦЕНА ДО ИС-
ТЕКА ПРЕТПЛАТЕ.

УПЛАТЕ ИЗВРШЕНЕ У ЗЕМЉИ ЈУГОСЛАВИЈА

3	МЕСЕЦА	6	БРОЈЕВА	120.000
6	МЕСЕЦИ	12	БРОЈЕВА	240.000
12	МЕСЕЦИ	24	БРОЈА	480.000

Уплате извршити у корист:
„Српска реч“ БЕОГРАД
Ж. Р. 60801-603-27562

УПЛАТЕ ИЗВРШЕНЕ У ИНОСТРАНСТВУ ЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ

3	месеци	ДЕМ 40 УСД 25
6	месеци	ДЕМ 75 УСД 45
12	месеци	ДЕМ 140 УСД 85

ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ (авионом)

3	месеци	ДЕМ 50 УСД 30
6	месеци	ДЕМ 95 УСД 55
12	месеци	ДЕМ 170 УСД 100

УПЛАТЕ ИЗ ИНОСТРАНСТВА ВРШИТИ ЧЕКОМ НА АДРЕСУ: „СРПСКА РЕЧ“ БЕОГРАД, Бранкова 13-15.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“ ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КЊИГА

1. ДОКУМЕНТИ ХУВЕРОВОГ ИНСТИТУТА
РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ БЕНЕРАЛА ДРАЖЕ
МИХАЈЛОВИЋА, страна 500, ћирилица
ЦЕНА **80.000**
2. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА, страна 230, ћирилица
ЦЕНА **40.000**
3. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
СЕЋАЊЕ ИЗ РАТА, страна 230, ћирилица
ЦЕНА **40.000**

СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА ИЗ ДОБА РАТА

СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА
ДОБА РАТА

ПОРУЧБЕНИ КУПОН

„Српска реч“ (за ИП „ЧИЧА“)
Бранкова 13-15, VI спрат, 11000 Београд Тел. 011/620-891, 628-242

Поручујем књиге

под редним бројем _____ за укупно динара

(презиме, име оца и име)

(занимање)

(број поште)

(седиште поште)

(улица)

(број)

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датих бројева телефона.

ИЗУЗЕТНО ВРЕДНЕ КЊИГЕ — ПОВОЉНЕ ЦЕНЕ

Ђорђа Божовића

УПЛАТИТЕ ПРИЛОГ НА ЖИРО
РАЧУН:

60811-620-63-0119-55-00119-4

девизни рачун:

60811-620-63-72701-0119-07-

Седиште фонда је у Улици
Кирила Савића 6 Београд
тел: 011-467-315

ГОРАН МАРКОВИЋ, ФИЛМСКИ РЕДИТЕЉ

Разговарала: Славица
ТАНАСИЈЕВИЋ — ЛАЗИЋ

Приказивањем „Пластичног Исуса“ ових дана Телевизија Београд/изнова преиспитује и актуелизује ауторе тзв. „црног таласа“ у југословенској кинематографији. Шта је Ва-ша тзв. „чешка школа“ научила и преузела од цриоталасоваца?

„Црни талас“ је био једна од најснажнијих демократских манифестација шездесетих година и представљао је једну од најзначајнијих културних појава послератне Југославије. Био је у неку руку шанса ове земље да продре у свет својом културом, а Бога ми, и демократијом. Међутим, анатемисање и прогон аутора „црног таласа“ — ту пре свега мислим на Жики Павловића, Сашу Петровића, Душана Макавевеја и Желимира Жилника био је почетак и увод у један обрт који је у многоме уназadio ову земљу и који је извесно био почетак овог што имамо сада. Наиме, шездесетих година у време тзв. привредне реформе, изгледа да је бивше југословенско друштво решило да се окрене европским тековима и европској цивилизацији и онда се нагло од тога одустало. Комунисти који су били на власти су се уплашили да ће демократијом изгубити власт и вратили су се комунистичком концепту друштва. Једна од манифестација тог повратка био је и прогон „црног таласа“. То је у малом катастрофа ове земље и мислим да је због тога изгубила не само култура, већ и цела бивша Југославија. Мислим да се о судбини Југославије одлучивало шездесетих година. Тих годна је пропала Југославија. Шансу коју је имала да преживи није искористила.

Ја сам имао велико страхопоштовање према свим тим ауторима. Био сам студент када су они били на врхунцу и моја каријера је почињала када су они били онемогућени да раде. Не само да нисам могао да снимам филмове какве су они радили, већ сам хтео да снимам другачије филмове. Они су на мене утицали утолико што сам хтео да будем другачији од њих. Цела моја генерација је направила другу врсту кинематографије. То нису били директно политички ангажовани филмови, већ социјално ангажовани филмо-

ЗИНУЋЕ ИМ

ви са другачијом естетиком, формом која је била знатно школованија и више произашла из едукације. Они су били људи велике опште ерудиције и филмске интуиције, за разлику од нас који смо се пре свега ослањали на филмско знање. Талас који је настао — Карановић, Караклајић, Паскаљевић, Зафрановић и Година, сасвим је друга врста кинематографије која није имала директне везе са црним таласом. Касније се испоставило да смо ми у

пепелу онога што је остало од „црног таласа“ дигли нову кинематографију која је имала много успеха у иностранству. Наша генерација је учинила много на афирмацији југословенског филма, иако не мислим да су наши филмови бољи од филмова „црног таласа“, који су били угушени и без могућности да стекну било какву афирмацију у иностранству.

Појавили сте се као филмски аутор у периоду поопштравања цензорских мера и уп-

рос томе ипак некако опстали. Како Вам је то пошло за руком?

Ми смо научили да се изражавамо алегоричама и у то време је то био једини начин. Данас, када нема цензуре и када можете урадити било шта, постоји економска цензура, или она да припадате једној нацији која је прогоњена у свету, што је још горе. У оно време је постојала класична самоцензура и контрола путем парадржавних института, као

што су „Савети“. Ми смо научили да се тема бавимо на индиректан, алегоричан начин и сви наши филмови су били алузија на неке политичке појаве. „Црни филм“ је имао директан ангажман, директно се сукобљавао са друштвом и научио нас да се суптилнијим, исто тако ефикасним али мање директним оружјем супротстављамо репресивном друштву. Сви су знали о чему се ради, али то експлицитно нигде није било показано. Отуда су наши филмови имали приличан број гледалаца. Сваки од мојих филмова је само у Београду имао преко 200-300.000 гледалаца, а у Југославији по милион и по, два. Публика се враћала у биоскоп налазећи масовну заверу у нашим филмовима против онога што је забрањено. У нашим алегоријама налазила је задовољење својих политичких идеја. Мислим да су наши филмови одиграли огромну улогу на освешћивању људи. Сада су времена другачија и алегорије нису потребне. Сада је све могуће рећи директно.

Пошто сте рекли да је данас могуће снимити све, да ли бисте се подухватили рецимо филма „Слоба и ја“ овог тренутка?

Са становишта филма, убеђен сам да је потпуно немогуће бавити се садашњим тренутком док се све ово догађа. Филм није телевизија, филм није ТВ дневник. Филм је нешто што сагледава, схвата, талочи. Чисто по-

литички филм за мене представља нешто што ме не узбуђује и ја гајим извесну врсту аверзије према филму који је чисто политички. Политика је латентно присутна у свему — у прављењу хлеба или у монтажи компјутера, али она не сме да буде доминантна. Ако је само то и ништа више, онда је такав филм по мом мишљењу безвредан, он је нека врста порнографије. Пошто је порнографски филм окренут искључиво гениталијама и сексуалном чину који камера војерски региструје, тако исто и у политичком погледу филм не сме да буде само политичка порнографија.

Ова Ваша тврдња ће вероватно наићи на бес оних који сматрају да је обавеза ствараоца, посебно у овако драматичним околностима у којима живимо, да до гуше урони у политику и да интелектуалци данас немају право на ћутање.

Ја, напротив, налазим да филм треба да буде бег од политике. Можда би требало правити филмове који данас уопште нису политички ангажовани. Мој бивши студент и садашњи цењени колега Срђан Драгојевић је филмом „Ми нисмо анђели“ направио филм који уопште не перцепира садашњи тренутак и доживео је огроман успех. Политика је толико јака и збивања су толико снажна да филм може само да буде слабији од тога. Ако имате некрофилну телевизију која од јут-

ра до мрака непрекидно приказује распадајуће лешеве и просуте мозгове, не можете снимити ништа исто тако шокантно. А све што снимите доћи ће са великим закашњењем у односу на ТВ дневник. То није дисциплина у којој филм трчи, с тим се не треба такмичити. Али, Телевизија не може да извуче мудри и људима корисни закључак. Дневна политика и Телевизија не могу да покажу људима за шта вреди живети, а за шта не вреди. Филмови то могу.

РАТ ЈЕ ИСПИТИВАЊЕ СЕБЕ

Талас критичких филмова о рату у Вијетнаму преплавио је америчку кинематографију тек десетак година после његовог завршетка. Кроз колико година ће српска кинематографија промишљати над крвавим ратом у Босни?

Ни сада ни скоро сигурно нећу ништа снимати у вези с овим ратом. Када сам снимао филм „Вариола вера“, било је прошло тачно десет година од праве епидемије богиња. Толико времена ми је требало да прикупим документе, разговоре са лекарима, да сагледам политички и социјални аспект да бих могао да исконструирем причу која се бавила епидемијом а осуђивала је друштво. Рат је толико комплексан и ужасан, да је потпуно бесмислено да ја почнем да се бавим различним причицама којих има на хиљаде. Сваки човек који је био пет минута на ратишту ће вам испричати такве потресне ствари, да не треба уопште снимати и филм о свему томе. Филм после извесног времена може да пронађе неку филозофију, поетику и историјску поруку коју је тај рат донео, али за све то је потребно време. Мислим да ће о овом рату бити толико потресних и стравичних докумената, да ће филмови моћи да се баве само измишљотинама или комбинацијама свих тих искустава. Немогуће је филмом конструисати рат као што је овај, то је бесмислен посао. Посао науке је да објасни тај рат, а посланство уметника ће бити само да испитују шта се десило у људским душама, а не шта се де факто десило. Не можете преузети стварне догађаје и буквално их пренети у свет драме, који је апартан свет.

Да ли би данас у Србији било могуће снимити један критички филм о постојећем режиму?

„Сви ти носноци примитивног грокћућег режима и свести која влада, кад-тад ће зажелети да буду фини и нормални, а тада ће упасти у замку и мораће да се обрете правим вредностима и правим људима који ће их тада срушити. На жалост, ти људи су сада у мишјој рупи, побегли, ћуте. Међутим, ови не могу да живе без њих. Захелеће да буду цењени, са опраним косама, без црног испод ноктију, да поправе зубе... Тада ће у њима настати лом и настаће контра талас. Мислим да то није јако далеко“, каже нам редитељ који се не стиди београдског порекла и који је ових дана, како сазнајемо, доживео да му демолтирају стан, о чему није желео да говори.

Тек, ваљда, да га упозоре да Београд није Париз и да наш „аривистички стампедо“ воли да газу траву баш у београдском кругу.

ДУПЕ ДА БУДУ НОРМАЛНИ!

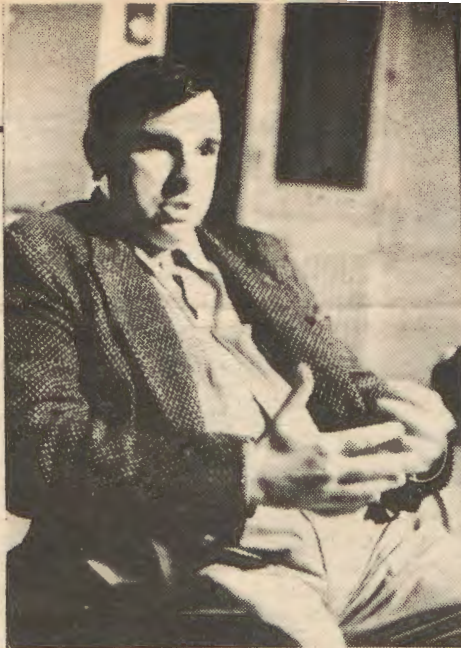
Не могу да Вам кажем датум, али сигурно не овог секунда. Доћи ће то само по себи. Сигуран сам да ће када прође овај ужасни рат, када стане убијање, вал људског размишљања бити окренут ка томе шта се дешава и ко нас је у то увало, ко је крив... У овом тренутку читав један ратни механизам потпирује и одржава тај рат до крајњих могућих граница људске издржљивости зато што зна да ће једино тако опстати. Сигурно неком тај рат треба на свакој од зараћених страна. Кад ти људи остану без тог рата, онда ће полако доћи до освешћивања, преиспитивања и самоиспитивања и у кинематографији.

Америка није испитивала рат у Вијетнаму, него је испитивала себе. Са кинематографског становишта је интересантно шта је тај рат значео за Американце, какву је промену у визури целе те нације донео. Сигуран сам да ће овај рат у крајњој линији довести до стравичног освешћења ове нације и нисам сигуран да он није био неминован. Ми смо 50 година живели у потпуно лажној ситуацији. Били смо корумпиран народ од стране једног режима који је еквилибрирајући између Истока и Запада стално добијао некакве кредите и стално поткупљивао своје грађане. Нико ништа није радио. Овај рат ће по мом мишљењу у нама, поред низа негативних ствари, ипак произвести нешто што ће нам помоћи, а то је да ћемо морати да се навикнемо да радимо, да стварамо, да устајемо у рану зору и да се цео дан боримо за свој живот — као што радје ствараоци. Да се више не опуштамо очекујући друге који ће нас издржавати. То је било друштво које је одгајило читаве генерације без икаквог система вредности. Комунистичко друштво је укинуло појам породице, појам одговорности, појам поштења и данас имамо етичке инвалиде које морамо научити да живе по новим нормама. Последица овог великог броја криминала и злочина је зато што су сви ти људи, осим рата, изашли из друштва које није имало систем вредности. Нема више ни поштених мајстора, нема ни добрих и одговорних лекара, сем појединачних случајева. Када одете, рецимо, у Француску и дате слику на развијање, можете бити сигурни да ће тај мајстор урадити најбоље што може. Овде нема ни правне ни моралне одговорности, да вам је мајстор уопште мора урадити. Можда ће овај шок и рат који смо доживели, родити потребу у нама да се супротставимо јединим новим системом вредности. Ја то нећу доживети.

ПРЕПОЗНАВАЊЕ АРИВИСТА

У прошлом броју „Српске речи“ Синиша Ковачевић је помало дрско полемисао са Вашом изјавом да Вам је домовина од Славије до Калемегдана. Шта сте тиме хтели заправо да кажете?

Нисам читао интервју Синише Ковачевића, који ми из даљине помало личи на аривис-ту, а арилизам је поново, други пут после рата, снижио цивилизацијски праг Београда. Наиме, свуда у свету у градове долазе људи из других градова и села и то није ништа ненормално, чак је врло здраво. Урбане средине, као што је Париз, примају дошљаци и они Паризу дају тзв. свежу крв, а преузимају цивилизацијска достигнућа и искуства и то се спаја. Оно што се догодило у Београду је ненор-

мални процес; овде су аривилисти, а то су људи који су спремни за било какав неморални чин само да би се докопали власти и простора за живот — то дакле нису дошљаци, надјачали и квантитативно и квалитативно. Овде влада бесна борба за влашћу и простором за живот. Први ариivistички талас је дошао после рата и тада је било скоро срамота бити урбан човек, бити грађанин. Партизани су форсирали примитивизам и сељачко виђење света и било је скоро опасно бити грађанин. Сви који су били грађани, умели да једу виљушком и ножем, и нису пљували на патос, сматрани су опасним по режим. Шездесетих година децa тих ариivistа донела су један урбани талас и Београд је поново почео да личи на град, имао је шансу да заличи на Европу. Међутим, овај рат и талас избеглица и придошлица је поново створио ариivistички удар. Београд је данас страшнији и примитивнији град него шездесетих година. Овај режим и економска криза су, прогањајући мислеће, урбане људе учинили да велики број освешћених интелектуалаца напусти Београд. Када одете у Париз, Монтреал или Њујорк, сретћете стравичан број Београђана — доктора, архитеката — сви паметни људи су заправо Београђани. Тамо је крем београдске интелигенције. Смакнут је урбан и цивилизован свет и поново је исфорсиран примитиван слој који је сада више него икада на власти. На сцени је тортуре којом примитивци држе за гушу цивилизоване људе и то је оно што Београд чини једним од најжестивијих градова на свету — не само због беде, глади и прљавих улица.

Ариivistичким штампом, предратних 360.000 становника Београда које је комунистичка власт, махом растерала по провинцији, догурао је до два милиона. Страх који су Ваша и моја мајка имале у Београду пред партизанским првоборцима који су им 45. године умарширали у станове и животе, имамо и Ви и ја данас — првоборци из једног другог рата тражећи своје место под сунцем — а где до само у Београду, унели су несигурност и освајачки дух. Да ли је време да се о томе отворено говори?

Када изађете у Кнез Михаилову и погледа-те те физиономије, све вам је јасно. Ја говорим о Кнез Михаиловој, јер је ту мој завичај. Рођен сам у „Руском цару“ и сматрам потез од Калемегдана до Балканске улице својим завичајем, даље не. Када дакле зађем Кнез Михаиловом улицом у којој су рођене моје бабе и деде, правим компарације са оним

што знам о том граду, и оним што сада ви-дим. Ја познајем сваки детаљ историје мога града — не говорим критички зато што сам снос и што бих желео да живим у граду где су сви пицани. Не, мени треба један цивилизацијски ниво, праг испод кога не би требало ићи. Тај праг је сада дубоко поткопан и ми живимо у периоду екстремног примитивизма који је одлична подлога за стварање тоталитарног друштва, за фашизам који се јавља. Мислим да је тај примитивизам свесно форсиран да би се припремио терен за увођење фашизма. Сигуран сам да до тога није случајно дошло, да се све није десило простом променом слике становништва. Тај процес је почео са новокомпонованом културом која је, сетићете се, још пре десетак година узела маха. То подилажење мизерном укусу отворило је врата популизму који је донео примитивизам. Плебс је фаворизован и изведен на највиши могући ниво, на рачун оних који мисле, који су цивилизовани. Та диспропорција је отворила врата фашизму. Све је то урађено са сазнањем да то користи тоталитарног свес-ти. Највећу кривицу за то носе они који се нису одупрли томе. Београд је морао да има снаге да се томе одупре и они који су побегли и живе по разно-разним градовима немају утехе због свог жала за Београдом. Прво — зато што су побегли. Друго — зато што тај Београд више не постоји.

Ви сте још увек овде?

Ја сам се одлучио да останем зато што сам јако везан за овај град. Иако ми се у последње време дешавају ствари које ми дају до знања да би требао да одем одавде, ја се на то не одлучујем и не верујем да ћу се на то одлучити. Неки људи су почели да се баве мноме и покушавају да ме истрају из овог града.

Да ли бисте нешто више рекли о томе? Не.

ТРЕБАЋЕ ИМ ПРИЗНАЊЕ

На коме лежи кривица за неуспех демократских снага на прошлим изборима — на слабој опозицији или на народу неспремном да живи по демократским принципима?

За разлику од осталих источноевропских земаља, ми смо живели као богови — били смо корумпирани новцем, а с друге стране цивилизацијски праг нашег народа је страшно мали, јер је он примитиван. Београд је небитан — ових неколико општина у којима је победила опозиција не чине Србију. Популизам је знао да ће га примитивци изнети на власт. Онај ко је изабрао популизам — изабрао је победу. Једино што је та победа Пирова, јер тај свињарски укус и свет свињарског тора ће кад-тад засметати онима који су те свиње истерали из тора и они ће пожелети да живе нормално. Када буду пожелели да живе нормално, схватиће да су готови. То је наша трагедија за коју кривицу сноси комунистички режим који нас је корумпирао и отупио нам моћ отпора. Да смо се патили као што су се патили Румуни или Чеси, можда бисмо се врло лако ослободили комунизма и прешли у демократију. Авај, ми смо живели боље него Американци. Били смо поткупљен народ и то сад плаћамо.

Има ли места и за мало оптимизма?

Сви ти носиоци примитивног грокћућег режима и свести која влада, зажелеће кад-тад да буду фини и нормални. Употребљују један колоквијални израз — „зинуће им дупе да буду нормални“, а тада ће упасти у замку и мораће да се обрате правим вредностима и правим људима који ће их тада срушити. На жалост, ти људи су сада у мишјој рупи, побегли, ћуте. Међутим, ови не могу да живе без њих. Зажелеће да живе нормално — да буду цењени, са опраним косама, без црног испод ноштију, да поправе зубе...

Тада ће настати лом и у њима самима и настаће контра талас. Мислим да то није тако јако далеко и да није немогуће. Потребно је само да престану да воде овај рат, јер је рат њихов главни алиби. Догод траје рат, они су на сцени — примитивци владају у ратним околностима. На крају, они ће у мирним околностима почети да зарађују паре, а зажелеће да те паре претворе у дух и нешто што су људске вредности, а то неће моћи сами. Требаће им ови које су прогонили. Тражиће их сами назад. Црнцанског су молили у Лондону на коленима да се врати. Тако ће и ови моли-ти да се врате Шијан и Карановић. Чак и нај-гори зликовци, ратни профитери, већ облаче кравате, мењају имиџ и покушавају да се претворе у регуларне грађане. То је прва фаза. Следећа фаза је — требаће им признање да су нормални. Тада ће позвати нас.

Плашите ли се фашизације?

Ми смо одавно у томе. Ја се бојим да ће

нама људи из Крајина диктирати начин живо-та, да ће нам објашњавати како се иде београдским улицама. То је могуће. Неће бити све тако црно када престане овај рат, што је веома компликовано у овом тренутку. Колико ја знам, ратови се завршавају победом једне стране, а не потписима. Овде још увек нико није победио и не видим близину краја рата. Сви су поражени. Када би се десило неко чу-до и завршио рат, нисам сигуран да би та ру-ља и бесловесна примитивна маса и даље могла да влада тек тако.

БЕОГРАДСКА СТРАНКА

Богдан Тирнанић је, коментаришући од-лазак независних београдских интелекту-алаца у Француску, међу којима сте били и Ви, рекао да Србију могу да представљају само страначки ангажовани људи. Какви су Ваши утисци после тих разговора које сте водили у Француској?

Тирке је мој бивши пријатељ и један од ретких Београђана који још постоје у овом граду и сасвим је бесмислено да се нас дво-јица свађамо преко новина. Ја мислим друга-чије — не можеш проживети цео живот, а да ништа не урадиш за себе, своју савест и свој народ.

Не бавим се политиком али сам сматрао да морам тих десет дана да инвестирам у по-кушају да побољшам слику коју свет има о мојој земљи. Прошао сам врло лоше са тим искуством и схватио да човек индивидуалним напорима не може много да уради. На крају, ко је имао успеха? Ја сам разговарао са же-ном француског председника, са министром иностраних послова, са министром културе, са генералним секретаром европске заједни-це у Стразбуру и са педесетак најистакнутијих француских интелектуалаца. Ко је из странака ове земље имао икаквих сусрета, осим са кондуктером у возу за Париз? Ко је примљен тамо као саговорник? Ја имам дужност да пренесем трагичност тренутка у коме се на-лази мој народ, ако ми се указала прилика за то.

Српски медији су са дозом злонамер-ности пропратили Ваш пут. Да ли су ефекти у Француској нешто бољи?

Мизерни коментатор телевизије Србије, Грубач, наравно да ме није изненадио, али ме је изненадио дописник „Политике“ за кога сам мислио да је независан човек. А који је извештавао селективно, базирајући текстове на опаљкавању, тако да је баш због њега и његовог извештавања рецимо, Борка Пави-ћевић добила отказ у Београдском драм-ском позоришту као директор Дrame. На ог-ласној табли био је истакнут чланак дописника „Политике“ и он је учинио да та жена буде от-пуштена. Ја немам никаквих физичких после-дица, осим приватних непријатности. Цело-купна српска штампа, укључујући и Тиркета који је био циничан и само циничан, запањила ме је количином агресије и негативне енерги-је којом је пропратила нашу посету. Нико у то-ме није видео ништа добро. И у Француској штампа није пропратила наше разговоре, јер ни тамо нико не одговара да Срби добију неке добре поене.

Припаднике Београдског круга често оптужују да су национални. Како Ви осећа-

те своју националну припадност?

— Нација којој припадам је београдска. Ја сам Београђанин по националности. Мис-лим да је то једна посебна врста нације која се битно разликује од, рецимо, Шумадинаца или од Крајишника или Црногораца. Она има схватање света које је дијаметрално различи-то од других. Уосталом, то се видело и на овим изборима, јер је Београд другачије гла-сао, нарочито централне општине. Не кажем да смо бољи од других другачији смо. Ми, на-равно, не тражимо никакву своју републику — то је бесмислено. Мислим да Београђани морају инсистирати да им посебност буде призната, да они нису исто што и они из Ниша, Лесковца, или из Земуна. То су други људи са којим ја имам врло мало заједничког. Много боље разумем Парижане него Зајечарце, мо-рам да признам.

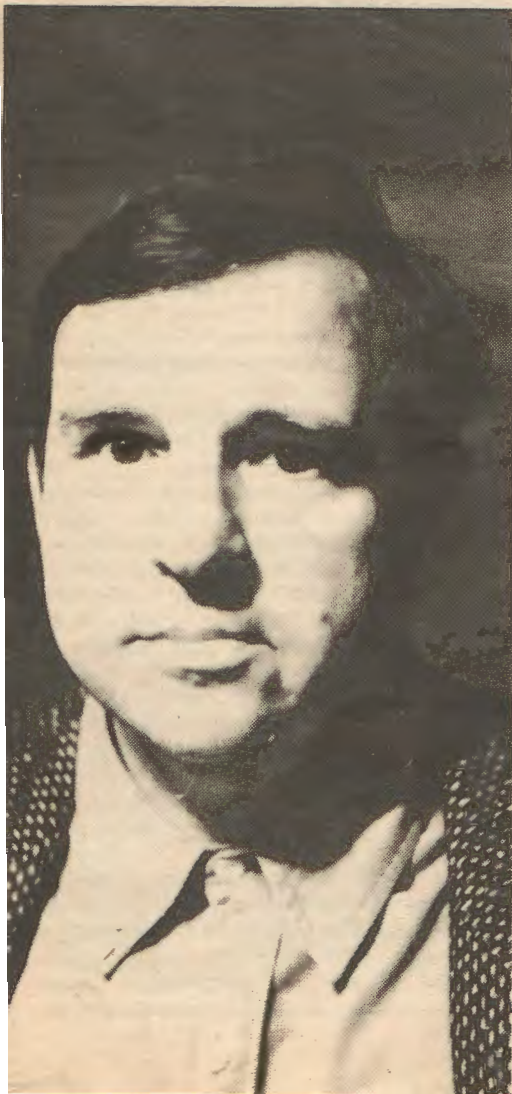
ЛОКАЛНИ РЕДИТЕЉ

Јесте ли у некој странци?

Интелектуалци су по дефиницији људи који имају сопствено мишљење. Према томе, нуж-но се разликују од једног до другог случаја. Интелектуалци као група која се заједнички понаша на исти начин, је контрадикцио ин ад-јекто. Чим неки интелектуалци почну исто да се понашају, онда је то сумњива интелектуал-на позиција. Ја признајем да интелектуалац може да буде партијски ангажован и призна-јем Матији Бећковићу да може да ради у Де-посу његово дело дубоко ценим. Али такође, никад у животу не бих ушао ни у једну партију, ни у какво политичко тело. Тај Депос ме ника-да не би видео, иако ценим Матију. Моја инте-лектуална обавеза је да мислим другачије од Матије Бећковића.

Кустирици се одласком из Босне десило исто што и Тарковском који је отишао из Русије — далеко од свог поднебља направи-ли су неуверљиве и слабије филмове — први „Сан Аризоне“, други „Жртвоприно-шење“. Да ли бисте могли да снимите ван Београда?

Мој опус је за наше околности приличан — урадио сам осам играних филмова, једну телевизијску серију и доста документарних филмова на телевизији, а професор сам Фа-култета драмских уметности. Имам ствара-лачку и личну стабилност овде, моје корење је дубоко и у плодном тлу и нисам имао ника-да потребу да радим ван земље. Имао сам неколико пута изразиту шансу да радим и ос-танем напољу, али никада ни у једном тренут-ку нисам помислио да бих могао тамо да стварам и живим. Ја сам локални београдски редитељ и мислим да у том локалном има не-чег космополитског. Убеђен сам да филм мо-ра да се бави малим локалним стварима, сас-вим специфичним, каквих нема нигде на све-ту, а да су му значења свеопшта и свима пре-познатљива. То је једини смисао мог постоја-ња и мог рада и мени друго ништа не треба. Док могу тако, немам разлога да одем. Ја сам скроман, немам прохтева, немам ни же-ну ни децу, не пушим и не пијем — моји су из-даци нула. Професорска плата ми је чак су-вишна, односно више него што ми треба.

КЊИГЕ: ЧИТАЊЕ АНТОНИЈА ИСАКОВИЋА

„... сви смо ми онда били на белом хлебу, стајали на белом камену, имали добровољце за више циљеве, спремне сваког трену да се суноврате, цигерице своје да изгњече, али се посао завршавао. Што су се виши циљеви покварили — нисмо криви. Али, неко јесте крив! Знаш, понекад ми се чини да га пронађем, сустижем, као ону лажну коску у трци паса која непрекидно измиче.“ Антоније Исаковић: *Миран злочин* (трен 3)

Ни читање које у вама изазива слагање, поштовање, дивљење према појединим књижевним решењима, није увек лако; писац је тај који читаоца, у почетку увек другачијег од себе, придобија за своју причу, своје виђење света, свој књижевни метод и укус. А какво ли је тек оно читање које у вама изазива отпор, противљење, где осећате како вас аутор непрекидно враћа на танак лед своје сумњиве а агресивне аргументације, с упорном намером да вас доведе до свога циља који психолошки, интелектуално, морално, искуствено, животно, генерацијски и како год хоћете није и **ваш**? Овај текст је прича о једном таквом читању, о осамљеничком рвању са немалим и дуготрајним лукавством писатеља Антонија Исаковића, незаобилазне фигуре наших школских лектира и наше највеће културне институције, свиклог да у својим читаоцима види само трпељивог и ћутљивог Чеперка, помирљиви и безгласни облик за све садржаје које ће у њега, милом или силом, утиснути — по свим правилима конспирације, илегалне и „демократског централизма“ — макар за будућа нека поколења, ако ова измишљена, опрљена свим могућим последицама њихове бескомпромисне и савршено организоване битке за новог човека и светлу будућност.

Роман као што је *Миран злочин* настао је мирно, свесно и савесно, одано и послушно, истомислеће и једнакоосећајуће, из шињела, крагне, рукава, поставе и дугмића трилогије *Време зла* Дробрце Ћосића. Ко помисли да је ту крај невоља, бара се — невоља је то коју живимо, дишемо, једемо у све скромнијим нашим порцијама, удишемо са неуморног малог екрана; невоља је то око које се свесно и несвесно, видљиво и невидљиво делимо, грицамо, уједамо, и на издајнике и родољубе, чисте и мање чисте распарчавамо; невоља је то због које нам деца руски а не „амерички језик“ за учење препоручују незнајци сопственог језика... Уместо да кажу да учимо све што стигнемо, што можемо и не можемо, што је било и што јесте, не бисмо ли своја знања увећали и само тако своју памет сачували.

Шестстотина страница прозе исписује Антоније Исаковић, у критици познат по сажетом стилу, огољеној реченици, шкртом језику, шкртом дијалогу итд, шестстотина страница данас, док хара нови рат, готово у свему утемељен у заблуде и грехове претходног, да би испричао Чеперку како је друг Падеј (Коста

Овај текст је прича о читању „Мирног злочина“ Антонија Исаковића, о осамљеничком „рвању“ са немалим и дуготрајним лукавством писатеља који је незаобилазна фигура наших школских лектира и наше највеће културне институције. Писатеља, свиклог да у својим читаоцима види само трпељивог и ћутљивог Чеперка, помирљиви и безгласни облик за све садржаје које ће Исаковић, милом или силом, утиснути у њега — по свим правилима конспирације, илегалне и „демократског централизма“.

Пише: Љиљана ШОП

ВИДРЕ

Костић!) испричао Арсенију, како је неко испричао некоме (у богомданом дијалектичком тројству јатака, илегалца и народа) како је... Шта? Како је тај друг Падеј лагано разумевао шта је то „миран злочин“, убивши Петра Веровића који му је био више него брат, а да буквално не пуца у њега, изгубивши вољену жену (али да не пуца ни у њу, већ да јој омогући жртвовање), изгубивши верне јатаке (оца и сина Жујовића) и још понеког успут, логичним грешкама револуције или и неизбегним грешкама у савршеној организацији своје безгрешне партије. И све то да би друг Падеј, а с њим коначно и ми, сироти Чеперци, схватили сурову нужност „мирног злочина“, о којој су много тога већ знали генерацијама искусни јатаци и сељаци наши, огледало наше народне душе. Не само знали, већ и разумевали, подржавали, помагали, одобравали, извршавали — темељи наши хајдучки, узданице наше косметске, дуговечници наши мудри и лукави, уземљени и унарођени, со претрајавања нашег и вечите обнове наше!

(Ех, господине Исаковићу, ја ваше муке разумем али их не делим с вама; знам да сте

рано видели, осетили, доконали, па можда и дубоко веровали да се и миран и немиран злочин мора извршити, ако га нисте и сами, као и ваши књижевни јунаци, извршавали (уосталом, један од ваших најдобронамернијих и највернијих тумача литературе коју пишете, Петар Џаџић, који зна шта књижевност јесте добро као и ја написао је овако: „Закон природног одабирања чинио је своје: они ратници који су преживели рат, укључујући и фиктивног приповедача ових прича који је, свакако, алтер-его самог писца (подвукла Љ. Ш.), то су они природом одабрани момци, „кадри стићи и утећи“). Ја се са Џаџићем доведе, као ретко кад, слажем, али се, истог момента, и разилазимо: алтер-его самог писца није требало да испишем све ове беле странице под суштинском (каткад мање а каткад више маскираном) одредницом тако треба, а ви сте сав свој списатељски хабитус преточили у недвосмислено уверење да тако треба. Као трагови у снегу ваших сиротих илегалца, тако се по белини ових шестстотина страница тужно распознају трагови оваког вашег уверења и правдања за то уверење, а ту вашом, а не мојом грешком, виси претња да се разговор о књижевности, до којег је мени стало, претвори у разговор о нечему другом, наиме, о намерама, циљевима, заблудама, траумама, правдањима, о одбрани вашој, и истомишљеника ваших, у ро-

мансијерске обланде увијеној, од другачијег схватања историје, смисла живота, хуманизма, индивидуализма, људскости ако хоћете.)

Израњам из овог пасуса текста у загради свесна узалудности покушаја да дође до дијалога, започетог на изванредан начин пре једне деценије, када се моје мишљење о *Трену 2* битно разликовало од тадашњих унисонних похвала и хвалоспева „храбрости“, „раскидању велова са табу-тема“ и слично. Сва немала каснија сазнања о Голом отоку показале да сам тада, као политички аналфабета, вођена књижевно-критичком интуицијом, с правом замерала идеолошку обојеност и тенденциозни одбир грађе („Исаковићев повратници, сви до једнога, бивши су револуционари стамених биографија, као да другачијих голооточина није ни било“, писала сам тада), као што сам у Исаковићевој функционализацији лика Великог Вата видела намеру да он „постане продужена рука једног наново идеологизираних и идеологизирајућег модела“. Такође, те 1982. године, говорила сам о Исаковићевом приповедачком оквиру као о „понављању наративног облика, исте конструкције, истог

елиптичног израза, истог стила, вазда једнако обојене, грађене и моделиране реченице", о „узама и замкама тако једнообразног модела који прераста у манир, у удобност несклону језичким, стилским и иним литерарним трагањима", подразумевајући тада **Трен 1** као креацију коју писац претвара у клише, у монотонију истоврсних монолога различитих јунака, између осталог и зато што сам не зна да напише другачију, сложенију, нијансиранију реченицу која би била израз друкчијих психолошких, па и списатељских потреба и умећа. Деценију касније, сматрам да исте грешке постају грех („миран злочин") а негдашњи грехови — након свега што се у овој деценији догодило — неопростива тврдокорност једноумља, регресија у мишљењу. О моралу да и не говорим, јер како говорити о нечему чега нема?

Своју апологију Исаковићевог опуса Петар Џаџић ствара у време постојања пет књига овога писца, дакле, само пре **Мирног злочина**, истина правећи одбир најбољих приповедака, али ипак дајући општу, синтетичку оцелу која недвосмислено указује на прворазредног послератног литарату овога поднебља. Кад доказујете неистину, није чудно да се саплићете и о себе самог, а немоли о предмет којим се бавите. Тако Џаџић, на пример, каже: „А када и препознамо иконографију последњег рата, идеолошки наноси брижљиво су из ње одстрањивани". Волела бих да видим читаоца, и много невештијег од господина Џаџића, који у било којој прози Антонија Исаковића сместа неће препознати о којој је иконографији историјски гледано реч

оновремене српске невоље. Никада нисам марила накнадну памет и касну храброст, али кад се чак и оне овако опрезно дозирају, онда је мучнина од толике „слободе" заиста неизбежна.

Књиге попут **Времена зла** и **Мирног злочина** (да поменем само ове које би, због имена и угледа својих аутора могле бити од већег утицаја на шире читање), доживљавам као производ „заробљеног ума" у смислу у коме тај појам установљава Чеслав Милош. Као што ће у истински религиозном човеку тешко шта моћи да убије Бога, тако ће у једном створеном вернику „Нове Вере Источног Царства" вера остати и када царство, због ње, пропадне. А када је пропало, верници су почели, хотимично или нехотице, да примењују **кетман**. Упражњавање кетмана у политици је корисно, пробитачно, практично, можда мудро (о чему би нам могао посведочити и данашњи политички ангажман поменутих писаца); међутим, кетман у уметности раван је сунорату уметника (што је, по мом мишљењу, очигледно опет на истом примеру). Исаковићев узор је на стотинама страница стварао свет подељен на **вернике**, **грешнике** и **отпаднике**, а понајвише се бавио номенклатуром у којој је нормално схватање да и прво, и друго, и треће могу да буду исти људи. Исти пре свега. Исаковић је, пак, за своје јунаке „тражио грешнике", вели Петар Џаџић, а под тим грешницима подразумева се вазда јерес у комунистичким редовима, сумњалице, индивидуалисти, разочарани борци, и тек покатакд прекршиоци практичних наредби,

га (Ш. П. С. Крагић!) био већа хуља. Окрену-обрни, причом у причи, причам ти причу о томе како су другови природан нагон за самоодржавањем прогласили нуждом опстанка авангарде која ће да усрећи народ, и како су се за то мучили, излагали куршумима, смрзавали, дреждали у земуницама и, дабоме, жртвовали подобне и неподобне појединце из тог истог народа, коме ће касније, деценијама долазити главе.

Уз понеки леп опис природе, уз покоји магличасти сан на чијем се опису вреди задржати, уз понеку еротску сцену (памтљиву јер су ретке у нашој књижевности), уз понеку излет-епизоду у којој се одрекао идеолошког дозирања и поентирања оголеом тезом (као што је ручак хајдука Бабејића код јатака ког ће убити) — опипљиве доказе да је од Исаковића, да се калио у књижевности, а не у партијности до последњег дана, српска књижевност могла да има нешто што је овако за њу у неповрат изгубљено — све је остало објашњавање „мирног злочина" као историјске нужности, и идеолошког човека који је „го човек с туђом и помало својом главом". Чак се ни „премало својом" није дало отети нашем уваженом идеолошком писцу, који наравно није ни Педеј, ни Крагић, ни један од својих јунака, али је животом, идејама, вером, искуством итд. помало у сваком од њих. Другачије оваква врста романсијерско-идеолошке конструкције пропагандно-одбранашког проседа није ни могла да настане.

Све одлике и мане досадашње Исаковићеве прозе на стилско-језичком плану долазе до пуног изражаја и у **Мирном злочину**. Читавог свог списатељског живота Антоније Исаковић је, у граматичком смислу аутор једноставне простопрширене реченице, па ни таква, она не тражи савршенство у оквиру богатства могућности српског језика. Сложена пак реченица Исаковића скоро увек је само механички збир простих и проширених реченица, што резултира утиском да је у питању набрајање, задиханост, загрцнутост и неретка језичка неспретност и рогобатност. Проза врви и оним алкавостима у односу према језику које би могао да уочи и отклони и просечан лектор (типа реченице „споро је подизао своје удове, чинило се да их покреће независно од тела" — подвукла Љ. Ш. питајући се а чије би то заправо удове и тело требало да покреће, ако не своје, дотични јунак!). Међутим, судећи по импресуму, лектора, те врсне и потребне карике у ланцу припреме рукописа за штампу, коју су ценили и наши најбољи стилисти, овде нема, вероватно због неприкосновености имена аутора и његовог угледа који се, сходно нашим књижевним навикама, подразумева и преувеличава без темељнијих преиспитивања.

Антоније Исаковић у својим прозама релативно често помиње **видре**, а веома је јасно које се особине човека подразумевају када се упоређује са овом животињом. Чак и енциклопедија, што је права реткост у свету природе, казује да је ова животиња штетна. Нисам природњак, а можда се и варам, али интуитивно имам отпор према моралним квалитетима људи видара. Мирише ми то на особину да се не бирају средства да би се остварио циљ.

НЕШТО ХОЋЕ

(једино, што је то сада већ у питању претпоследњи рат!); слепило за повисоке идеолошке наносе (читаве дине у **Мирном злочину** „екла бих), не могу да објасним друкчије но трипадањем истом идеолошким коду — не зидите само оно у чему сте и сами, од чега зуштински нисте дистанцирани. Сличности у мишљењу, а особито у закашњелом „раскринкавању" неких од виновника наше судбине, одиста су неисцрпне: тако се Исаковић „дрзнуо" да (под псеудонимом псеудонима) одслика неке бивше, пропале, одбачене политичаре, рекавши о њима мање од оног што пишу све новине, док се Џаџић у писању о Исаковићу „виноу" до осуде Кардеља за

као они јадници из **Кашике** и **Црвеног шала**, чија су ми кажњавања још у гимназијској клуби наликовала увијеној пропаганди. (Сећам се тадашњег наивног размишљања о моралу и књижевности, које је текло отприлике овако: немој да стрељаш друга или наредиш његово стрељање па после напишеш причу, него одбиј наређење па ће једном неко написати причу о теби.)

Миран злочин хоће од првог до последњег ретка да буде велика драма савести, али „заробљени ум" његова творца чини га школским часом „самокритике" главног јунака, који за себе олакшавајућу околност види у томе што је онај у партијској хијерархији изнад ње-

БОЖЕ, КАКАВ СМО ТО НАРОД

Хиљаду—две људи дошло је у Бранковину да на последњи земаљски пут испрати Десанку Максимовић. На фебруарској сувообразици гледаш пристиглу свиту. Оне који су ту по задатку а који су је во време је оно повремено држали на леду. Оне који су Десанку волели, песнике, ђаке, студенте, земљаке земљоделце. Тек постављене министре и државне песнике, чиновнике министарства. Неки су дошли мерцедесима, неки аутобусима, возовима, пешице. Различити су путеви господњи.

Присутна су и оба крила Академије наука, али, нормално, преовлађује оно званично, СПС крило. Може ли их заупокојена молитва помирити?

Док слушаш појање свештеника присећаш се њеног искреног чуђења над неким збивањима у историји српског народа, као и једне њене реченице.

Каквог ли усхићења и треме. Објављена ти књига прича, и снабдевен тек оштампаним примерцима журиш у завичај на заказану промоцију. У колима су новинар, критичар и гост — Десанка Максимовић.

Осећајући се домаћином већ код Дубоког испред Обреновца причаш о преком Карађорђу који је на том месту, кажу приче, пуцао у очуха — по души те! — јер овај није хтео да пређе Саву. Распредаш о подељеним Србима на оне који су, чим је „пропала буна“, бежали у Срем и на оне који су остали у земљи.

— Боже, Боже! Па зар је Карађорђе био тако прек? Зар смо се и тад делили?

Тврдњу о Карађорђевој прекој нарави допуњава критичар Ч.Мирковић причом како је Вожд убио неког рођака или брата због ситнице, или ће бити зато што је овај насрнуо на женски образ.

Код Сकेле је З. Богавац, као син првоборца, појачао Десанкино чуђење. Ту су у лето 41. године Срби партизани убили неколико немачких војника. Сутрадан су дошли Немци и побили све Србе, Скељане а село запалили. О томе сведочи и споменик са петокраком.

— Боже, боже, који смо то народ? — пита се песникиња.

Застајемо на Мишару. Запуштен споменик, травуљина, смеће око споменика. Шабачки су властодршци, причам, забранили обележавање Мишарске битке. Предложили да се са споменика скине „четнички“ двоглави орао. Посмењивали неке културне посленике — прилежно су се бавили српском историјом.

— Какав ли смо то народ?

Пише Јанко ВУЈИНОВИЋ

Опело се са озвучења разлеже око цркве у Бранковини. Мислиш како јој све буре овог турског тла нису особито наудиле, јер се, када год су јој сународници савременици чинили неприлике склањала у језик, у песму, у мудрост народног трајања. И слушајући молитву присетише се како сте пролазећи кроз Шабац опет у Десанки изазвали чуђење причом о уласку аустроугарских трупа у „Српски Верден“ састављених од Хрвата из „лепе ти је Загорје зелене“, потурчених Срба из Босне и — Срба из опевањих крајева „Кордуна, Босна, Банија и Лика, то је друже тврђе од челика“. Царски су војници у шабачку цркву затворили старце, жене и децу, а цркву запалили. Наша браћа Срби са друге стране Дрине нису, кажу сведочења, била мање крволочна од Хрвата или Мађара.

— Боже, боже како смо несрећан народ?

Пролазећи крај Липолиста причам салутицима како је такозвани „преки партизански суд“ (неки од чланова су указом Јосипа Броза проглашени народним херојима) у септембру 1941. осудио и стрељао десетак највиђенијих Мачвана, двојицу адвоката једног лекара, народног посланика, неке земљопоседнике, једног краљевског капетана...

У Прњавору споменик стрељаним из првог рата. И прича како је један старац Мачванин полудео у 1945. години. У тадашњем Врховном команданту, по Маршаловом лику и погледу, препознао је каплара од чијих се цеви Божјим чудом спасао 1914. године. Знамо да је Владар дуго и срећно владао, али не знамо шта је било са старцем који је у Маршалу препознао Каплара.

Неповерењу и чуђењу Десанке Максимовић није било краја.

Док се око цркве и школе Ненадовића, по малој долини и околним брежуљцима Ваљевског Подгора разлеже опело, присећаш се како си те 1979. године, пролазећи кроз Ново село, препричао Десанки оно што је сликовито описао Вук. Ту су се састали Јаков Ненадовић и храбри устаник Ђорђе Ђурчија. Били су у свађи, па Јаков на реч позвао Ђурчију, да се мире. Наиме, Ђурчија је хтео да буде господар Јадра, баш као што је Јаков био над Колубаром а Карађорђе над Шумадијом. При том је Ђурчија преотео од Јакова скелу на Митровици. И док су преговарали, на Јаковљев миг скоче његови момци и кољем убију Ђорђа Ђурчију.

Због скеле Десанка се чудила суровости Ненадовића а ми се чудимо њеном чуђењу,

верујући да она све те приче зна и боље од нас, али се ипак дивимо њеној потреби да на сваку причу о српском карактеру поставља питање, првенственој себи: какав смо то ми народ?

А тамо, на књижевној вечери Десанка прочита три песме и крене са бине. Две—три стотине присутних, свакако дошли због ње а не због мене, тражи да песникиња још говори. Али се она, мудрица, досети како да помогне младом писцу. Од ње је, рекла је, доста. Она је дошла на мобу. А ја сам, њен земљак и писац, домаћин. И главни за то књижевно вече. Она је само на мобу код мене.

Због те, и, наравно, не само због те реченице сам и ја данас овде, у Бранковини, где гледам поворку која управо излази из цркве. Од све те свите једино свештеници, сељаци у гуњевима и чакширама који носе ковчег и деца су у сагласју са местом и поводом окупљања.

Гледам скојевку, песникињу како убрзава паткасти ход не би ли некако била ближа важним људима из државног апарата, незадовољна местом у поворци и једва додељеној улогом да међу непознатим светом носи посуду са „кољевком“. Уплакана је. Отишла је Десанка коју је она последњих неколико година водила и тамо где је знаменита појава требала и тамо где није требала да се појављује. Потуривала је Десанки свашта на потпис. Па и Војину књигу „Године расплета“.

Боже, какав смо ми то народ?

Видим, гробу се са друге стране приближава и академик, комесар. Није био у цркви, током опела. Неће се, ваљда, јавно крстити. Сада се увлачи у поворку, јер ће тамо, у име Академије, одржати слово.

Док се аутобус којим су дошли чланови Удружења књижевника све више уклапа у пољудицу, не могавши да крене, одлазе они који су дошли аутомобилима. Нико се не осврће на наш застао аутобус. Једна група писаца чућећи гледа како на вечерној Десанкиној кући догоревају свеће. Друга група је отишла у село по тракторе да извуку аутобус на пут. Трудом сељака, кренули смо после сат и по, мислећи о онима који су већ били у Београду, јер се нису освртали на наше возило.

Ипак, већина нас је срећна због тога што нас је Десанка, испративши све званичнике, задржала крај себе сат—два.

И позвала на мобу на којој нису звани они који журе.

ПИСМА

певаш старе комунистичке песме које опевају „крваву династију Карађорђевића“ и њихову окрутну „експлоататорску и ненародну власт“.

Четири јаја си морао да даш за један једини динар, а да и не говоримо кажеш, о цени коју су добијао за једног вола. Срећом по Србе да је 1945. г. дошао ОН и Његови да српском сељаку обезбеде „зору која руди“ и ту толико очекивану „срећну будућност“. Још већа срећа за тебе лично с том влашћу, на коју си се ти тако добро навикао да без ње више не знаш куд би крећу...

Јевтино си се „стриче“ продао и то у време кад и многи комунистички пацови напуштају брод који очигледно тоне (можда полако, али ипак сигурно) и кад велики део те чувене „авангарде радничке класе“ отворено плује на све своје дојучерашње светиње. (Баш као што си и ти плувао на цело српство).

Тужно је чути твоју изјаву под С, где кажеш да не желиш „ДА ОД ГОТОВОГ ПРАВИШ ВЕРЕСИЈУ“, чиме си сам себе дисквалификовао и као Србина и као српског писца. Српство је „стриче“ углавном опстало баш зато што је било способно да се жртвује вишим људским идеалима презирући ситна шипарења и чорбацијску рачуницу коју ти данас приказујеш као услов националног опстанка.

Не надај се да ћеш нас изблефирати оним деловима чланка где помало вичеш и против Њега и Његових, обзиром да тај систем (већ

одавно раскринкан) и сами комунисти све ређе употребљавају.

Знамо „стриче“ за јадац, под твојим пословадцима смо свашта научили за ових 50 година мука и понижења, па такве вашарске трикове гледај да убудуће уновчиш на некој другој пијаци. Нама је јасно да си постао обично комунистичко трчкарало плаћено да међу Србе уноси још већу смутњу од оне коју ОН и Његови „У ИМЕ НАРОДА“ стварају у Србији (и међу Србима) пуних 50 година с нескривеним циљем да на крају затру чак и српско име. Све особине које смо ти у прошлости придавали изветриле су у тренутку кад си овако потанко набројао разлоге због којих треба да се погнемо (као ти) пред Слободаном Милошевићем и ЊЕГОВИМА, као и разлоге због којих није препоручљиво „мокрети уз ветар“.

Срећом, такви каквим нас је Господ створио, ипак пре пристајемо да „мокримо уз ветар“ него у сопствене гаће онако како ти тренутно чиниш, па чак пристајемо и да гладујемо усправни и чиста образа. Теби и теби сличним гмизавцима остављамо све „благодети“ четвороножног скупљања комунистичких отпадака којима си подредио се оне људске вредности које су твоји преци вековима поштовали.

„Стиди се!“

Војислав Будимировић

ТО ЈЕ СРБИЈА! ЉУДИ ИЗ РЕДОВА!

Стицајем околности, имао сам прилике да, два, топла, пролећна дана проведем са неколико десетина хиљада поклоника „Српске мајке“ Дафине Милановић, и да стекнем увид у психологију тих људи, насупрот сувопарном теоретисању разних економиста, дежурних душебрижника, срциолога и психијатара који су покушали да објасне тај феномен и који су причали о нечему што осетили нису, већ само визуелно констатовали или сазнали из узгредних, небавезујућих разговора.

Господо аналитичари, назујте лагане ципеле или патике па правац стадион, али не на пријатно, двосатно проматрање утакмице и грицање семенки, већ на десеточасовно дреждање и тапкање у месту, од којег кичма пуца а зглобови отичу као крофне.

Исто важи и за политичаре, позиционе или опозиционе свеједно, могли би многе ствари боље да сагледају и сходно томе да делују. Чудни односи владају у тим змијастим, километарским редовима одрвених ногу, спе-

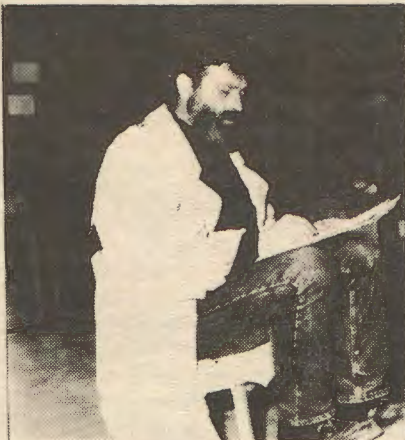
IN MEMORIAM

ЗОРАН ИЛИЋ

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНСКОГ ОДБОРА ВРАЊЕ

Са животне и политичке сцене града Врања и Пњичког округа заувек је отишао Зоран Илић, председник Општинског одбора Српског покрета обнове у Врању. Његов живот прерано се угасио у тешкој саобраћајној несрећи која се пре десет дана догодила на аутопуту Београд — Ниш. Вест о смрти председника врањског општинског одбора дубоко је потресла бројне чланове и симпатизере СПО, целокупне опозиције и грађане Ваљева. Неколико хиљада људи одало је пошту Зорану Илићу и присуствовало испраћају његових посмртних остатака. Опело у Шапраначкој цркви у Врању одржао је владика врањски Пахомије, уз асистенцију девет свештеника и певаће црквеног хора „Јустин Поповић“. У име Српског покрета обнове од Зорана Илића опростили су се народни посланик Зоран Хорван и досадашњи председник Окружног одбора Врање Славомир Костић.

Прве активности тада нејаке врањске опозиције, у пролеће 1990. године, везане су за име и личност Зорана Илића. Неуморно је радио на формирању тадашњег месног одбора СПО у Врању, јер се одмах определио за

Српски покрет обнове, странку која му је, не само по темпераменту, већ и по непресушној животној енергији у потпуности одговарала и чијим је програмским идејама до трагичног краја остао веран. Ширењу опозиционе активности у Врању допринео је и као сликар — илустратор у прва и последња три броја „Другог листа“, тог незаборавног журналистичког првенца врањске опозиције.

На првој годишњој скупштини странке у јануару 1990. године изабран је за председника Општинског одбора СПО у Врању. Годину дана касније поново је задобио поверење највећег дела чланства. Несумњиво, Зоран Илић био је прва личност СПО у целом врањском округу. Одличан организа-

тор, програмски јасно одређен, неуморно је радио на ширењу мреже месних одбора и повереништва на територији општине Врање. Целим бићем припадао је Српском покрету обнове.

Зоран Илић је био један од водећих сликара у Врању, па је већим делом свога бића живео у свету уметничке имажинације. Ипак, није био неосетљив на мноштво овоземаљских тегоба које су се у тако кратком времену сручиле на српски народ. Отуда се у његовом политичком ангажману тако чудно, готово неостварно, а ипак складно преплићу и преламају импулсивност уметника и непоколебљивост аутентичног опозиционара, отворена душа уметника, пуна разумевања за свакодневне бриге малих људи и одиозно према моћницима на власти, изузетан смисао за организовање странакаких активности и одсуство лицемерног политичког прагматизма. Заправо, био је исувише поштен да би био прагматичан. Чисте душе и често дечачки наиван, ипак је суптилно препознао радове политичких скоројевића и каријеристички настројених лажних опозиционара.

Његова трагична смрт трајно је осиромашила врањску политичку сцену, док је Српски покрет обнове у Врању и шире остао без свог највернијег члана.

Општински одбор Врање

чених лица и безнадних погледа.

Људи из редова су, буквално, лице и налице ове и овакве Србије; то је тај толико тражени у разним анкетама, репрезентативни узорак, то је склоп најчуднијих идеологија и поимања живота, то је Србија данас.

Сви су ту на броју, и „Српска мајка“ која храни своја чеда, и радници који не раде, сељаци који за време пролетње сетве чекају своју каматицу јер „богати, шта да се сеје када нафте и ђубрива нема“, пензионери свих профила, докони омладинци, ветерани свих ратова које је Србија до дана данашњег водила, избеглице, филозофи, дилери и кафански ђилкоши, шићарије, рачуници и најпримитивнији ситни материјалисти који својим кежењем и подлим смејуљењем доводе до лудила, чиновници и службеници, лекари, металци и рудари, опскурни типови, обесни младичи и средовечне коке, домаћице, војсковође без војске, економски стручњаци за одашње банкарске малверзације, вицароши, математичари, метеоролози и многи, многи други који у овај ред дугог набрајања не могу да стану.

У том чудном колективизму народа српског, садашњи тренутак очаја и безнађа се доживљава јаче, него било где другде.

Човек који са тобом стоји десет часова на истом месту, хтели ви то или не, постаје вам садруг и сапатник иако се никада пре, ни после тога видети нећете, они испред вас иду на живце, а они иза, они су ништавни.

Разговарати се мора, поделити цигарета или јабука, али, и заједнички реаговати ако неко хоће да се прошверцује и заузме крваво стечено место у реду.

Дакле, све се ту може видети и чути, и баба 1920 или 1921 годиште која би тукла, ударала и клала комунистичке лопине и противнике монархије. Видећете зализаног апартчика који је пријављивао све који нису плакали на Титовој сахрани, чућете из уста сељанке у сукну најчистију и најтачнију математичку рачуницу — број метара до шалтера, просечан број људи по метру, просечно време обраде једног штедише, плус, минус, подељено са минутима и у час је она напамет израчунала када ће доћи на ред. Жвалави дебилац ће вас убеђивати где је лова и како је треба трошити, радник ће причати (Као да је то било давно) о временима када је од годишње плате могао да купи кола и још поврх тога да иде на море. Старкеља до вас ће жалити што није у вашим годинама да „Он покаже Бушу (?) како ће ратује“. Девојке неће очијукати са вама, јер наравно они ни који имају лову не чекају у реду, већ иду преко везе. Домаћица ће вам објашњавати грешке 9. III 1991 и причати о бруци који је тај датум нанео Србима. Дежурни шалџиџија ће причати вицeve људима који би најрадије урпали од беса и очаја. До-виљиви циганин ће вам продавати „Лорда“ и „Бонда“, а човек до вас вам објашњавати како је оставио пушење јер је нездраво (после је признао да нема пара за цигарете и затражио макар дим). Чућете приче са ратишта и баронске вести о броју побијених усташа и Турака...

И још толико тога се види и исприча у тим тренуцима, када вам се свест сужава а ноге клецају од умора...

Ти људи не припадају политичким партија-

ма, или ако и припадају, своје политичко убеђење не исказују гласно, они су једноставно део ове злосрећне Србије, затечене ту у гомили испред стадиона Партизана, доведени да одиграју своју последњу утакмицу, утакмицу свог живота. И све се ту може тако лепо видети, и дугачки редови понижених људи спуштених погледа и подгојено, бахато и билмезасто обезбеђење и прљавштина, отпаци и ментална пустош, то вам је господо, Србија данас а свака коинциденција је НАМЕРНА!

Томислав Спасић, Београд.

КО ВЛАДА СРПСКОМ КРАЈИНОМ

Нисам никада до сада писао на вашу адресу, али то не значи да нисам желео. Желео сам можда и превише, али сам стрпљиво чекао не били можда та срамота о којој сам желео да пишем нестала, ишчезла, али сам се по ко зна који пут преварио.

Родом сам са Кордуна, из малог места Топуско. Живот сам провео у том бисеру тога дијела Хрватске којег на жалост више нема. Нема га из једног простог разлога, српски властодршци и цивилини и војни потмогнати Туђмановом арматом су жељели тако. Све је почело пред крај 90. и почетком 91. Хрватска власт у садејству са актуелном влашћу Републике Србије (тада СР Србије) почела је да ради на пакленом плану, уништења српског народа у југозападној Хрватској (данашњој СР Крајини). Донекле ми је разумљиво да је хрватска власт окупљена око поглавника Туђмана почела интезивно да ради на томе (осврнемо ли се неколико десетљећа унатраг схватит ћемо да им је то готово патолошка жеља), али зашто је то у циљу врхушке тзв. матичне земље тога српскога народа у Хрватској.

Након фантомског састанка Милошевић — Туђман у Карађорђевој паклени план се почео реализовати. Почело је са Книнском крајином, Пакрацом, Плитвичким језерима, Банијом да би се завршило у Славонији тј. Вуковару. Наравно, једини циљ је био да осигура што више и српског и хрватског народа. У томе свему ни моје Топуско није могло бити пошећено. 3. јула 1991. долази претходница хрватских снага састављена већином од милијарца српске националности. Народ се тада самоорганизовао и ријешно да одбрани свој голи живот. Већ у том самом почетку осјетило се да постоје две струје које су једино ишле у корист разбијања јединства у народу, а на руку усташким снагама. Једна је била тадашња владајућа гарнитура са покојним председником општине на челу која је представљала Рачанову СДП (алиас СКСЈ). Друга је била СДС на челу са неким виђенијим људима из мјеста. Плод њиховог неслагања је долазак ЗНГ након пар дана. ЗНГ-е су 15. септембра 1991. нарушиле Топуско након што су порушиле неке виталне објекте у мјесту и запалиле огромни број кућа, а да наши борци

тек након два дана улазе у празно мјесто.

Наравно, зенгама су помогли да изађу неопажено и без опаљеног метка општински руководиоци, Срби. Биланс усташког двомјесечног борава у Топуском је као што сам већ рекао безброј опљачканих и запаљених кућа и неколико погинулих. Међу тим храбрим људима који су безрезервно дали подршку српском отпору је и Бранислав Штимец. Рођен је 1965. био је апсолвент на ДИФ-у, син са којим би се поносила свака мајка, осјећајан брат, узор не само младима, укратко нешто најбоље што је сиромашина и шкрта кордунашка земља дала. Те кобне ноћи 3. августа 1991. његов млади и перспективни живот прекинуо је хитац из пушке, српске пушке, утврђено је да је убијен несмотреношћу „случајно“ јер његов убица је био толико кукавица да није у страху знао распознати да ли је Бране Бране или можда чета усташа. Тај човек нити једнога дана није био у затвору и данас носи пушку „прави ћецу“, весели се животу, а шта има Бранина мајка Радојка, отац Срећко, сестра Бранислава, бака. Имају тугу, тугу и само тугу. Мајка га је вољела како ни једна мајка не воли своје дијете, али то га није спасило да падне од душманске руке, на правди бога. То је други кикс власти у Топуском.

Не желим да оптерећујем вас и потетијалне читаоце овог писма, али у последње двије године по Топуском је било толико махинација, крађа (понајвише хуманитарне помоћи), кривичних дијела иза којих је стајала и још увијек стоји група моћника повезаних са војном и цивилном влашћу. Шверц са муслиманима и Хрватима цвијета. Највећи проток шверцоване робе превози се у селу Црни Поток. Људи продају све и свашта, зарађују хиљаде марака, тргују са душманима због којих су Бране и остали дали своје животе. Због свега тога носим и велико и тешко бреме срамоте па сам с тога одлучио да вам пишем.

Конци тог криминала вуку се из руку највиших органа и личности РС Крајине. Садашње руководство је поставио С. Милошевић, исти онај који нас је и гурнуо у рат због својих патолошких и манијакалних недефинисаних циљева. Садашњи председник скупштине РС Крајине иначе бивши шофер са мозгом осмогодишњака у Newyorku и Женеви заступа Милошевићеве а не крајишке интересе. Жеља ми је да се мој народ што прије отријезни, сруши садашње руководство и поново изабере др Милана Бабића који ће, сигурно сам, заступати искрено и часно интересе овог народа што је увијек и чинио. Ово исто бих желео и народу Србије на челу са једном опозиционом странком СПО, да сруши и испраши комуњаре из Скупштине, владу са Дедиња и да наставе тамо где је краљ Александар I погријешно тј. да створи јаку демократску Србију као парламентарну монархију.

Ј.С. Нови Сад

БРАНА ЦРНЧЕВИЋ — „АПОСТОЛ“ СРПСКИ

Брана Црнчевић је ваљда у својству „највећег Србина“ ових дана обзанао интелектуалној јавности српској да ће се „борити“ и наравно „изборити“ за закон о цензури штампе и протеривање, замислите из њихове отаџбине, оних непоћудних Срба који се не слажу са овим — „апостолом“ српским. Влада Србије је истина покушала, невољно, да светској јавности разјасни да она не стоји „из овог предлога, јединог Србина“ јер, истини за вољу, ни она не жели „ову удицу да прогута“.

Јавност је остала згранута. И — неприпремљена. Ћутња, уз покоји револт, обавила је овај предлог. Челиници српске радикалне странке су здушно и на велика звона поздравили овај „предлог“ као патриотски и отаџбински циљ... Са поузданошћу се, међутим, може да тврди да ће предлог, уз подршку српских радикала, и дела посланика социјалистичке партије — ући у скупштинску процедуру и демократију у Србији поново, и опет, донети тешкоће и даљу изолацију у демократској јавности света...

Патриотизам овај „српски апостол“, самозвани и једино од владајућег естаблишмента промовисан, је „знан и познат“. Помиње се и у вези са министарском афером и то у светлу криминала, профитерства, и једноставно — узимања јавног новца. Власништва свих нас. Народа. У кога се здушно позива и у „чије име тако одлучно и радикално казује“.

Светла будућност коју нам „овај велики Србин“ нуди је већ знана и — позната. Она предвиђа егзекуције, убијања и матлетирање — сопственог народа. У име „светих и великих“ циљева. Наравно, овај велики „родољуб“ не губи време...

Оптужује све и сваког који не мисли онако како он, са својим истомишљеницима, упорно казује... Најчешће, и једино, овај „српски апостол“, напада оне српске интелектуалце који се не мире са наметнутим стањем и траже да се одговорност за маријетлуке, криминал и ратно профитерство правично оцењује. Да у томе не буде „повлашћених“ и оних који „у име српства“ треба да буду заштићени и благословом владајућег естаблишмента — изузети од одговорности. Брана Црнчевић сасвим сигурно спада у ту категорију и он, најчешће и гласно указује на оне који трезвено и са демократских позиција вреднују допринос сваког појединца развоју демократије и људских слобода у овој, колико Браниној толико и нашој, Србији.

Суочени смо са масовним појавама криминала, ратног профитерства и бесчашћа, а владајући естаблишмент, коме сасвим извесно припада и Брана Црнчевић, ћути. И не оглашава се. За тај иначе заанемарљив део друштвеног естаблишмента много су важнији „свети циљеви“ и — рат против света једноставним речима казано борба до „последњег Србина“ на начин који савремена светска ис-

торија и цивилизације не познају...

Ту скоро је јавност обелоданила да у Србији постоји и Удружење староседелца Србије, највероватније има и других, сличних, удружења са циљем да спрече овог „апостола српског“ и оне који га подржавају да са ових простора протерују, у име „великих“ циљева, оне чији потомци вековима граде и изграђују, радом, поштењем и угледом, нашу заједничку отаџбину и доприносе њеном угледу, афирмацији и укључењу у светску заједницу.

Тешко је, а мислим и немогуће, да се садашње велике, а можда и највеће тешкоће Срба, у савременој историји разреши на начин за који се залаже, и чему тежи, овај „српски апостол“. Неопходно је да се у решавању ових проблема, изузетно великих, ангажују сви, добронамерни и угледни, они које Брана Црнчевић, преко средстава информисања у служби владајуће партије, оптужује и протерује са родне груди...

Чини то на начин и средствима познатим и познатим на овим нашим европским просторима, чији смо и ми историјски део, трагичан и суров за сународнике, Србе исто тако знане и познате, који себи дозвољавају да се држе основног, за Србе на овим просторима светог принципа, да буду часни, хумани — и поштовани...

Јован ДЕБЕЉАЧКИ

УКЛАЊАЈМО БАРИКАДЕ У ГЛАВАМА

Живећи овде у Бечу, граду који није мој, будући се и чекајући информације из Србије, пролази ми дан за даном а ја очекујем да ми се врати оно због чега и отиђох, мир у души...

Морам овом приликом нешто рећи о себи, јер ће вероватно многи читаоци тражити „подлогу“ и „разлоге“ мојим ставовима у размишљању, не претендујући да су исти једино исправни и недодирљиви... Рођен у БиХ, по рођењу Хрват (до пре пар година нисам ни знао шта сам) али не и по политичком опредељењу; живео и студирао у Војводини — дакле Србији — говорећи „бело“ и „млеко“, навијајући за Црвену звезду — дакле српски клуб, стекавши много дневних пријатеља Срба, изјашњавајући се као „Југословен“, волећи ту реч, дочекао сам као и сви људи ове нападене земље — рат... а са ратом испливале су ниске страсти, рачунице, мале, неспокоје... Одједном схваташ да пријатељ више није спреман да саслуша, тражи твоју душу, твоје пристајање по сваку цену на све и свашта... гласници „побеђују“, аргументи прерастају у врећање... За очите поразе сопствених заблуда и одлука „њихових“ (?) политичких вођа ти постајеш, један од криваца... „одакле теби право...“ Изјашњавајући се за „ДЕПОС“ постајеш још више од издајце јер си „ДРУГИ“, поштујући, Драшковићев начин размишљања и пре свега способност предвиђања на дужи временски период привлачиш бес на себе...

чак и мржњу јављају се „иди тамо...“ а где ћу? Етикетиран као човек који је био два месеца у резерви на „Српској“ страни на „нашој“ територији и сада по Шешељу имам спреман аутобус за пут без повратка... Као Србин, ако се ниси одазвао на мобилизацију био си опозиција, а Хрват који то исто није учинио он је био... немам страха за физички опстанак кад се вратим тамо где припадам (Хрватска није мој непријатељ, али није ни моја домовина, њихове лудости ме не боли, не боли ме гушење њихове демократије, не живим за њихов живот и све у свему нису ми у мислима а ни у срцу), немам страха за (евентуални) губитак посла, куће коју су ми и Срби помогли подићи, немам страха за нови почетак, али осећај да губиш детињство, прво шутирање лопте, изласке, студије... То ме боли...

Разлог мом јављању лежи у чињеници да сам данас чуо на Радио Београду једну Вукову изјаву по повратку из САД која ме је помало изненадила, а пошто сам вам дао глас на прошлим изборима мислим да имам право да вам упутим и неке своје недоумице на поједине делове те изјаве. Пршто су феде везе јако лоше, могуће је да сам и погрешно чуо вашу изјаву (узгред и „Српска реч“ као и остале новине стално касне) па се унапред извињавам. Споменули сте нека разграничења и у том контексту Вардарску Македонију. Морам рећи своје мишљење па ако се неком не свиди, ја ту не могу ништа. Дубоко сам свестан историјских нејасноћа, лажи и обмана које је оставио прошли режим (Срби су у свему томе лоше прошли). Али, људи, не враћајмо се назад, повратак ће нас вратити у још већи глиб, нећемо моћи изаћи из њега а други ће већ сустизати... нема томе краја. Вуче... разумем шта су усташе радили по Хрватској, разумем и осећам шта Србима значи та проклета шаховница, разумем шта хоћеш да кажеш за статус 1941. године и стање граница, разграничења, али чему то води. Ако су Авнојевске границе непоштене, вештачке, да ли то значи да су оне непоштено формирале и Републику Србију? Хоћемо ли и то преиспитивати? Не нудимо људима Кавловска — Огулин — Вивовицу, не нудимо Вардарску Македонију. Помозимо Србима у тим државама да схвате да само демократска, слободна и јака економска Србија може и њима помоћи. То сада није случај јер су остављени. Зар и случај са завршетком илузије о Српској држави у БиХ није доказ за то... Не нудимо им још неку илузију о неком накнадном повезивању са матицом која не зна ни шта ће са собом. Зашто људима није речено да постоје и други путеви од постављених балвана и заузимања путева. Хоћете ли да ме убедите да би у 21. веку неко извршио геноцид над неким народом а да се то не сазна, да се то не би спречило. Рат и ратно окружење су друго и знам шта су усташе чиниле по тим крајевима, али будите уверени да постоје и Хрвати који би стали уз те људе. Знам, не верује се али је истина. Хоћете ли ме убедити да се у Србији не уочавају тенденције фашизма... отворено кокетирање са кокардама, четничким песмама, протеривање припадника других народа чак и уметника. Зашто би мени сметало да ми дете учи изговарати „бело“, „спрат“, а не „бијело“ и „кат“. Срби морају научити да у Хрватској по-

штују законе те државе као што ја поштујем закон Србије, као што ја устајем на „Боже правде“ тако и они треба да устану на „Лијепа наша“. Да ли вређам неког са овим ставом? Немојте ми рећи да је Милошевић заштитио те људе. Ругова је то боље урадио са Албанцима, боље их је заштитио... Нема Српске Атине, Српске Спарте (мислим, инсистирање на тим стварима). Има српске доброте, племенитости и културе... нема „Велике Србије“... Разбијмо те илузије. Нема вечних завештања крви и тлу, вечним пријатељствима у политици. Дуго смо се питали зашто нас не воли свет, па смо набрајали сијасет глупости. Сад кад смо чули да постоје другачија мишљења од истих тих дојучерашњих непријатеља, позивамо се са неко пробијање истине, а заборављамо на смо постали мање крути у политици, склонили преговору и поштовању договореног, заборављамо да је хладна глава најбољи друг, заборављамо да је Хрватска извршила агресију на српски народ који је под заштитом УН, све то заборављамо. Пробијање истине — глупости, слажем се са мишљењем интелектуалаца да треба пре свега разрешити питање спремности Срба да живе заједно са другима, или само тамо где су у већини... Идеја о свим Србима у једној држави је огромна заблуда која скупо кошта. Напуштање тих илузија не подразумева да Србија треба да престане брини за Србе ван Србије, али начин и средства захтевају друге људе... За рат је увек било времена. Ја знам и то да је људе у крајинама тешко у друго сад упутити, поједино је време. Мржње и жртава никад више. Молим да нико не помисли да је мени стало да Книн или Вуковар буду у Хрватској, могу бити и у Тунгузији, мени је све једно. Градиммо мостове преко којих ћемо пролазити, уклањајмо барикаде у главама.

У жељи да ми се текст објави а у нади да никог нисам повредио, молим за опроштај у име среће и лепоте међу људима.

Име и презиме ништа не чине

ПАД РЕЖИМА — УСЛОВ ПРОМЕНА

Од свега што нам се издешавало ових година најтеже нам пада социјална беда која је последица ратног торнада која још увек туги југословенским простори-

ма. Сетимо се само како смо живели за време Анте Марковића. Његов антиинфлациони програм и почетак амбициозне реформе, баш те, не тако давне '90. године, имали су у почетку фантастичне резултате. Поменимо само просечан доходак од близу 1.000 ДМ месечно, колико је било при крају 1990. године, па затим потпуно сузбијање инфлације (појава чак и дефлације у мају месецу), девизне резерве од око 10 млрд \$ и интерну конвертабилност динара. Било је то, барем из ове перспективе, време благостања. Могли смо тада пречицом да уђемо у Европу.

Али ђаво нам није дао мира. Уместо да сада имамо просечан доходак од 3.000 — 4.000 ДМ месечно, ми водимо племенске ратове око територија, а живимо све бедније и

бедније. Сада просечан Југословен са платом од око 50 ДМ месечно нема шта да тражи међу Европљанима. Дешава нам се руски синдром, где шеф државе прима плату од 130 \$ а најбољи хирург може да заради највише 30 \$ месечно. Да иронија буде већа, баш они људи који су нас довели до ове катастрофе и који су одговорни за патње милиона људи добијају изборе и легитимитет да нас муче и у наредном периоду.

Ваљда тако треба?!

Сада живимо испод сваког егзистенцијалног минимума, а астрономска инфлација осуђује већину грађана на беду. Један од основних генератора инфлације је сама држава. Она подржава сиву економију, а диктира и црни девизни курс. Држави су неопходне девизе, а у овом времену санкција и изолације, сваки извоз је паралисан. До девиза (већим делом) се долази на улици. Преко својих дилера, држава пласира тазе одштампане инфлаторне динаре, а за узврат добија девизе, како би омогућила барем минималне девизне резерве за њено преживљавање. Као доказ ових прљавих работа може послужити и пример од летошње замене новца, када су препродавци девиза први добили велике количине тих одштампаних динара. Оваквим сталним доштампавањем новца поспешује се инфлација у небеске висине. Велика количина готово безвредних динара диже вредност девиза, што се одмах одражава и на цену робе, јер се и она мери вредношћу марке, долара и осталих чврстих валута. Тако држава уместо да сузбија криминал, она га прегрутно подржава, јер је и сама учесник у игри.

Да бисмо се извукли из овог хаоса то зачарано коло се мора прекинути. Потребан нам је целовит антиинфлациони програм, који би садржао и рестриктивну монетарну политику и финансијску подршку из иностранства. Наравно услов за успех било каквог програма је скидање санкција и отварање земље према свету. Овај антиинфлациони програм морао би се заснивати на оживљавању производње, либерализацији увоза и уважавању тржишних принципа пословања.

Основни покретач развоја друштва морала би да буде приватизација. Већи део привреде (око 80%) би требао да пређе у приватну својину како бисмо створили ефикасну и флексибилну привреду и то у што краћем могућем року. Приватизација малих и средњих предузећа могла би да се врши путем лицитације. Затим да би привреда изашла из депресије и кренула путем оживљавања и просперитета потребни су велики инвестициони радови. Могућности и потенцијала, хвала богу, има. Држава би могла од новца добијеног приватизацијом да покрене велики инвестициони циклус и то:

I — извођењем јавних радова

II — давањем повољних кредита приватним компанијама које понуде најбоље програме.

Оваквим програмом бисмо се једино могли извући из мрака у коме смо сада. Наравно, услов за било какву позитивну промену у Србији је смена Милошевићевог режима. Докле ћемо таворити у блату време ће показати. Само да не буде касно.

Дејан Благојевић

УЗВИШЕНИ ДОБРИЦА И СИРОТИ АТАНАСИЈЕ

„Док се не уништи СПЦ и не разбије Српски народ комунизам на Балкану не може успети“.

Лењин

Колико су српски комунисти извршили, колико данас извршавају Лењинов задатак? Најбољи одговор ће дати њихова дела која су у синхронизацији са постављеним циљем.

Отац нације, Добрица Ћосић обелодањује како је Владика Атанасије Јефтић учинио „недостойно дело“. Како и које то зна само Добрица. „Сироти Владика“ се још „хвалише, несавестан је, недостойан је, у срцу му је мржња у понашању охолост“. Добрица нам такође открива да „срамоту српском народу не наноси само политичка власт већ и црквена власт из владичанских дворова“. Ћосић иде и корак даље: „Ја, безбожник, молићу се Творцу да се у Вашем срцу мржња потисне љубављу и охолост смиреношћу.“ После овакве жртве за „Сиротог Владику“ можемо очекивати нову књижевну творевину „Творац и безбожник“. Биће то путоказ „изразито атеистичком народу“.

СПЦ је у рату поред разарања и скрнављења светиња, поднела жртве у људским животима. У току рата побијена 544 свештена лица: од владика и монаха до искушеника. Од Немаца 89, од усташа 171, а од кумуниста 219 (званични извештај 1947. — прво после-ратно заседање архијерејског сабора).

Врховна партизанска команда 27. децембра 1941. издаје наређење у 12 тачака. Тачка 7 гласи: „Команданти имају безусловну да на својим територијама спрече народ да посећује цркве и манастире, а њихове свештенике, уколико појединци не би ма из којих разлога желели прићи нашој борби, одмах таквог ликвидирати“. „Ликвидирати“ је омиљена реч комуниста.

Након рата нарочито су им сметали: Николај Велимировић, Ириниј Борчевић и Дионисије Миливојевић јер су „непријатељски расположени према тековинама револуције“. Вршени су свакојаки притисци на СПЦ, то је довело до раскола. Био је то велики успех Броза и српских комуниста.

Генерални конзул у Солуну извештава надлежне о Хиландару. Богословски факултет и богословије су биле под контролом, у њихове редове убацивани су режимски шпијуни.

У БиХ од 1945. до 1953. осуђено је 46 свештеника СПЦ и епископ Варнава Настип. Митрополит дабробосански Нектарије Круљ линчован је у манастиру Озрен (преображење 1953.). Исте године 20. августа протеран је из Бања Луке епископ Василије Костић. Државна власт 1960. по питању стања СПЦ у БиХ закључује: „Сматрамо да отварање богословије у БиХ не долази у обзир“, и богословија није никада отворена.

Савезна верска комисија је увек после

Светог архијерејског сабора СПЦ имала само једну тачку дневног реда: „Рад сабора СПЦ“, „СПЦ у дијаспори и одлуке сабора по том питању“. Држање патријарха и епископа на сабору. Комунисти се нису никада овако бавили радом других верских заједница у Југославији. Пошто ова комисија није дала жељене резултате дата су упутства 18. јула 1959. да се питањем верских заједница „имају у будуће и осим органа унутрашњих послова, више и у целини бавити и други органи власти, посланичка руководства и друштвенополитичке организације“. И овде се у потпуности извршава Лењинов завет.

Тако је било јуче, а како се Лењин следи данас:

Слободан Милошевић по повратку из Хиландара одбија да потпише закон о враћању имовине СПЦ. Био је разочаран. У Хиландару га нису дочекали са њему најдражом иконом Јосипа Броза.

Брана Црнчевић са министром Драгојловићем одлази уочи 9. марта 1992. да утичу на Патријарха Павла, како не би одржао парастос настрадалим у рату. Лењин се овога не би досетио.

Мома Капор, псеудо опозиционар, даје изјаву поводом знаменитог интервјуа Владике Атанасија: „Не знам ко је Атанасије Јефтић, ја сам уметник“.

На свечаности посвећеној повратку престонице на Цетињу позвани Митрополит Амфилохије није прозван да говори. Ето још једног знака оданости наших комуниста Лењину.

Добрица Ћосић се на Бадње-вече обраћа нацији. Није то вече за Патријарха Павла. Ваш тог тренутка отац нације има нешто важно да поручи. Комесарска прича.

„Војвода“ („ДУГА“ бр. 496) Владику Атанасија назива покварењаком.

Господе комунисти, честитам на традиционалности, доследности и синхронизацији.

Познато је Ћосићево залагање за рехабилитацију ибеоваца. Међутим, нема нигде трага да се „наш Добрица“ било којом речју залагао за рехабилитацију настрадалих под црвеним терором. За писца нема ни леве ни десне оријентације, постоји само један смер: ИСТИНА.

Чујмо Оца Јустина Поповића, великог страдалника и исповедника ИСТИНЕ: „За православног Србина под диктатуром безбоштва комунистичког, сви су дани претворени у Велики Петак“.

Српским комунистима мала је вечност за ПОКАЈАЊЕ због злочина које су учинили СРПСКОМ НАРОДУ и СРПСКОЈ ЦРКВИ. Творац прима и безбожнике, незамислива је његова ШИРИНА, ВИСИНА и ДУБИНА:

Ратко Јокановић, Београд

МАРТОВСКЕ ИДИЛЕ И ДИЛЕМЕ

Већ смо дубоко загазили у март, а снег притисао поља крушевачког атара сакривши од погледа сељана гладну и онемоћалу пшеницу. Снег притисао пшеницу, а јарам „легално“ изабране власти разум и егзис-

тенију, у целини, човека у овој још само на папиру српској земљи.

Резултат је исти, пшеница је гладна јер нема хране (тј. минералних ђубрива) којом бисмо је нахранили, онемоћала од терета снега коме време није. Људи су гладни, жедни и полусмрзнати јер плодове њиховог рада неко продаје мимо њих. Млеко, месо и остало произведено на земљи уз помоћ земаљских крава, оваца, крмача и др. држава преко ноћи својим системом цена, пореза и сл. претвара у астрономски скупо и неземаљско, јер се за многе од нас налази у домену маште, а деца су нам гладна. Просто се намеће питање да млеко, месо и хлеб из радњи не потику којим случајем од ванземаљаца и осталих кућних љубимаца из наших разно-разних парламената?

Резултати не би били исти да којим случајем узрок све присутније глади на пољима и у кућама није исти, садашња власт и њена политика према селу и уопште њен став да је са сиромашним, гладним и заглупелим народом лакше владати. Човек сада није сигуран да ли ће успети да се прехрани (тј. преживи) молећи Бога да се којим случајем не разболи јер лекова нема, а и оно што има скупо је и ту упаливање здравственог осигурања уз порез ништа не вреди. У таквој ситуацији појављује се спасоносна и свезнајућа ТВ-Бастилја којој не промиче ни један непријатељ споља и изнутра, а да га она не открије и обележи, апологирајући увек и у свему став Ужбе Партије Великог Брата. Народ то, бар у крушевачком крају (на селима), већим делом прихвата уз громогласно хипнотичко понављање пароле, „једино спасавање“ партије, „Тако треба“. Наш Господар рата и хаоса је увек у праву када каже: „Тако треба“, јер наш сељак у друштву са осталима склања поглед са истине, тражећи кривце за своје невоље у међународним преварама и завереницима који једино нама желе зло, јер ми смо „небески народ“, јест мало сутра, али то тако треба. Од рођа „непријатеља“, не види народ право лице Великог Брата иза чије се маске (тј. партије) крије наш највећи црвени непријатељ, а кога су сами бирали за вођу.

Тренутно је у овом крају актуелна кампања оптужби против Јездимира Васиљевића, јер он је „највише крив“ за невоље са бензином, ђубривом и хлебом као преварант. Но покушајмо нешто да разјаснимо. Нека је газда-Језда преварант, али шта су онда они који су му омогућили да легализује и несметно обавља ту своју превару већ дуже време у овој држави. Ти исти људи сада перу руке од свега заштићени својим фотељама, а народ ним верује да су „невини“. Данас је прозван газда-Језда, сутра може Дафина, Карић и тако редом, све, по државној сугестији, лопов до лопова, што појединци можда и јесу, али ће Врховни Кум остати недодирљив јер, тако треба. Заједно са својим црвеним марсовцима, он је сада уистину добитник у нашој невољи, у чему му ми својим путањем највише идемо на руку, као овце у чељушти звери.

Па браћо сељаци и остали који чекате у редовима за хлеб, млеко (на месо ретко ко мисли) запитајте се шта ви стварно добијате од овакве политике? Да случајно не гледате туђим очима и не мислите туђим умом? Будимо храбри и реално погледајмо стварности у очи. Доста су нас вукли за нос са прашином у

нашим очима, време је да се мењамо, од корена па до врха круне. Тачно промене ће бити не преко ноћи, али морамо већ једном почети са тим.

Одавно су наши стари утврдили да што један луд упропасти не могу десеторо паметних да поправе, а ми смо имали и имамо на челу „наше грађанске републике Србије“ егосцентричну луду са пајашима. Но имамо и више од десеторо паметних који могу да их замене уколико им помогнемо да ступе на места која су им други „легално“ заузели.

Драги сатрудници са поља, нека вам је Бог на помоћи уколико нисте спремни да сада у последњим тренуцима одбраните своје људско достојанство, јер Србија се сагињати не може, већ је у благу и тоне. Уколико нисте толико храбри, а ви онда када у граду или кући немате хлеба вичите пресрећни — Тако нам (и) треба.

**Бобан Миленковић
Мајдево, Крушевац**

Архим. Др ЈУСТИН ПОПОВИЋ
професор Универзитета

СВЕТОСАВЉЕ КАО ФИЛОСОФИЈА ЖИВОТА

Валеев, 1993.

У издању манастира Ћелије изашла је књига „Светосавље као философија живота“ од блаженопочившег Архим. Јустина Поповића.

Формат Б-6. Цена 25.000 динара.
На 10 примерака попуст 20%.
Шаљемо поузећем. Тел.
014/21-708.

Из исте књиге Сепарат — 10.000 динара.

Управа манастира Ћелије

ЧЛАНОВИ И СИМПАТИЗЕРИ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ!

ПОЗИВАМО ВАС ДА СВОЈИМ ЧЛАНАРИНАМА ИЛИ ДОБРОВОЉНИМ ПРИЛОГОМ ПОМОГНЕТЕ РАД И ОПСТАНАК СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ. У ТОКУ СУ СТРАНАЧКЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЗАХТЕВАЈУ ВЕЋА УЛАГАЊА, ПА ЈЕ ПОТРЕБНО ДА СПО ПОМОГНЕМО СВИ ПРЕМА СВОЈИМ МОГУЋНОСТИМА.

ЧЛАНАРИНА ЗА 1993. ГОДИНУ ИЗНОСИ 12 ДЕМ (ДИНАРСКА ПРОТИВВРЕДНОСТ).

**ЧЛАНАРИНУ И ДОБРОВОЉНЕ ПРИЛОГЕ МОЖЕТЕ УПЛАТИТИ НА ЖИРО-РАЧУН БРОЈ 60812-678-91956, СДК ЧУКАРИЦА.
ХВАЛА ВАМ**

ЦЕНОВНИК ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

А. ОГЛАС У КОЛОРУ

- Задња страна корица, формат 1/1 6.000.000
- Друга и трећа страна корица, формат 1/1 4.500.000
- Вињети на насловној — по договору 2.500.000

Б. ОГЛАС ЦРНО-БЕЛИ

- Унутрашња страна, форма 1/1 3.000.000
- Унутрашња страна, формат 2/3 2.500.000
- Унутрашња страна, формат 1/2 1.500.000
- Унутрашња страна, формат 1/3 1.100.000
- Унутрашња страна, формат 1/4 750.000
- Унутрашња страна, формат 1/8 500.000

ПОПУСТИ
2—5 ОГЛАШАВАЊА 10%
6 И ВИШЕ ОГЛАШАВАЊА 20%

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске речи“ обавештава читаоце да располаже комплетом бројева.

Комплети или појединачни бројеви могу се наручити уплатом на жиро рачун број 60801-603-27562 СДК Београд

ПОРУЧБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од Бр 1. до бр. 65
Напишите који број наручујете.

(име и презиме)

(улица и број)

(место и поштански број)

СЛОБОДА

...тела и покрета.

Како бити
елегантан, а
неспутан.

Пробајте са свилом.

За слободан дух.

Олакшајте себи!

Тржни центар, Пожешка 108а, Београд

BIZNIS I STAN

STAMBENO-poslovni kompleks

*** KARABURMA ***

poslovno-sportski centar

*** RADIVOJ KORAĆ ***

011/341-532, 766-171

InvestExport

